

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

Ч.2 (110) 1996

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ
ТА ІНФОРМАЦІЇ

ПЕРШЕ УКРАЇНСЬКЕ ДЖЕМБОРІ

**Україна, Закарпаття, Невицьке,
15 – 25 серпня 1996р.**

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ ТА ІНФОРМАЦІЇ

ч.1 (109) 1996

ВІД РЕДАКЦІЇ

1. Дорогі подруги й друзі!

ІДЕОЛОГІЯ ПЛАСТУ

2. М.Мохнатий. Не хили голови у знемозі
бо зірок не побачиш тоді.

ДИСКУТУЄМО!

5. В.Соханівський. Ще до теми націоналізму.
7. Л.Онишкевич. Одність і єдність в Пласті.
9. Т.Самотулка. Бездоріжжя діаспорного Пласту.
14. Чорний Кіт. Україна і її економіка.

КУТОК ВИХОВНИКА

16. Л.Онишкевич. Пласт і провідництво.

ДУМКИ СТАРОГО ВОВКА

20. «Фер плей» та «бон-тон».

ОДИН СВІТ — ОДИН ПЛАСТ

23. Кандидати на Начального Пластуна.
29. Інформація про Перше Українське Джемборі.
31. Український Пласт в Бразилії.
34. З історії Пласту на Пряшівщині (Словачина).

ПЛАСТ І СВІТОВИЙ СКАВТІНГ

36. В.Гоголинський. Скаутська організація «СКІФ».

НАШ ФОТОРЕПОРТАЖ

40. М.Мадич. Ельфів огник.

СЛОВО СЕНІОРАТУ

42. В.Соханівський. Здорова і гідна ініціатива.
43. В.Стойко. При світанку.
44. І.Сохан. Спортивно-вишкільні табори Загону «Червона Калина».
45. Ю.Цегельський. Слогад.
45. На Вічну Ватру
46. Стежинка. Нашій Дарії...

НАШЕ ЛИСТУВАННЯ

47. Листи від пластового гуртка «Мальви», С. Наливайко.

ЛІТОПИСЕЦЬ

48. А.Чемеринський. Джерела до вивчення історії Пласту.
49. Л.Онишко. Катруся Зарицька - «Легенда».
50. Б.Костюк. Пригода на Гринькові.
51. В.Тройлер. Подорож Союзу Німецьких Скавтів на Україну
(Східня Галичина).

ОГЛЯДИ І ПОГЛЯДИ

53. Пластун-літописець. Журнали пластових куренів.

ПЛАСТУНИ В МИСТЕЦТВІ

55. Б.Мисюга. «Licentia pictore».

ПЛАСТОВА ФІЛАТЕЛІЯ

57. Сіроманець-філателіст. Пластові філателістичні випуски в Україні.

ШТРИХИ ДО ІСТОРІЇ ПЛАСТУ

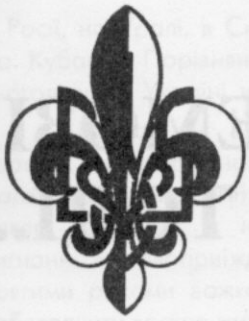
58. Слогоди перших пластунів. Г.Пришляк, 51 пластовий курінь
м.Львів, 1928 р.

ПЛАСТУН ЗАВЖДИ ДОБРОЇ ГАДКИ

60. Пісня про Кота-пластуна.

АВТОРИ

60. Автори в цьому числі.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ ТА ІНФОРМАЦІЇ

ч. 2 (110) — 1996

ВІД РЕДАКЦІЇ

ДОРОГІ ПОДРУГИ Й ДРУЗІ!

Ми успішно закінчили третій рік появи нашого відновленого журналу — закінчили його за пляном і на час! Числа за 1996 почали виходити з деяким запізненням (через брак відповідного паперу), але два числа вже появились і ми твердо віримо, що числа 3 і 4 появляться перед кінцем року.

Ми надіємось, що поява нашого улюбленого «Пластового Шляху» буде вже тепер зовсім регулярно й наші передплатники будуть одержувати кожне число без ніяких опізнень, завжди на час.

Ми маємо різні плани, як зробити зміст нашого журналу ще цікавішим і кориснішим для пластового братства, ніж був він до тепер. Один із найважливіших засобів в цьому це — притягнути ближче до співпраці всі Країни, де лиш існують українські пластові улади, чи групи, щоб наш журнал віддзеркалював вповні різноманітність пластового життя навкруги світу — ми ж маємо пластові з'єднання у 15-и країнах, на 5-и континентах!

У цьому, 1996-му році мають відбутись різні важливі події в житті Пластової Організації: 85-а річниця заснування Пласту, 75-ліття заснування Пласту на Закарпатті, Перше Всеукраїнське Скавтське Джемборі (на Закарпатті), початок Пластового Конгресу Четвертого, Пластові «міні-конгреси» в США й Канаді, вибори нового Начального Пластуна, також, можливо, створення об'єднаної Української Скавтської Організації під опікою уряду незалежної України, злучення Пласту з іншими скавтськими організаціями в Україні, прийняття нового статуту організації, а може й прийняття Українського Скавтіну до Світового Скавтського Братерства (WOSM).

Це вже є дуже важливі, може й критичні, події в історії Українського Пласту, які матимуть вирішальне значення на довгі роки. Наш журнал

мусить всеціло включитися в хід цих подій і бути частиною їх — не лиш, як сторонній репортер, чи обсерватор, але також як каталізатор ідей та думок, як форум, на якому пластова братство матиме можливість висловити свої думки й бажання щодо контроверсійних питань, форум, на якому будуть вестись палкі дискусії, і де кожна група, кожний індивідуальний член нашої організації буде мати можливість висловити свої опінії.

Зокрема, «Пластовий Шлях» повинен відіграти дуже важливу роль у проведенні Пластового Конгресу. Пластуни є сьогодні так розкинені навкруги світу, що нам фізично неможливо багатократно з'їздитись, щоб обговорювати всі пекучі питання. Але зовсім можливим є переводити такі дискусії на сторінках нашого журналу пластових думок та подій — «Пластовий Шлях».

Тому звертаємось до всіх Вас, Дорогі Подрузи й Друзі, цей рік буде надзвичайно важливим для всіх нас і для нашої Пластової Організації. Рішення, які ми, пластова громада, приймемо в цьому році, напевно залишаться з нами на довгі роки й будуть керувати нашою організацією й пластовим життям ще в наступному тисячолітті. На нас, отже ж, лежить величезна, «мілленарна» відповідальність.

Ми сподіємось, що ми будемо й цього року працювати так серйозно над нашим журналом, як це робили ми в минулих роках. Сподіваємось, що Ви нам в цій праці допоможете, щоб наш журнал став ще кращим, ніж він був дотепер. Чекаємо на Ваші численні листи й дописи!

СКОБ!

пл.сен.кер. Любомир С. ОНИШКЕВИЧ, СМ
відповідальний редактор

НЕ ХИЛИ ГОЛОВИ У ЗНЕМОЗІ, БО ЗІРОК НЕ ПОБАЧИШ ТОДІ...

Якщо відвідаєш сьогодні Україну, то так і хочеться заспівати всім мешканцям цю бадьору пластову пісню: «Не хили голови у знемозі, бо зірок не побачиш тоді...» Бо ж — продовжує пластова пісня: «...світ є гарний, а ми молоді!»

Наша Українська Держава є молода і для її мешканців світ повинен виглядати гарний, як соняшний весняний ранок: на пелюстках квітів, на листочках дерев, на новій, зеленій травичці ще блищать краплини роси, але синє небо і золоте сонце обіцяють прегарний день...

Чому ж тоді всі люди в Україні ходять з похиленою головою й не бачать краси майбутнього, а лиш невисохле болото під ногами — болото минулих днів... Чому, коли говорити з ким-небудь в Україні, то можна лиш почути нарікання на це болото, а не радості із синього неба та золотих ланів пшениці, які родюча українська земля обіцяє зродити для тих, що вміють і хочуть її заорати?

Чи ви чули, щоб у теперішній Україні хтось щось хвалив, а не нарікав?

А хвалити *таки* є що, багато дечого змінилось на краще, відколи постала наша власна Незалежна Україна, відколи сповнилась мрія наших батьків та прадідів: немає сьогодні вже чужих окупантів, немає КГБ, чи Гестапо, немає вічного страху перед Сибіром, перед розстрілом, перед тайною поліцією, перед ґулагами. Нема режиму, який би керував вашими діями, вашими планами, вашими думками — кожним аспектом вашого життя. Нема диктатора, який би наказував вам, що робити, що говорити, що писати, що думати, що творити. І нема голодомору, як було в 1933-ім. Нема «чисток», розстрілів, тортур, утисків, терору, вічного страху...

Зате є: свобода слова й релігії, свобідна преса, вільні вибори, можливість змінити свій уряд, свобода думки, можливість їздити за кордон, можливість робити те, що ви хочете. Є можливість бути українцем, виховувати своїх дітей так, як ви хочете, можливість співати ті пісні, які так довго були заборонені... А найважливіше — якщо ви хочете, то тепер ви маєте змогу критикувати, можливість нарікати, можливість бути незадоволеним... І ніхто вас за це не зашле на Колиму, чи на Соловки, ані не розстріляє «под стінкою».

І — виглядає, це є одна-єдина свобода, яку кожний мешканець України уживає кожного дня,

кожної хвилини... Свобода нарікати на все можливе.

Правда, в Україні існують сьогодні і різні проблеми, зокрема економічні. Могло б бути краще. Рівень життя міг би бути вищий, реформи повинні б іти скорішим темпом, могло б бути — коли люди перестануть нарікати на всі свої клопоти, а почнуть будувати собі краще життя. Хто їм перешкоджає це робити?

Але нарікати, що не все є гаразд, напевно нікому нічого не допоможе. В першу чергу, нам треба поставити цілу ситуацію в належну перспективу. Недавно я мав нагоду розмовляти із одним канадським професійним дипломатом, який саме відбув рік в Україні. Перед тим він служив в різних інших країнах. Його коментар про нашу землю був мені дуже цікавим, він розповідав:

«Я вже жив в країнах по цілому світі: в Бенгладеш, в Гватемалі, в Еквадорі, в Маляві, в Ліберії, і в багато інших закутках світу. Ви хочете знати, як виглядає справжня біда й нужда? То поїдьте собі до Калькути, чи відвідайте Барбадос, Мехіко Ситі, чи Каракасу, або поживте в селах Екваторіальної Африки... Там — це є справжня біда: голодні, нагі діти в рових із гноєм та смердючим сміттям, мухи і комахи, які розносять пошесті, непоховані трупи на кожному кроці, прокажені бідаки, які прохають вас хоч кришку з вашого столу... Це — біда. А в Україні? — чи це є справжня біда? Я вичислив раз — *понад 78% людей у світі живе на много гірше, чим сьогодні живуть мешканці України*. Але — нарікати, то українці вміють! Ніхто другий в світі їм не дорівнює в наріканню! Якби вони всю ту енергію, яку витрачають на нарікання, вони витратили на працю для поліпшення свого життя — то в Україні був би сьогодні рай на землі!»

Світ не любить тих, які лиш вміють плакати над собою і вічно нарікати. В Америці є приказка: «Бог допомагає тим, хто сам собі допомагає». Під словом «Бог» читайте тут «світ» і люди в нашій світі.

Чи число 78% всего людства є точне, чи ні — не важно. Але важливо те, що є сьогодні в світі багато наших братів-українців, яким є значно гірше, чим людям в сьогоднішній Україні; треба подивитись лиш, як живуть наші поселенці в джунглях Парагваю, чи Бразилії, як іде українцям-русинам під час війни в Боснії й Герцоговіні, як знищили наших Бачванських русинів у Воєводині, як переслідують українців в Румунії і Словаччині, які умовини є для розвитку українського самопочуття

в Росії, на Уралі, в Сибірі, в Центральній Азії, чи на Кубані... Порівняно з тими умовами — в сьогоднішній Україні не є так зле.

Правда — в Америці, Канаді, Західній Європі, Австралії нашим поселенцям живеться багато краще. Але й ті люди перейшли були колись пекло на землі: в німецьких концтаборах, на вигнанні, як новоприїжджі до нових країн, де мусіли довгими роками важко фізично працювати, щоб забезпечити краще життя для своїх дітей. Багатство їм легко не прийшло. Але — вони цілий час допомагали іншим українцям — коли був землетрус в Югославії, чи бідним в Південній Америці, чи — українцям в Україні за останніх 10 років, як вже можливо було.

А чи українці в Україні допомагали колись українцям в тих країнах діаспори, де є дуже бідне життя? Скільки Україна допомогла, наприклад, нашим поселенцям в Югославії за останніх пару років жорстокої війни?

Але й українцям, які живуть на українських землях було багато гірше не раз і не двічі колись... Чи не чули ви про голодомор в 1932-33 роках? Про примусову колективізацію і «розкуркулення»? Про «чистки» й «гулагі»? Про лихоліття повоєнних часів? Про ті всі страхоття, які колись відбувались на наших землях?

Як може хто-небудь сьогодні говорити про «старі добрі» часи сталінізму, чи брежнєвщини? Може лиш той, хто сидів в ті часи на добрих комуністичних посадах і мордував народ, може сьогодні з ностальгією згадувати ті роки знущання, терору, поневірянь та утисків.

Ніякий справжній українець не може твердити, що тепер є гірше, чим було, скажімо, в 1933-ім, 1938-ім, чи 1945-ім роках. Нарікання на теперішні часи, це є лише поганий жарт, не гідний справжніх українців.

Бо ж — який результат цього всього нарікання? Якщо б це нарікання означало, що люди є свідомі, що все є не зовсім гаразд і що речі треба змінити на краще, та робити щось конкретне в цьому напрямі — то це було б корисним. Нарікання могло б тоді стати каталізатором до дії, до змагання, до змін та реформ, могло б бути стихією, яка вимагає позитивної акції, яка натискає на уряд і всі суспільні інституції, щоб працювати всіми силами для кращого майбутнього — якщо не теперішніх громадян України, то принайменше для їхніх дітей і грядущих поколінь.

Це було б «корисне нарікання», яке б ішло в парі із намаганнями змінити справи, будувати нове життя. Ті нарікання могли б творити тоді «ВІЗІЮ

МАЙБУТНЬОГО» — мету, до якої люди активно стреміли б і своєю працею забезпечили б, щоб ця візія сповнилася — для їхніх дітей та нащадків.

Але в Україні сьогодні немає якоїсь ясної візії майбутнього, яку б поділяла значна більшість населення. Є лиш загальне незадоволення сьогоднішнім станом, але бажання майбутнього кращого життя переважно не переходить поза бажання «ковбаси на столі»...

Ніякої іншої візії майбутнього не створили ні наші провідники політики, ні наша інтелектуальна еліта, ні наші поети й письменники, ні наші культурологи, політологи, чи науковці... Візії майбутнього, які колись були створені нашими провідниками, письменниками й поетами не сягають поза відзискання державної незалежності: ...«поховайте та вставайте, кайдани порвіте...» — Ну, а що далі? Якось всі собі уявляли, що із волею й незалежністю всі проблеми життя будуть автоматично розв'язані, ... «згинуть наші воріженьки, як роса на сонці, запануєм і ми, браття, у своїй сторонці...» Ну, ми запанували, а що далі? Незалежність — це лише початок далекої і важкої дороги, а не її кінець.

А ми тої дороги ще навіть і не розпочали — бо не знаємо навіть куди йти: вправо, вліво, чи просто вперед? Ми стоїмо і сваримось між собою — люди без компасу. А таким компасом мала б бути власне ця візія майбутнього, якої ми собі ще не нашли.

В Україні сьогодні такої візії немає. Народові залишається лиш стояти й нарікати: на своїх вождів і провідників (які так само не знають,

фото з архіву «ПШ»

що і як робити, так як і ми всі решта), на нашу «недоленьку», на кримінальну верству, на мафію, на систему, на корумпованих урядовців, на сусідні народи (і на ворогів, і на приятелів), на решту світу, на недосконалу державу, на політиків (яких ми самі вибрали), на незалежність.

Одним словом — на всіх, лиш не на себе самих.

Ці всі нарікання поступово стають щораз то більш небезпечні для нашого майбутнього. Коли народ нарікає на кримінальну верству, то розв'язка очевидна й позитивна: кримінальників треба зліквідувати. Але коли український народ починає нарікати на саму незалежність України — то логічна розв'язка буде — позбутись тієї незалежності і повернутися назад під чуже ярмо... «Тоді нас били й мордували, але нам не треба було журитись майбутнім, нам було так безпечно, добре й затишно. Ми всі знали, що нас чекає. А тепер не знаємо...»

Це рабське наставлення нагадує нам казку про свиню, яка втікла від господаря в ліс, але скоро повернулася. «Я знаю, що мене заріжуть на Великдень на ковбасу», казала вона, «але поки-що — я не маю чим журитись, господар мене годує, мною піклується, хоч і на заріз...»

Так само сьогодні в Україні можна щораз частіше почути «ностальгію» за минулим, за «старими, добрими (сталінськими, чи брежнєвськими) часами». Щораз частіше чути заклики до «нового союзу» з нашими найбільшими ворогами — забуваючи, що в усіх країнах колишнього СРСР сьогодні така ж сама економічна криза, така сама біда, як і в Україні (а може ще й гірша, бо там немає досить харчів). Економічна криза, яку всі переживають сьогодні, є наслідком соціалістичної системи, що й довело до розпаду Союзу. Повернутись до старої системи означає повернутись до тих всіх факторів, які цю кризу спричинили. Але наші критикомани забувають про цей підставовий факт.

Отже ясно, що це вічне нарікання й критикування в Україні сьогодні не є позитивним явищем — воно не веде ні до позитивної дії, ні до позитивних змін, ні до нової візії майбутнього, а є лиш негативною силою, яка веде до фальшивої ностальгії за «колишніми добрими часами», яких ніколи не було. Це нарікання хоче завернути годинник до жохливого минулого, яке невігласні люди тепер хочуть бачити у якомусь фальшовому позитивному світі.

Цей стан може вийти на користь лиш нашим ворогам, які хочуть знову відбудувати стару «тюрму народів», найбільш жорстоку й криваву імперію в історії людства. Ті люди не хочуть добра для нас, лиш для себе самих, хочуть збудувати собі «корито», теплі посади, в яких вони сподіваються вигідно панувати над всіми нами дурниками, що їм повірять... Не підлягає сумніву, що кожний раз, коли якийсь українець нарікає на «теперішні важкі часи», він робить роботу для найгірших своїх ворогів, які вміло використовують його наївність, щоб підкопати нестійку й слабеньку свободу країни.

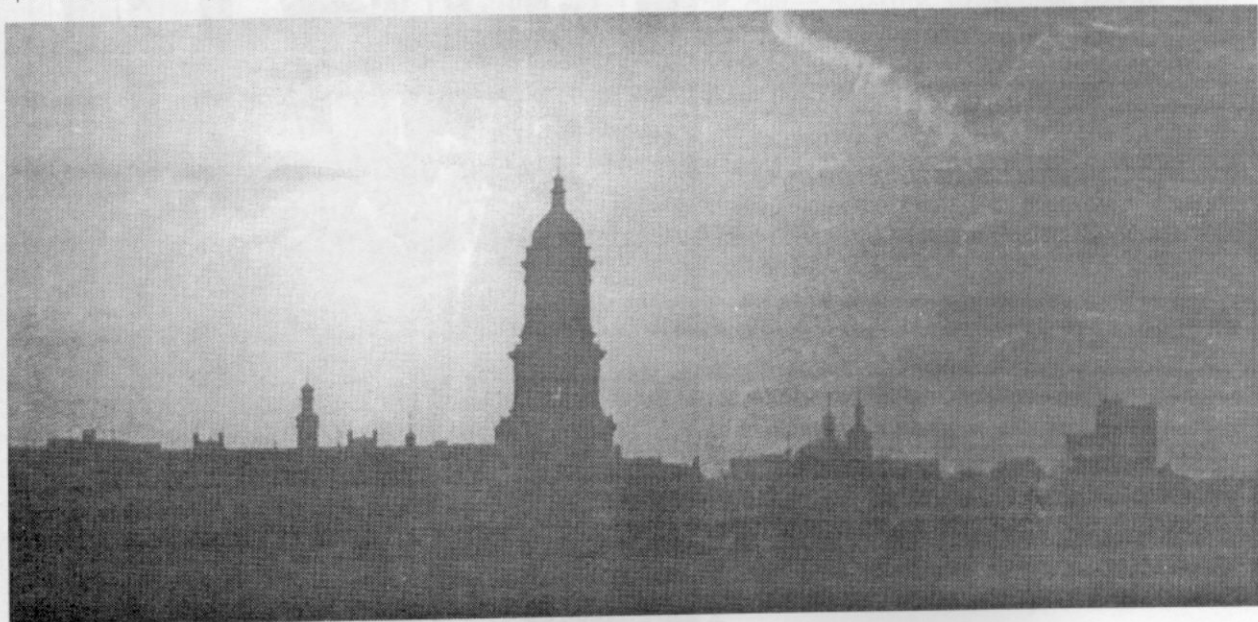
Ми не можемо здаватися тим єхидним підшептам наших ворогів. Ми повинні творити свою нову й ясну власну візію майбутнього та майбутнього наших нащадків і працювати в поті чола, щоб досягнути цю візію. Це повинно бути головним завданням сьогоднішнього Пласту в Україні: «Не нарікати, а будувати» — будувати візію українського майбутнього.

Пам'ятаймо слова нашої пластової пісні:
*«Не хили голови у знемозі,
Бо зірок не побачиш тоді!»*

А ті зірки таки є там на небесах — ясні й чисті, ті самі зірки, про які колись співали в своїх думках наші предки: «...на тихі води, під ясні зорі, наш край веселий...» Наша Україна.

Хто ж збудує її, якщо не ми?

Михайло МОХНАТИЙ

ЩЕ ДО ТЕМИ НАЦІОНАЛІЗМУ

«Пластовий Шлях» перед тим звичайно уникав писати про націоналізм, бо Пласт був, як залюбки говорилося, апартійним, хоч не аполітичним і в той спосіб уникалося міжусобиць, які могли виринути, бо в Пласті були люди різних партій чи угруповань, які дружили між собою і не допускали до гострих партійних міжусобиць. Тому таку цікаву статтю В. Кухара в останньому «ПШ» про націоналізм варто привітати.

Мені чомусь мимоволі пригадався славний польський «етнічний» жарт знаного піяніста, композитора, державного мужа і прем'єра Польщі в 1919 р. І. Падеревського. В цьому жарті говориться, що вчені-дослідники мали кождий з окрема написати тезу про слоня. Француз вибрав собі тему «Любовне життя слоня», англієць писав «Слонь і як на нього полювати», а німецький вчений рішився написати «Вступ до студій про слоня» в сімох томах. Польський вчений написав «Слонь і

польське питання». Я майже переконаний, що, якщо б між ними був би українець, то напевно писав би «Слонь і українське національне питання». Це ніби жарт, ніби гірка правда. Я сам пригадую собі часи, коли на початку тридцятих років, то ще малою дитиною одержував свідоцтво на кінці шкільного року ще в народній школі в тодішній Галичині. Ми називали себе українцями, неприхильна нам тодішня влада вписувала нам «русін». Таке неприхильне поступування вже тоді мимоволі робило нас, дітей, «націоналістами», бо ми відчували, що нам робиться кривда проти нашої волі і волі наших батьків.

Коли ми сьогодні говоримо про націоналізм, то звичайно маємо на увазі наш т. зв. партійний націоналізм. Ми звичайно починаємо на писаннях Міхновського і кінчаємо працями Донцова та ще деяких інтелектуалістів молодшого віку з ширше осмисленими думками філософського світу. Від того часу націоналізм розвинувся, порозумнішав, став скромнішим, глибшим, етичнішим, а особливо він став демократичним рухом і світоглядом. Тепер з легкістю можемо переконатися, що націоналізм існує відколи існують і держави. Такі нації і держави звичайно не конечно будуть послуговуватися цим терміном чи поняттям націоналізму, але вони ним були, ним жили, з ним ішли у війну і навіть в його звороднілому виді окупували другі народи.

Саме слово «нація» немає негативних конотацій, але в певних одиницях слово «націоналізм» має певні негативні конотації чи опінії, або навіть мають звичайні людські пересуди чи упередження. Таке негативне упередження повстало через безпосередній чи посередній вплив таких екстремальних угруповань через вплив і пропаганду панівних чи імперських сил царського чи советського світу та особливо через звородніння і божевілля нацизму Гітлера чи фашизму Мусоліні як і інших чорних сил, які пробують споріднити наш визвольний націоналізм до них.

Таку настирливу мстивість, фальш і злосливість тих панівних чи імперських сил, які привикли вважати себе «юберменшами» чи «кращими людьми», принижуючи при тому змаг поневоленних народів визволитися і стати власними ногами на власному ґрунті вільною нацією з власною державою і власною владою. Продовжування таких вовчих опіній трапляються навіть, коли певні народи сталися самостійними державами. В літературі на цю тему є згадка, що народ, який здобув собі самостійну державу має право називатися нацією. Це є також правдою, що в західному світі поняття нації не є однорідне, себто не складається з однієї етнічної групи. Вона складається зі всіх етнічних груп, які там живуть. Вони всі є рівноправними громадянами з рівними правами і обов'язками. Всі

фото з архіву «ПШ»

вживають одну мову держави, дбають про її безпеку, добробут для всіх і її добре ім'я. Там є також свобода вживати будь-яку мову у приватному житті. І тут, власне, якщо хтось собі бажає.

Я розумію шановного автора, таке поняття нації він називає «громадянським націоналізмом як ідеєю, що об'єднає Україну». Це знаменитий погляд, якщо б його тільки можна було б зреалізувати в Україні. В англомовній літературі на цю тему можна знайти потвердження, що націоналізм так само як і патріотизм являється ідеалом лояльності нації чи держави, як спільної батьківщини всіх громадян з будь-якого етнічного походження. Держава сама собою повинна бути кінцевим носієм ідей та ідеалів своєї людності. У традиційних багатонаціональних державах з високорозвинутою національною культурою не потрібно говорити про такі принципи речі як вживання рідної мови взагалі, державної мови загалом народу, в народній, середній і університетській освіті, урядах, війську, церквах і всюди. Це зрозуміла річ, що в нашій ситуації через довголіття поневолення треба

великого, розумного і послідовного чину, щоб дійти до «нормальності» ситуації.

Тут можливо не треба «завивати у папірці», що це є досить боляче відвідувачам України, які, по суті, називають себе «паломниками» до святих місць з далекої Канади чи Америки і чути нам чужу мову у Почаєві, Печерській Лаврі та інших місцях. Тут і там знаходяться розумні росіяни, які збагнули ту велику кривду, яку вони доконали супроти української культури. Можливо, що й збагне це московський патріарх і насварить їх за зневагу української мови в українській державі. Коли сучасний папа римський як голова понад вісім соток мільонів вірних так знаменито говорить українською мовою до українських паломників в Римі, то й в українських найважливіших святинях повинна лунає до українського народу українська мова. Тут бодай трішки треба також українського націоналізму, не аж Донцова, а звичайної, сумлінної української людини з характером і людською гідністю.

Володимир СОХАНІВСЬКИЙ

ЄДНІСТЬ І ОДНІСТЬ В ПЛАСТІ

Багато говориться останніми часами про велику загрозу Українській Державі, яка тепер витворилась, в наслідку сучасних подій у Москві. Ця загроза відноситься до всего українського народу та його інституцій, а в тому і до Українського Пласту.

Пластова Організація є сьогодні також під великою загрозою. Вороги України зрозуміли значення Пласту для українського народу і вирішили Пластову Організацію знищити. Бо ж вони добре пам'ятають, що і Січові Стрільці, і УПА, як теж і УВО, ОУН та інші націоналістичні українські організації, були створені у великій мірі людьми, які були виховані в Пласті. Пластунами були такі провідники, як С.Бандера, Р.Шухевич і багато інших. Так само і тепер, в період відродження української державності, пластуни відіграли дуже значну роль; бо ж переважно люди, виховані в Пласті, масово їздили з діаспори в Україну, агітували, допомагали, організували — щоб постала Незалежна Українська Держава...

Може ми самі себе недооцінюємо, але наші вороги оцінили нас, як велику «перешкоду» й «загрозу» в їхніх планах відзискати владу над Україною. Вони — як зачуваємо — бояться, що Пласт, в разі можливої якої-небудь нової злуки України з Москвою, може створити нову Партизанську Армію, або іншими способами протиставитись «ходові подій» та імперським плянам.

Тому вони вирішили, що Пласт треба знищити, за всіляку ціну. Як це зробити?

Очевидно, українців завжди найлегше було знищити знутри, через внутрішні сварки, непорозуміння, міжусобиці. Треба лиш «підшепнути в ухо» то тут, то там, підтримати особисті амбіції поодиноких людей, розсварювати «кліки», грати на емоціях... І так, пущено в рух агентів, які завжди існували в Пласті, але до теперішніх часів сиділи відносно тихо. Тепер вони одержали директиви: всіми силами працювати для того, щоб викликати роздор внутрі Пласту, як в Пласті в Україні, так і в діаспорі.

Наслідки цієї секретної акції ми наявно бачимо на кожному кроці: відколення так званих «істинних» пластунів в Україні, сварки й заздрості поміж діаспорним Пластом, а Пластом в Україні, міжусобиці поміж Краями, сварки «за владу» в кожній країні та на зборах КУПО... Хочемо тут згадати про деякі нові провокації, які виринули останніми часами і які тепер стали «кісткою незгоди» в нашій організації.

Перша така справа, це є питання вибору нового Начального Пластуна. Це, само по собі, є справа не дуже важлива — важко подумати, як можна раціональним людям над цим питанням

сваритися? Якщо є відповідний кандидат — то треба його вибирати, якщо ж немає, то треба вибір відложити до часу, коли така особа знайдеться.

Але головна ціль мати пост Начального Пластуна є вдержати *ЄДНІСТЬ* Пласту. Отже, наші вороги вирішили, що за всіляку ціну треба цю справу якимось перемінити у «велике непорозуміння» поміж пластунами. Так воно і сталося: хоч про цю справу говорилося вже декілька років, хоч були про це статті в пресі, наради, комісії, опитники і т.д. — все ж таки, як лиш було проголошено вибори Начального Пластуна, то з усіх усюдів посипались протести проти цих виборів. Ми є певні, що люди, котрі ті листи писали, робили це в найкращій вірі, переконані, що це була їхня власна ідея, а не вміло піддана думка «кимось з боку», на те, щоб нас розсварити і в цей спосіб пошкодити справі. Бо ж ця справа не є такої ваги, щоб розпалювати в людей «пасії».

Друга справа цього роду є далеко поважніша — а саме, справа зміни Трьох Головних Обов'язків Пластуна. Ці обов'язки, це ж є ціле серце ідеології Пласту — без Трьох Обов'язків, не було б сенсу мати Пластову Організацію, зокрема в діаспорі. Якщо б не було підставового принципу «Бути вірним Україні», то багато практичніше було б нам включитися в льокальні скавтські організації (як наприклад «Boy Scouts of America») — які мають багато кращих виховників, пресу, табори, виряд, ніж може мати відносно маленька Пластова Організація. Тоді не треба було б нам «видавати гроші» на якусь там допомогу Україні, і взагалі — ми могли б тоді спокійненько «бавитися скавтуванням»: спортом, табірництвом, мандрівництвом, чи екологією і бути «політично коректними» громадянами своїх країн поселення.

Але Три Обов'язки дають нам щось більше: вони дають вищу ціль, для якої ми можемо стриміти: допомогу своєму народові, який цієї допомоги сьогодні так дуже потребує. Через Три Обов'язки пластуни вчать, що в життю є якась вища мета — допомога рідному народові, допомога ближнім, віра в Бога, спільна мета праці, самовідданість якійсь вищій цілі, самодисципліна, життя із честю й характером в рамках Пластового Закону. Це ж і є причина, чому самі колись вписалися до Пласту і чому ми вписуємо туди наших дітей і внуків.

Але ця мета є дуже небезпечно для наших ворогів. Це, власне, ті концепції, яких вони найбільше бояться в Пластовій Організації.

Друга річ, яку Три Обов'язки нам дають, це є єдність (спільна дія) та одність (одностайність) Пласту у всіх країнах. Наші вороги не хочуть, щоби такі єдність та одність в нас були — бо Пласт в

Україні є ще сам по собі досить слабкий, і без допомоги з боку діаспори, його легко було б розколоти і в цей спосіб знищити — «уніктожити».

Отже, треба зручно «піддати» думку, що Три Головні Обов'язки є тепер вже «не модні», «перестарілі», «не з духом часу», «не коректні політично» і т.д. Одним словом, звідкілясь в нас раптовно з'явилась дивна ідея, що — якщо молоді люди хочуть бути «hip», «cool» та «with it» — то вони не будуть слухатись таких «античних» та «перестарілих» правил, як Три Обов'язки...

На одному краєвому пластовому з'їзді недавно навіть було запропоновано, щоб піддати Три Обов'язки нашому юнацтву під «референдум», щоб вони вирішили, чи і котрих обов'язків вони хочуть придержуватись... Чи не була б це крайня абдикація наших обов'язків, як виховників? До якого абсурду можна дійти в ім'я «політичної коректності»? Чи Христова Церква піддає Десять Заповідей Божих під референдум своїм дітям?

Третя справа, це безпощадна атака на пластову пресу, яка якось раптом розпочалась у всіх краях. Ще 10 років тому, всі лиш думали, якби то зберегти пластову пресу, а тепер нагло чуємо лише атаки на неї. Насамперед, була агітація, щоб поодинокі країни перебрали «Юнака» і «Готуйсь» — щоб не було одних-єдиних виховних журналів (які мали за мету вдержувати єдність виховної методи в Пласті). Це переведено в життя на останньому КУПО, в результаті чого маємо сьогодні аж два «Юнаки» в різних країнах. З яких, на жаль, ні один регулярно не появляється.

Але головна атака є тепер на «Пластовий Шлях», Орган Пластової Думки, який має служити

форумом обміну думок поміж дорослими пластунами, а зокрема виховниками. Опоненти атакують в журналі все можливе: не лиш очевидні помилки (а помилки, як кожен знає, можуть притрапитись в кожному журналі), але і, особисто, редакторів журналу, видавництво (яке друкує журнал), тощо. Ціль цих атак — щоб застрашити тих людей, які даром посвячують і свій час, і працю, і гроші для цього, щоб видавати для Пласту якнайкращий, якнайцікавіший, якнайгарніший журнал.

Бо ж — в наших теперішніх умовах — неможливо було б вдержати пластову єдність і пластове братерство без пластової преси. Ми є порозкидані по цілому світі, і нам не є можливо часто разом з'їздитись та обговорювати всі важливі справи, обмінюватись досвідом, тощо. Це можна зробити лиш через пресу.

А крім цього, щоб поширити ідею Пласту по цілій Україні, є конечно потрібно пластового журналу, яким є сьогодні «Пластовий Шлях». Наші вороги це дуже добре знають і тому тепер є така атака на цей журнал. Найбільше болить нас те, що часто ці атаки є з боку наших друзів, добрих, вірцевих пластунів, які дались переконати «юдиним підшептам» і, в добрій вірі, роблять їхню роботу, підкопуючи пластову пресу та цілу Пластову Організацію.

Але сила Пласту і Пластової ідеї є велика; вона живе і буде жити і ми будемо й на дальше існувати та працювати, бо ж це не є для нас самих, а для наших дітей, для нашого майбутнього, для нашого народу.

Любомир ОНИШКЕВИЧ

фото П. Змарка

БЕЗДОРІЖЖЯ ДІЯСПОРНОГО ПЛАСТУ

ДО ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-УСТРОЄВОЇ ПОБУДОВИ ПЛАСТУ

Як правило кожна організація зароджується з одної чи більше початкових клітин, розростається, збільшуючи число своїх клітин та їхніх членів, а у випадку втрати живучості занепадає, а то й перестає існувати. Під час своїх розвиткових процесів організація не міняє своєї мети, хоч може міняти свою назву в залежності від внутрішніх чи зовнішніх умов буття. Так було і з Пластом і його структурами.

Успішний розвиток організації проходить тоді, коли її провід у періодичному часі збирає своє членство чи їхніх репрезентантів на наради, щоб проаналізувати пройдену діяльність, усвідомити собі недоліки і способи їх направити, а також поробити пляни на майбутнє. У Пласті були продумані Пластові Конгреси, що мали здійснювати це завдання. Але, правду кажучи, вони свого завдання не виконували. Проходили шумно, але відсутніх практичних результатів не було. Зібралися пластуни як на святкову імпрезу, послушали прелегентів, подискутували дещо і розійшлися домів, продовжуючи йти своїм втертим шляхом. Чи тут щось не є в порядку з нашим пластовим самовихованням?

У час нашого чергового Конгресу постараймося «сіне іра ет студіо» проаналізувати організаційно-устроєву побудову Пласту, програму та діяльність діяспорно-пластового проводу.

У наших роздумах зупинимо свою увагу тепер головню на уладовій системі Пласту. Але для кращого розуміння проблем, що заіснували, теперішнім поколінням слід інформативним порядком подати коротке, схематичне накреслення формування керівних органів Пласту в процесах його розвитку.

КЕРІВНІ ОРГАНИ ПЛАСТУ

У 1911 р. були засновані юнацькі гуртки скавтського типу у Львові. Навесні 1918 р. створено пластовий центр при Українському Краєвому Товаристві Охорони Дітей і Опіки над Молоддю у Львові під назвою Верховна Пластова Рада, яка творила провід автономної організації на чолі з д-ром Олександром Тисовським. Згодом покликано до життя виконавче тіло — Верховну Пластову Команду. У часі буйного розвитку Пласту на Західній Україні (1924-1930), який носив назву Український Пластовий Улад, його провід становили Верховна Пластова Рада (ВНР) і Верховна Пластова Команда (ВПК) та проводи 4-ох уладів (УУПН, УУПЮ, УУСП, УУПС).

Український Пласт на Закарпатті (1921-1939) входив у склад т.зв. Жупного Союзу Скавтів Підкарпатської Русі. Кожна національна група мала свого представника (референта, краєвого звітодавця) у Головній Жупній Управі. У 1929 р. українські пластуни створили незалежну управу Українського Пласту на Закарпатті і т.зв. Краєву Пластову Старшину. На загальних пластових зборах у 1939 р. була вибрана Головна Команда Українського Пластового Уладу Карпатської України. У 20-их роках в Чехословачині українські емігранти із Наддніпрянщини та Західної України зорганізували українську гімназію, спочатку у Ржавицях, а пізніше у Модржанах, недалеко Праги, при якій зорганізували відділи Союзу Українських Пластунів Емігрантів (СУПЕ). (За «Пластовим Альманахом» Степана Пап-Пугача).

За часів німецької окупації України в межах Відділу Молоді при Українському Центральному Комітеті (УЦК) у Львові створено в 1942 р. організацію «Виховна Спільнота Української Молоді» (ВСУМ), яка вела свою діяльність згідно з принципами та програмою пластового виховання. Провід ВСУМ творили: референт ВСУМ та підреференти; Племені Новаків і Новачок змінено

назву «новик» на «новак», Племені Юнаків/Юначок та Племені Передових.

На еміграції в Німеччині та згодом на поселеннях структура Пласту залишилася приблизно та сама з назвами керівних органів; Головна Пластова Рада (ГПР) і Головна Пластова Старшина (ГПС), яку пізніше переназвано на Головну Пластову Булаву (ГПБ). Головні референти (булавні) уладів не були членами ГПС. Початкова назва Пласту в Німеччині була Союз Українських Пластунів Емігрантів (СУПЕ), яку пізніше змінено на Союз Українських Пластунів. Пластові З'їзди вирішували важливіші справи і так I-ий З'їзд СУПЕ, який відбувся в Карльсфельді, Німеччина, в 1945 р. намітив організаційну структуру Пласту, якого назвою стала «Пласт — організація молоді». Вона залишилася посьогодні в країнах поселення, в яких пластуни обирали свої крайові проводи: КПР і КПС. На 5-ому Пластовому З'їзді в січні 1954 р. Ніягара Фоллс, Канада, покликано до життя «Конференцію Українських Пластових Організацій молоді» для втримання ідейних цілей та виховних метод українського Пласту в його відділах по всіх Крайових пластових організаціях на поселеннях. Для проведення ухвал Конференції обрано Головну Пластову Раду та Головну Пластову Булаву. Продовжував діяти обраний Начальний Пластун Сірій Лев, який цікавився всіма ділянками пластової діяльності, а зокрема питаннями УПС.

УЛАДОВА СИСТЕМА ПЛАСТУ

Організування Пласту почалося у Львові. Коли гурток чи гуртки закріпили своє існування, стали їхні провідники думати про приріст і творили окремі гуртки новиків при курені, як потенційних кандидатів для членства даного куреня. Багато пластунів, які закінчили 18-ий рік життя і вийшли з юнацьких гуртків, залишилися продовжувати своє пластування як виховники юнацьких чи новацьких гуртків. Природним порядком почали вони творити гуртки старших пластунів при високих школах.

У 1924 р. устрій Українського Пластового Уладу (УПУ) уже офіційно сформувався і поділявся на три вікові групи:

1. Улад молоді (юнацтво), якого назву змінено в 1927 р. на Улад Українських Пластунів Юнаків/Юначок;
2. Улад Старших Пластунів/Пластунок, що виник з поодиноких старшопластунських гуртків при високих школах і в 1924 р. об'єднався в Клуб старших пластунів/пластунок ім. сотн. Федя Черника у Львові, згодом переназваний на улад Українських Старших Пластунів/Пластунок.
3. Улад Новиків — зорганізований в квітні 1924 р., який діяв під проводом скм. Савини Сидорович, голови наказної Головної Управи, його назву змінено в 1927 р. на Улад Українських Пластунів Новиків/Новичок (УУПН).

фото з архіву «ПШ»

При кінці 1929 р. виник Улад Українських Пластунів Сеніорів/Сеніорок (УУПС), до якого належали ст. пл. по закінченні 24-го року життя, а навесні 1930 р. зареєстровано I-ий його курінь ім. скм. Степана Тисовського у Львові.

Отож перед розв'язанням Пласту в Галичині в 1930 р. існувала чотири-уладова система, яку з уваги на короткий час існування не можна було як слід закріпити. Ця ситуація стала великою проблемою у розвитку Пласту на еміграції та поселеннях.

На думку автора, джерело лиха закоренилося в іншій сфері, що її влучно окреслив, Атанас Фіголь у статті «Думки» (Пластовий Шлях, ч.4/1950, ст.14: «Ми вийшли з пластового дому й пов'язані з ним цілим рядом не тільки формальних організаційних ниток, але передовсім чуттєво — спогадами й переживаннями юнацьких літ». Ряд керівних пл. сен. не вирости із цього стану їхнього емоційного приклеєння до юнацьких часів і стали проявляти своє мислення і дію як зафіксовані адолесценти, називаючи «Пласт — організацією молоді», переймаючи для себе Пластовий закон, створений для юнацтва, замість того, щоб виготовити для себе кодекс повнолітніх пластунів, обмеживши пластову самовиховну методу до молоді (гл. Статут КУПО-II/ п.5/ і т.ін. Вони навіть не подумали про потребу трансформації настанов щодо поширення пластового самовиховання на всі вікові групи і т.п., коли стан членства в 1983 р. виказав 49% неповнолітніх, а 51% повнолітніх. Тоді вже в дійсності Пласт перестав бути організацією лише молоді, але пластова ментальність залишилися без будь-яких змін.

Повернімося ще до початкових еміграційних часів, коли керівні пл. сен. стали на роздоріжжі і застановлялися, котрий вибрати шлях: піти наліво, імітуючи організаційно-устроєвий зразок скавтіngu, що відповідав потребам англійців (основа — юнацтво та скавтери-виховники), чи піти прямо шляхом організації із чотири-уладовим устроєм, який, до речі, був подуманий Основоположником для потреб українського народу з метою виховати «новий люд». Та, на жаль, вибрали третій шлях з недодуманим до кінця напрямом — хай існують три виховні улади з основним юнацьким та пов'язаним із ним старшо-пластунським, а також і УПН — хай юнацькі виховники бавляться з причетними до

Пласту дітьми, тобто не-пластунами, а здемобілізований пластовий сеніорат хай існує як «Об'єднання пластунів-сеніорів» з окремим місцем в організаційній структурі Пласту.

УПЮ. (Улад молоді, Улад Українських Пластунів Юнаків, Улад Пластунів Юнаків (-ок).

УПЮ — улад, фаворизований керівними пластунами-сеніорами, які особливо велику увагу присвячували юнацтву. Діяльність велася за одною програмою як для юнаків, так і для юначок. Чи програма виховна була задовільна для цього бурливого віку, хай їхні виховники задумуються і зроблять відповідні висновки. Були спроби оживити діяльність юнацтва в Канаді.

УСП. (Улад Старших Пластунів (ок), Улад Українських Старших Пластунів, Улад Старшого Пластунства).

УСП — улад малодіяльний. Курені, як правило, діяли в тіні сеніорських куренів, члени яких десятиками років командували Пластом. Багато старших пластунів були активні як виховники новацтва та юнацтва.

УПС. (Улад Українських Пластунів Сеніорів, Український Пластовий Сеніорат — Об'єднання Пластових Сеніорів, Улад Пластунів Сеніорів)

Із думкою про заснований в Україні Улад Українських Пластунів Сеніорів, який тримав дуже коротко, бо до розв'язання Пласту в Галичині в 1930 р., пластуни-сеніори на еміграції в 1946 р. у Байройті, Німеччина, на своїй Великій Раді відновили Улад Пластунів Сеніорів як IV улад Пласту. Але вже на З'їзді СУПЕ в Цуфенгавзені, Німеччина, в 1949 р. призведено пластунів-сеніорів до «Об'єднання» з уваги на гарячі дискусії про ролі пластунів-сеніорів у Пласті. У звіті з діяльності УПС її голови Северин Левицький писав так: «Проблема IV-го Пластового Уладу стояла після з'їзду в Цуфенгавзені нераз у центрі загальної уваги Пласту й ГПРади. Вона й ще не зійшла з порядку розважань і вирішень. У Цуфенгавзені знято з УПС обов'язок піклування виховними завданнями в Пласті; це перелито на виховні Булави. Йому надано характер організації «фронтом до громадянства». (Пластовий шлях ч.7 (1954, ст.16). І так стали повертати здемобілізованих пластунів-сеніорів «лицем до громадянства» (немов би вони були виміряним Дротом «новим людом»), «лицем до Пласту», «лицем до пластової домівки» (немов би вони були вишколеними виховниками). У резолюціях I-их Зборів Конференції Українських Пластових Організацій (КУПО) в 1954 р. було сказане так: «Український Пластовий Сеніорат (в скороченні УПС) є окремим об'єднанням пластунів-сеніорів побіч виховних уладів у рамках Пластових Організацій», а в статуті КУПО є вжиті терміни: «Улад Пластунів Сеніорів» і «Улад Пластового Сеніорату».

Така невиразність статусу пластунів-сеніорів у Пласті, підтримувана за всяку ціну «пластовими парламентарями», принесла чималу шкоду для Пласту і пластунів-сеніорів. Марні дискусії на тему ролі пластунів-сеніорів і статусу УПС не припинялися, хоч може не так інтенсивно, і даліше велася боротьба низових пластунів-сеніорів за статус, за самокерування і т. ін. Та багато пластунів-сеніорів, незважаючи на рішення з 1949 і 1954 рр., організували пластові клітини на поселеннях і займалися виховною роботою, яку мали нести випускники Кадри Пластових Виховників (КПВ). Її концепція не була задовільно опрацьована і здійснювана, що довело до ситуації, що кожний улад сам собі скребе свою ріпку без будь-якого пов'язання між собою.

Дискусія «за» чи «проти» уладу не втихала аж до Великої Ради УПС в 1971 р. За головства пл.сен. Ю.Цегельського створено Комісію проблематики УПС, яка діяла під проводом пл.сен. Т.Самотулки. Група вдумливих пластунів-сеніорів виготовила рекомендацію для зміни «Об'єднання» на «Улад Пластунів Сеніорів» та Кодекс пластунів-сеніорів для схвалення Великою Радою УПС. Їх схвалено в 1971 р. Рекомендації стали правосильні рішенням ГПР з днем 19. IV. 1972. У повідомленні про цю подію голова УПС Ю.Цегельський сказав: «Ми, сеніори, стаємо офіційно повноцінними членами відновленого четвертого пластового УЛАДУ ПЛАСТУНІВ СЕНІОРИВ».

Інтерпретації принципів Сеніорського Кодексу були подані до відома в «Слові», але без будь-яких реакцій читачів чи відчутних практичних результатів. Та на цій 23-річній боротьбі за статус уладу справа не закінчилася. Для діяльності потрібний правильник. І знову завелися сперечання, що тривали 22 роки. Щойно 1994 р. ГПР схвалила Правильник УПС, а ГПБ у його проголошенні подала до відома ще й таку інформацію: «З хвилиною проголошення правильника Уладу Пластового Сеніорату втратив важність правильник Українського Сеніорату... з 1955 р.»

45 років велася боротьба «вихованих у Пласті керівних пластунів-сеніорів, щоб повернутися з бездоріжжя до стану в 1930 р. Скільки дорогого часу, енергії поодиноких пластунів і сеніорських груп витрачено на боротьбу з групою пластових парламентарів, «приватних ідеологів», які, використовуючи свої керівні пости і членство у статутних комісіях, вели нас по бездоріжжях. Чи це та справжня «велика гра»? Яким прикладом може служити ця «велика гра» теперішнім пластунам в Україні?

УПН. (Улад Новиків, Улад Українських Пластунів Новиків, «Вовченята і Лисички», Плем'я Новаків, Улад Пластових Новаків, Улад Пластунів Новаків (Новачок).

Другий улад, що мав статус Попелюшки, був УПН. Для кращого зрозуміння проблеми

декілька важливіших історичних фактів: у квітні 1924 р. створено Улад Новаків із Наказною Командою під головуванням Савини Сидорович, яка стала класти основи під системи виховання новачат. У 1927 р. змінено назву на «Улад Українських Пластунів Новиків». За часів німецької окупації України відновлено пластове виховання новачтва в межах Виховної Спільноти Української Молоді (ВСУМ) під назвою «Плем'я Новаків». На Закарпатті діяли «Вовченята і Лисички» з обмеженою програмою. На еміграції в Німеччині провід Пласту не мав виразної думки щодо УПН. Автор опрацював інструкції стосовно організації і діяльності, проекти правильного УПН, але рішення западали на засіданнях ГПС без участі внескодавця для пояснення чи оборони положення, що мало лежати в основі новацького виховання. ГПС рішила назвати Улад Пластових Новаків (Новачок, у резолюціях КУПО (1954) немає згадки про УПН, а лише УПЮ, УСП, УПС в організаційно-устроєвій частині. У Статуті КУПО є подане двозначне положення стосовно статусу новачок і УПН, а це з однієї сторони подане правильне твердження, що «Пласт гуртує в її рядах новачтво, юнацтво, старше пластунство і сеніорат. Членство в цих чотирьох вікових групах дає змогу продовжувати безперервно життя в Пласті», а з другої сторони в статті «VII. Головна Пластова Булава» сказано: «Головний булавний/булавна Уладу Пластових Новаків/Новачок». Це наявне порушення принципу єдності в пластовій родині.

Старий Орел, формуючи виховну програму новаків, постійно мав на увазі, щоб вона була у відповідності з пластовими принципами в пов'язанні з педагогічними надбаннями, знанням і досвідом, своїх та чужих знавців, з розвитковими потребами новаків, з культурними надбаннями українського народу. Він збагатив програму між іншим історичними комплексами («Отрок»), новацькими вміlostями. У протизагу до згаданого виховного скерування у

правильникових визначеннях мети УПН постійно повторялася фраза: «В УПН діти готуються...» в 1948 р. «до вступу до УПЮ», в 1953 р. «стати пластунами», в 1964 р. «готуються пластувати» і так до 1973 р. Чи був глузд накидати думку новакам, що їм треба 4-5 років готуватися до УПЮ чи «пластувати»? Новаки не студенти шкіл, щоб готуватися до іспитів. Юнак не «готується» стати пластуном, але спонтанно розвивається, формує свій характер в ігрових ситуаціях пластового середовища, коротко: пластує, росте, набуває рис пластової постави в аспекті «нового люду» Дрота.

Коли вже програма виразно була накреслена і практично закріплювалася, потрібно було для повнішого оформлення системи новацького виховання змінити мету, а це означало потребу зміни назви уладу на «Улад Пластунів Новаків», терміну «пластовий новак» на «пластун-новак», а також ще й потребу удосконалення Новацького закону, головню суттєвим для дитини і для виховання її характеру правилом «додержуйся правил у грі». На початку 1970-их років у США, де переважно був провід УПН-ів, почалися спори між новацькими виховниками і т.зв. «парляментарями», які авторитарно твердили, що новаки — це не пластуни, а лише причетні до Пласту діти. Удосконалення Новацького Закону, яке не так сильно хвилювало «пластових парляментарів», мовляв, це внутрішня справа уладу, не натрапила на великі перешкоди і була ратифікована КПЗ'їздами і остаточно була вирішена в 1984 р. Зате заміна назви уладу на «Улад Пластунів Новаків» стала каменем спотикання на нелегкому шляху творення системи новацького виховання, хоч «приватним ідеологам» був відомий факт, що в англійському скавтінігу змінено «вулф каб» (вовченя) на «каб скавт». Різними головню формальними ходами в США вони старалися відкласти справу зміни назви УПН включно з переданням на розгляд Пластового Конгресу III, що й не сталося. Щоб закінчити спори у звіті Ста-

тутової комісії на КУПО було подане таке: «Зміна назви в новацтві не є справою наглою і вона з практичного погляду новацької діяльності ані не поліпшить, ані не змінить дотеперішнього стану цього уладу».

Таке твердження лідерів виявило не лише брак їхнього розуміння виховних питань новацтва, але брак потреби інтегрувати наукові досягнення у системі новацького виховання, брак візії. Збереження «статус кво» зумовило застій в УПН.

Для Старого Орла був важливий ще й інший аспект проблеми, пов'язаний із статусом УПН у Пласті. Виховникам потрібно було знати недвозначний статус новачок з двох

фото з архіву «ПШ»

причин: 1-а — у випадку новаків, ніби пластунів — треба про це проінформувати батьків новаків, бо вони були переконані, що новаки є пластунами, інакше це обманливість, яка несумісна з чесною грою; 2-а — дотеперішня програма була в основному побудована на розумінні, що новаки є пластунами. Забав'я дітей в пластунів мусить мати іншу програму.

Боротьба за статус новака й УПН у Пласті продовжувалась аж до II Збору в 1991 р., на якому остаточно схвалено зміну назви уряду на Уряд Пластунів Новаків/ок, її ратифікували краї крім США, постійного опонента, і в 1993 р., зміна назви увійшла в життя.

20 років тривали «ігри пластових парламентарів» з мисленням «приватних ідеологів, які замкнули очі на дійсність і продовжували своє фіктивне, бездоказове думання і самовпевнену дію, мовляв зміна назви УПН порушує ідейні основи Пласту, послаблює його одність, устроєву подібність і т. ін., щоб остаточно повернути до стану УПН в Україні в 1927 р.

Скільки дорогого часу та зайвої витрати енергії новацьких виховників зужито на боротьбу за рівність новацтва у пластовій родині, за права новака. Згадана боротьба сповільнила кінцеве оформлення системи новацького виховання, зумовила застій у виховній праці, стереотипні зайняття новачат, незадовільні вишколи новацьких виховників та затримку в опрацюванні Новацького Закону та посібника для виховників.

ДОДАТКОВІ ЗАМІТКИ

Урядова фрагментарність

Твердження у звіті ГПР на Збори КУПО про «пластовий моноліт» — це ілюзія. На поселеннях його не було, зате була урядова фрагментарність.

Кожний уряд діяв відокремлено без свідомої наявної тягlosti пластового виховання та пластування, бодай в одному суттєвому аспекті, а це — довічне самовиховання від новацтва по сеніорат, не говорячи вже про інші аспекти. Провід Пласту не подбав про інструкцію чи задовільну працю для свідомої цієї дії. Коли це станеться, тоді можна говорити про «пластовий моноліт», а не на основі формальних, механічних станичних збірок чи ювілейних святкувань.

Пластовий Суд

Питання Пластового Суду було неоднократно темою дискусій без більшого зацікавлення пасивних пластунів-сеніорів на радість парламентарям. Не диво, що потрактування цієї справи було поверхнєве, а саме: спори в Пласті є регульовані статутом Крайових Пластових Організацій. У США це завдання виконувала КПРада, можна сказати, незадовільно. Споры між пластунами-сенірами можуть бути полагоджені товариським судом, від вирішення якого немає відклику. Пластові проводи не вмiли полагоджувати спорів, що зумовило занепад моральних вартостей у Пласті.

ЗАКЛЮЧНІ ДУМКИ

До часу розв'язання Пласту в Україні існувала чотири-урядова система. На еміграції та на поселеннях керівні пластуни-сеніори довели до здемпбілізування пластунів-сеніорів та позбавлення статусу пластуна-новака в УПН. У результаті цих змін велася 45-річна боротьба пластунів-сеніорів за статус їхнього уряду в Пласті, а 20-річна боротьба новацьких виховників за інтегрування новаків в єдино-цілий Пласт. Багаторічні спори послабили Пласт.

Теодосій САМОТУЛКА

КОНЕЧНІСТЬ КОМПЕТИЦІЇ В СИСТЕМІ «ВІЛЬНОГО РИНКУ»

Щоби система так званого «вільного ринку» могла як слід працювати для добра країни і добра мешканців даної країни, мусить існувати якийсь механізм, який би контролював цей ринок — бо інакше настане хаос, який не те що не допоможе країні, а дуже пошкодить їй та її громадянам. Специфічно — деякі люди дуже скоро зможуть захопити контроль над частинами цього «вільного» ринку і створять монополії. Монополії неодмінно мусять довести до високих цін на товари й послуги та до низької якості цих товарів та послуг — бо монополісти будуть дбати лиш про якнайвищі власні заробітки, а не про своїх клієнтів-споживачів.

Ринок можна контролювати в два способи: — або *центрально*, себто уряд наказує підприємствам, які мають бути ціни, яка якість, що вони мають виробляти, тощо — але це, очевидно, робить ринок не вільним, а контрольованим. До чого це доводить, ми добре знаємо з прикладу комуністичних та інших диктаторських країн. Бо ж, коли уряд почне контролювати економіку, то скоро мусить контролювати і людську працю та взагалі свободу людей, а це дуже скоро веде до тиранії не лише в ділянці економіки, але й в усіх інших ділянках людського життя — до тайної поліції, до концтаборів, тюрм та тортур.

— або *децентралізовано*, в системі, коли ринок сам себе контролює, через справно працюючий *зворотний зв'язок*. Механізм, який дає цей *конечний зворотний зв'язок*, це *конкуренція* (конкуренція), підстава успіху цілої системи «вільного ринку». Себто — в системі мусить бути не одне джерело кожного товару, чи послуги, а багато їх, і ці джерела (ворожі собі підприємства) зі собою мусять змагатися, конкурувати. Кожний підприємець мусить старатися, щоби покупці в нього купували, а не в його конкурентів — бо в нього є найнижчі ціни, найкраща якість товару, різні інновації, нові роди товарів, тощо.

Підставовою концепцією «вільного ринку» (себто так званого «раціонального капіталізму») є усвідомлення, що багато людей (а в тому, очевидно, і підприємців) є з природи *захланних, самолюбних та грошелюбних*. Вони завжди стараються якнайбільше заробити. Якщо пустити їх «самопас» на систему вільного ринку, то вони будуть «дерти шкуру» зі своїх покупців та клієнтів. Але — якщо вони будуть поміж собою змагатися за лояльність своїх покупців, то — в їхньому власному, егоїстичному інтересі — буде зробити свої ціни низькими, а якість своїх товарів та послуг якнайвищою.

Ця концепція справді *працює на практиці* — на ній є побудована економіка не лиш США і Канади, але й більшості країн Західної Європи,

УКРАЇНА І ЇЇ ЕКОНОМІКА

Далекого Сходу й майже усіх інших економічно-успішних країн світу.

Без конкуренції ми попадаємо або в систему *монополії держави*, а це неодмінно доводить до центральної бюрократії, яка з часом веде до втрати особистої свободи й людських прав більшості громадян (себто — до соціалізму, чи комунізму, чи націонал-соціалізму), або до *монополії суперпідприємств*, що веде до поділу населення на маси бідаків і кількох багатців (це є так званий «примітивний» капіталізм). Чи так, чи сяк, монополія завжди веде до негативного стану суспільства.

Маркс і Енгельс, очевидно, боролись проти монополії необмежених підприємств, проти «примітивних капіталістів». Одначе, системи, які вони створили — комунізм та соціалізм (а в тому й націонал-соціалізм) створили нові монополії — *монополії державного бюрократизму*, які так само (а може ще гірше) утискали своїх працівників («трудящих»), як і монополії капіталістів. Якщо ви є працівником, то яка вам різниця, чи той, що вас підганяє батогом, називається «капіталістом», чи «комісаром»?

Відповідь на цю дилему є *баланс*, себто система, де немає ніякої монополії, бо ніхто не має абсолютної сили — ні підприємці, ні уряд. Замість одного центру економічної (а з тим і політичної) сили, контролю є розподілена поміж багатьма малими центриками, які цілий час зі собою змагаються і «воюють». Уряд в цій системі не вирішує цін на товари, чи висоту зарплат, чи напрямок розвитку економіки. Уряд лиш слідкує, щоб не творились монополії, себто, щоб ніяка одна фірма (чи група фірм) не могла опанувати ринку в якимсь одним чи в другім секторі.

В цій системі кожна фірма виграє чи програє чесним, легальним способом: через конкуренцію із іншими фірмами. Підприємство, яке може дати найкращої якості товар за найнижчу ціну — виграє. Кожне підприємство старається привабити найкращих, найбільш кваліфікованих працівників — приманюючи їх високими зарплатами й іншими привілеями. Кожне підприємство старається якнайкраще, якнайощадніше вести свій бізнес, щоб мати високі прибутки. Кожне підприємство старається якнайбільше виробити продуктів і якнайбільше їх продати — приманюючи покупців все новими технічними інноваціями, кращими рекламами, але, вкінці — *найвищою вартістю* своїх продуктів (товарів та послуг).

Зате уряд слідкує, щоб підприємства не змовлялись у «трастах», чи монополіях, щоб не визначали таємно цін, тощо та щоб не робили ніяких інших «монополістичних злочинів». Бо ж, в системі «вільного ринку» такого, як, скажімо, в США — монополія, це є найбільший злочин. За це підприємців часто судять і карають, навіть за деякі такі промахи замикають до в'язниці. І не дивно: монополія (себто нищення конкуренції) підкопує цілу систему, на якій є побудована економіка та ціле суспільство в країнах «вільного ринку».

Ці всі речі є зовсім ясні й самозрозумілі в Америці, Європі, чи Японії і їх не потрібно вияснювати навіть школярам. Але в колишніх комуністичних країнах, це все є зовсім нові поняття, яких більшість людей ще й досі не зрозуміла. Коли розвалилась стара, перегнила комуністична економічна система, то безліч людей собі сказало: «Ага! тепер є «вільний ринок», то я вже можу робити все, що хочу!» І вони відразу кинулись жорстоко *спекулювати* товарами й послугами. З такого стану тим країнам не прийшло ніякої користі: з державної монополії ті країни (а тому й Україна) перейшли на приватні монополії, а споживачам лиш пішли вгору ціни... На полицях крамниць з'явилися всілякого роду товари — але тепер ніхто їх вже не може собі купити (лише спекулянти й інші багатці), бо вони стали задорогими для «звичайних» людей...

А зарплати в країні так і залишились позаду. Що гірше: з'явилось повно безробітних людей, бо так мало людей могло дозволити собі на це, щоб купувати товари, що потреба на ці товари драстично знизилась, ціла продукція країни упала й запанувала не лиш монополія суперспекулянтів, але й загальна економічна депресія: мало хто що-небудь купує, бо не має на це грошей, бо не має доброї зарплати, бо не має праці, бо ніхто нічого не купує... І так в колесо.

Величезною помилкою Українського Уряду було не старатись від самого початку, щоб завести здорову конкуренцію. Треба було завести строгі протимонопольні закони і ці закони суворо перестерігати. Треба було також активно заохочувати людей творити нові малі підприємства, щоб в кожному секторі, в кожній ділянці були конкуруючі фірми. Тут — щоб «пустити в рух цю цілу машину» — повинні були бути всілякі *економічні заохоти*. Замість викидати державні гроші на штучне вдержання при житті невиданих колишніх державних монополій (які стали сьогодні пережитками минулого, неповороткими «динозаврами» й пам'ятниками колишнього неуспіху), уряд України повинен був всіми силами піддержувати маленькі приватні підприємства, їм допомагати, звільняти їх від податків, улегшувати їм працю, не ставити ніяких бюрократичних перешкод, тощо. Але в цей самий час уряд повинен був строго слідкувати, щоб ці малі підприємства не вирости в нові кольоси-монополії.

То ж пам'ятаймо: *Кожна монополія скоріше, чи пізніше веде до руйни. Лиш здорова конкуренція може спасти економічну систему від монополій. Головним (а може єдиним) завданням уряду в економічній системі країни є слідкувати за тим, щоб була вдержана конкуренція і не було монополій.*

ЧОРНИЙ КІТ

(В наступному числі: про проблеми безробіття і чому воно так часто трапляється в системі «вільного ринку»)

ПЛАСТ І ПРОВІДНИЦТВО

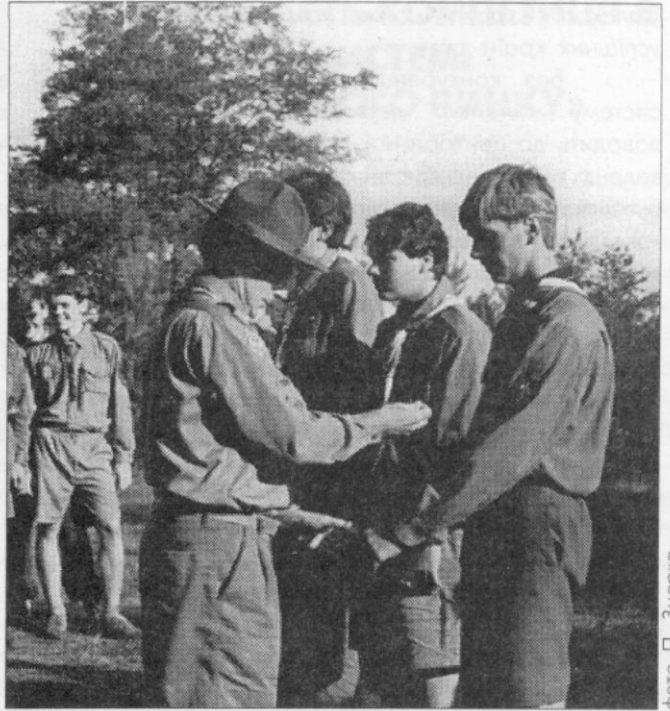

фото П. Змарка

ВЕДЕННЯ ГРУП ЛЮДЕЙ ІНДИВІДУАЛЬНІ ЛЮДИ

Ваші члени, це є ваш найважливіший ресурс, найважливіший засіб для досягнення ваших цілей та сповнення ваших обов'язків. Тому ви повинні намагатися, щоб ваші люди були всі високо умотивовані, лояльні, які б завжди підтримували вашу мету. Без цього важко що-небудь успішно закінчити. Тому дуже важливим є виробити лояльність у ваших підвладних.

Добре умотивовані й лояльні члени — це головна передумова вашого успіху як провідника вашої організації.

В Америці кажуть: «Один добрий працівник вартий більше десятка поганих». А також: «Краще не мати нікого, ніж мати поганого працівника».

Знаходити, підбирати й приймати нових працівників — це ще один обов'язок кожного менеджера. Якщо він собі підбере добрих людей, то його праця буде набагато легшою. Якщо ж деякі працівники не є найкращими, то він повинен старатись їх «перевиховати» — себто їх умотивувати, а також дати їм відповідний тренінг. Якщо ж і це не допоможе, то йому треба таких працівників в якийсь спосіб із своєї групи позбутися — наприклад, знайти їм працю в іншому відділі підприємства, куди вони краще надаються, а якщо й це не допоможе, то їх треба вкінці звільнити.

Однак пластовий провідник, чи учитель в школі, не мають такої можливості. Вони мусять працювати із тими дітьми, чи студентами, які їм є призначені й старатись їх умотивувати так, щоб вони всі стали «найкращими». Це не є завжди легко зробити, але добрий виховник-провідник мусять вміти давати собі раду навіть із дуже «важкими» дітьми. Це є, може, найважче завдання кожного провідника: вміти захопити й умотивувати навіть негативно наставленого члена. (Про це будемо ще чимало говорити в деяких наступних розділах цієї нашої гутірки).

ГРУПИ ЛЮДЕЙ

Переважно люди в організаціях, чи в підприємствах діють не поодинокі, а групами. Тож вам, як провідникові такої групи, треба створити з ваших поодиноких, індивідуальних членів справжню «групу», себто збірну одиницю — назвімо її, за княжою історією, «дружиною», яка б діяла спільно — «дружинно». Поодинокі особи в цій групі мусять між собою гнучко співдіяти, собі взаємно допомагати, тощо. Це, на жаль, не завжди стається само по собі. Часто, коли ми зберемо разом декількох людей, то замість творити «групу», вони починають поміж собою сваритися, один другому заздрити, навіть себе взаємно ненавидіти. Замість собі взаємно допомагати, вони собі докучають, а то й шкодять. Замість прямувати до спільної мети, група лише породжує *конфлікти*.

Такої ситуації треба уникати за всіляку ціну. Непорозуміння поміж членами вашої групи можуть унеможливити вам будь-яку успішну дію.

Ваша група повинна як *родина*, або ж як товариство *добрих друзів*, які себе взаємно шанують, поважають, допомагають і доповнюють. Така справжня «група» працівників може багато більше доклати, ніж сума поодиноких, індивідуальних людей. Як кажуть: «В єдності сила!».

Пам'ятаймо науку з віником, із «Поучення Мономаха», із нашої історії: щоб навчити своїх нащадків вартості, яку має спільна дія, князь Володимир Мономах сказав їм зломати віник. Всі старалися, але ніхто не міг цього зробити. Тоді Мономах віника розв'язав і зломив кожну галузочку окремо.

В житті провідника справа розбудови й збереження групи мусить займати багато часу, уваги й енергії. Але ж — без цього він не зможе нічого зробити, бо його група працівників, це — його найважливіший засіб в досягненні його мети.

ЯК РОЗБУДУВАТИ ЕФЕКТИВНУ ГРУПУ

Як ми вже зазначили, праця ефективної групи є більшою від суми праці поодиноких її членів. Щоб група була ефективною, ви повинні — в першу чергу — запобігти будь-яким конфліктам між членами групи, а якщо такі виникнуть, то ви мусите їх дуже скоро розв'язати й зліквідувати. В ніякому випадку не можна дозволити, щоб конфлікти в групі хронічно продовжувались; будь-який конфлікт між членами є відкритою рана, яка легко може заразити й зруйнувати цілий організм групи.

Поміж членами групи може бути або співпраця, *кооперація*, або ривалізація, конкуренція. Співпраця є звичайно краща, але деяка доза здорової конкуренції часами не зашкодить — а навпаки, може мотивувати людей до кращої праці (змагання). Треба, однак, дуже вважати, щоб товариська конкуренція не перейшла в нездорову ривалізацію.

Щоб запобігти нездоровій ривалізації, варто вже від самого початку (від часу створення групи) *розподіляти функції* поміж членами. Якщо кожний член групи має свою точно визначену функцію, то буде менше можливостей мати т. зв. «територіальні диспути», коли один працівник «лізе в дорогу» другому («територіальність»), це дуже важлива справа, до якої ми ще не раз повернемося).

Японці, які працюють майже виключно групами, дуже добре це розуміють і тому, в типовій японській групі, кожна особа має своє дуже точно визначене місце в «ієрархії» цієї групи. Кожна група працівників в Японії має дуже докладно визначену структуру, починаючи від провідника групи на самій горі, аж до наймолодшого члена на самій долині. Конфлікти поміж членами групи в Японії є в цей спосіб майже зовсім виєліміновані. Очевидно, менеджер, чи вибраний голова, завжди мусить бути провідником такої групи.

Дуже важливо є також — від початку існування групи — надати всім її членам *почуття місії (мети) групи і почуття співвідповідальності за майбутній успіх, чи неуспіх цієї групи*. Якщо ви зможете від самого заснування групи переконати її членів, що вони, як група, мають своє унікальне завдання, де кожний з них є незаступним членом-спеціалістом в якійсь ділянці, то це дасть всім членам певне почуття лояльності до групи, а також почуття спільноти, товаришкості, *дружності*. Добрий провідник може захопити своїх підлеглих спільною місією в праці й в житті й перетворити аморфну горстку людей у функціонуючу, ефективну групу («дружину»), в якій є «всі будуть за одного, а один за всіх», як казали козаки.

Дуже важливим є також особисті відносини поміж членами групи. Вони повинні бути дружні, ні в якому випадку не повинні бути ворожими. Людей треба так підбирати, щоб вони зі собою «гнали». В інакшому випадку, скоріше чи пізніше у вашій групі вийдуть конфлікти й різні проблеми. Якщо хтось до групи не підходить, то його треба перевести в іншу групу, бо інакше він буде для даної групи шкідливим.

Щоб налагодити дружні відносини поміж членами групи, варто проводити різні товариські імпрези — прийняття, пікніки, спортивні ігри, поїздки в гори, тощо. Залежно від членів, ви можете піти спільно з ними по праці на соду, чи організувати

фото П. Змарко

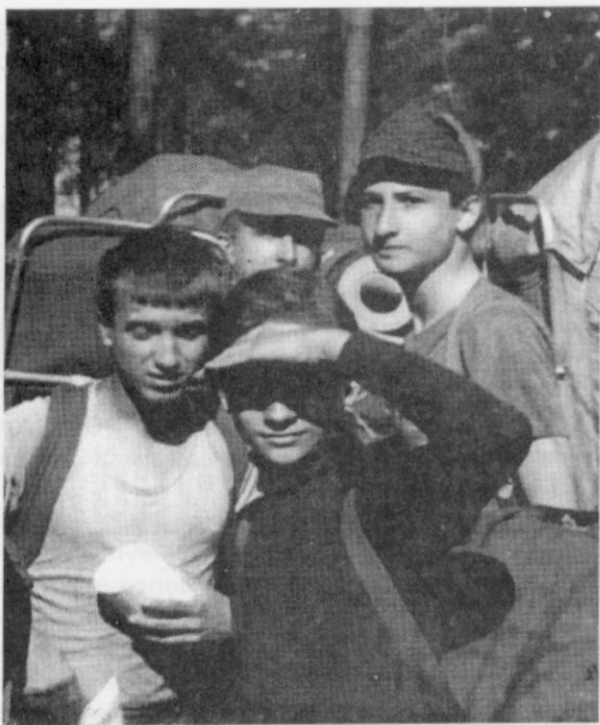

фото П. Змарка

ім ватру, чи піти разом на футбол, чи на концерт, чи до кіна, тощо. Такі речі дуже зближують людей і розбудовують групу; варто вам посвятити на це час, чи й гроші — це вам, напевно, колись стократно повернеться.

Часто також деякі провідники в спільноту групи втягають родини членів групи й організують для них всіх якісь цікаві товариські функції чи зайняття. Звичайно група набагато краще працює, якщо родина членів (скажімо — батьки пластунів, чи жінки, чи мужі й діти працівників — є в якийсь спосіб пов'язані з групою. Члени групи тоді дістають родинну піддержку в своїй праці чи діяльності. І так, в Пласті, кожний виховник повинен запізнати особисто батьків своїх дітей, втягати їх у всілякі функції (імпрези, поїздки, тощо) — щоб вони також почувались спів-відповідальні за пласове життя своїх дітей.

ПРИКЛАД

Коли Юрко дістав підвищення і став провідником групи креслярів, на місце свого шефа, який відійшов на пенсію, то він був певний, що все піде легко і гладко. Він вже працював в цій групі вісім літ і добре знав кожного члена групи.

Однак так не сталося. Відразу, від самого початку, він відчув певну ворожнечу від деяких людей; зокрема Петро, який був старший від Юрка і мав більше досвіду в підприємстві, поставився до Юрка вороже. Юркові стало зовсім ясно, що Петро вважав, що це він повинен був дістати цю позицію. Інші члени групи стояли посередині, деякі підтримуючи Юрка, інші — Петра.

Юрко вирішив розв'язати цю справу прямолінійно. Він скликав всіх своїх людей і заявив їм, що він тепер є шефом, бо його назначили на цю позицію і він не буде толерувати якихсь інших людей, які оспорюють його «владу». Якщо комусь це не подобається, то він може з групи відійти. Тепер буде все так, як він, Юрко, скаже і на тому кінець.

Таке ставлення Юрка зовсім поділило групу на два табори: одні підтримували його, інші Петра. Група, яка перед тим жила в гармонії, тепер стала розсварена. Продуктивність підупала. Це вневдовзі стало ясним директорові підприємства, який почав шкодувати, що призначив Юрка на менеджера. Він дав термін Юркові, щоб цей налагодив справи в групі, бо в інакшому випадку він буде відкликаний назад до звичайного кресляра. Юрко за це дуже образився і пішов з фірми зовсім.

Які помилки зробив Юрко? Як він повинен був поступити? Як він міг розв'язати проблему з Петром? Чи він повинен був з ним поговорити спершу «в чотири очі» і старатись справу мирно залагодити? Як він повинен був підійти до решти членів групи? Чи директор правильно поступив? Чи це не було обов'язком того директора старатись Юркові допомогти, замість ставити йому ультимати? Хто на тім всім потерпів — чи тільки Юрко чи й інші люди, чи також і ціле підприємство?

ВИ — ПРОВІДНИК ГРУПИ

Яку ви відіграєте роль в вашій групі, залежить від вашого провідницького стилю: чи ви є «диктатор», чи «перший поміж рівними», чи «батько», чи «гетьман». В кожному випадку, ви мусите контролювати свою групу (бути в контролі), бо інакше група вас не буде слухатись, а може й обернутись проти вас. Якщо б таке сталося, то вам буде вже майже неможливо назад перебрати провід даної групи; тоді вам краще цю групу залишити.

Часто в групі найдеться якийсь «революціонер», який пробуватиме від вас групу «відібрати». З такою особою треба бути дуже гострим і відразу, з місця її «посадити» і дати всім членам групи зовсім недвозначно зрозуміти, хто тут є провідирем.

Але ж це не означає, що ви мусите бути диктатором. Групи працюють найкраще, коли вони мають велику дозу спільного плянування, спільних рішень, спільної дії. Тоді члени групи почувуються спів-відповідальні за групу і її долю. Навіть в Японії, де групи є дуже структуровані, всі рішення приймаються спільно всіма членами групи (це називається «консенсус»).

Група людей, це є своєрідний «живий організм», який має своє

власне життя й свою структуру й «динаміку». Важливим завданням кожного провідника є докладно зрозуміти й контролювати динаміку своєї групи.

ЯК НАЙДОЦІЛЬНИШЕ ВЕСТИ ПРАЦЮ — ГРУПОЮ ЧИ ІНДИВІДУАЛЬНО

Іноді якусь працю можна виконати двома способами — або групою, або окремими поодинокими людьми. Як є краще?

Відповідь, очевидно, залежить від країн й від культури: в Японії все робиться групою, а в США, якщо лише можна, індивідуально. Залежить це теж від специфічного проекту, над яким ви працюєте: одні проекти (звичайно більші й складніші) вимагають групової праці, інші ж, можливо, краще віддати одній людині. Дуже часто складний проект вимагає експертів-фахівців в різних ділянках і ви мусите працювати групою. Одна особа будинку не збудує — треба і мулярів, і столярів, і електриків, і всіляких інших спеціалістів.

В такій організації, як Пласт, більшість виховної праці ведемо групою: в роях, гніздах, гуртках, куренях. Тому кожний виховник мусить вміти вести групою, організувати її, плянувати для неї, розділювати функції, розв'язувати конфлікти, тощо. Також в Пласті ми не можемо застосовувати «кар» — виховник мусить вміти вести своїм гуртком «по-доброму», бо інакше він не є ніяким виховником, ані провідником.

МОДЕЛІ ДО НАСЛІДУВАННЯ

Як ми бачили вище, в різних країнах організують дію в різний спосіб, як їм відповідає найкраще, залежно від звичаїв і традицій даної культури. Однією екстремою під цим оглядом є Японія, де все відбувається групою. Ця країна є найкращим прикладом «групового мислення» (рішення консенсусом). Зовсім протилежні під цим оглядом є США та Канада, які є яскравим прикладом «піонерського індивідуалізму». Західна Європа є десь посереднині, поміж цими двома екстремами. Із європейських країн, Швеція є найбільш групова, Німеччина десь посередині, а Італія більш індивідуалістична.

Котра модель є «правильною» для України? Я думаю, що стиль в Україні виробиться дещо на взірць країн Західної і Центральної Європи, бо ж Україна своєю культурою є найбільш близька до тих країв. Але лише час покаже, яка модель вкінці розвинеться в Україні — зокрема, наскільки це буде «груповий» стиль, а наскільки «індивідуалістичний».

Можливо ми підемо подібним шляхом, як такі східно-європейські країни, як Мадярщина, Польща, Чехія. Будь-що-будь — це ж наші близькі сусіди, із подібною історією централізованого режиму. Варто буде стежити за розвитком в цих країнах, щоб зрозуміти й збагнути напрямки майбутнього розвитку в нашій, українській державі.

(В наступному відділі будемо говорити про так звану «Групову Динаміку»).

Любомир С. ОНИШКЕВИЧ

фото з архіву «ПШ»

«ФЕР ПЛЕЙ» ТА «БОН-ТОН»

Дорогі Читачі й Читачки!

Із світового скавтіngu лорда Байден-Павела, Пласт «одідичив» два дуже важливі поняття у вихованні молоді, які ми в Пласті привикли ще й даліше називати тими самими інтернаціональними назвами, з якими вони до нас колись прийшли, а саме: «фер плей» (fair play) та «бон-тон» (bon-ton). Що ж це таке?

«ФЕР ПЛЕЙ» — ЧЕСНА ГРА

В пластовій системі виховання, від самих початків, дуже наголошувалим було поняття, яке ми називали з англійськї «фер плей» (fair play — чесна гра), яке ми завжди старались прищепити нашим молодим членам.

В скавтському вихованню в усіх країнах світу звертають велику увагу на це, щоб кожне змагання — чи це спортова гра, чи демократичні скавтські вибори, чи змагання за першенство на таборі, тощо — були здобуті в чесний спосіб, не якимись трюками, не позакулісовими («кулуарними») маневрами, не хитрощами й підступом, і не «через протекцію» — а у відкритий, моральний, етичний спосіб, де кожний змагун починає з того самого рівня й змагається згідно із прийнятими засадами й законами чесної гри.

Пригадую, як мій впорядник, бл. п. сеніор «Марко» Чехут, навчав нас, юнаків-прихильників: «Краще є чесно програти, чим виграти через

шахрайство, чи іншими нечесними засобами. Пластун завжди змагається згідно з правилами чесної гри. Вкінці це Вас далеко дальше заведе, як будь-яке шахрайство. Пам'ятайте: правдою світ перейдеш, а неправдою далеко зайдеш, але назад не вернешся!»

Може, ця корисна наука «діда Марка» прибулась сьогодні, в модерному світі. В Америці, чи в Канаді замість цього панує приказка: «Winning is not most important winning is everything!» («Виграти не є найважливішим, виграти є одиноким ціллю!»). Шляхетні засади Байден-Павела, Дрота й інших наших основоположників часом сьогодні прибувають... Чесність і чесна гра видаються нашим молодшим членам наївними пережитками минулого...

Але ж так воно не є. Ніяке успішне суспільство не може бути побудоване на шахруванні й на нечесності. Кожне суспільство мусить опиратись на прийнятих моральних засадах, щоб бути здоровим і сильним. Комуністичне суспільство, яке було побудоване на брехні, впало в прах і розлетілось. Американське суспільство, яке колись було таке повне життя й успіхів — бо було побудоване на християнських засадах чесності й моралі — сьогодні стає щораз то більш хворе й немічне, бо почали керувати ним лише прагматизм і опортунізм, політичне шахрайство і економічна моральна гниль. І через це воно валиться — якщо не врятує його моральне відродження, якого зародки ми вже бачимо сьогодні в Америці.

Через брак таких засад в сьогоднішній Україні панує політична й економічна криза — бо велика частина населення живе там сьогодні в великій мірі без міцного морального фундаменту — який їй в країні знищила комуністична окупація; через це сьогодні країна котиться в руїну.

Чи ж не кінечно почати міцно наголошувати засади «чесної гри» сьогодні в Пласті? Це ж одна із найважливіших підстав нашої пластової ідеології, нашої пластової методи: виховати в наших рядках «новий люд», який ішов би до своєї цілі в чесний, шляхетний спосіб, керуючись моральними засадами, які сформулювали колись Байден-Павел та Олександр Тисовський.

Може, часом можна «виграти» в легший спосіб — шахруючи. Але ж, чи такий виграш буде багато вартий? Ціна трофеї, яку ми здобудемо нечесно, є центи-копійки. Зате ціна чесно виграної трофеї числиться золотом.

А в нас тепер часом засади «фер плей» якось «призабуваються» — як можна бачити тепер часом на наших з'їздах та зборах. Там сьогодні часом можна бачити змагання за владу, чи за певні ідеї. Нездоровими є не самі змагання, але спосіб, в який кандидати й їхні помічники стараються «захопити голоси», перехитрити супротивників, різними напівчесними й «тіньовими» засобами здобути перевагу.

Ми тут не говоримо про якісь нелегальні, чи скрайньо неморальні поступки, а про маленькі трюки, трючки й хитрощі, бажання якось «обійти» супротивника, «обтяти кутики», в якийсь скомплікований спосіб дістати перевагу... Чи справді комуністично потрібно цього? Вкінці, ці всі трюки й хитрощі звичайно обертаються проти тих, хто їх поповнює, бо делегати стають здегустовані такими дешевенькими стратегіями і обертаються проти тих, хто так поводить. Це є неетичне, не «пластове» поступовання, яке не повинно мати місця на пластових виборах.

По зборах, де такі речі діються, учасники повертались додів із несмаком в устах: «Чому кандидати не скажуть ясно й однозначно, що саме вони пропонують, яка є їхня програма, чим вони відрізняються від своїх супротивників, на яких засадах вони стоять? Чому вони говорять усі ці небилиці, замість сказати нам те, що є важливим?»

В Пласті не повинно бути «ворогів», проти яких ми боремось. Не важним є, чи ми виграємо в виборах, чи наш суперник — важливим є, щоб «виграла» наша спільна пластова справа і щоб наш сьогоднішній «суперник» залишився нам другом до кінця життя. Здобуття «влади» не означає нічого — лиш більше обов'язків і «клопотів на голові»... А своєю тактикою сьогодні ми можемо відкинути багато приятелів, які будуть пам'ятати, як то ми хотіли їх нечесно перехитрити в виборах... Чи варто це?

В Пласті нашою головною метою повинно бути наше пластова братерство. Ми граємо

спортові гри й різні пластові змаги, щоби навчитись правил «чесної гри», вміти виграти, але й вміти програти з гідністю. Ми переводимо демократичні вибори на це, щоби навчитись правил чесної політики — в якій немає «переможців» і «побіджених», а є користь всім членам організації.

Цей підхід, цю шляхетну систему, ми маємо перенести в наше українське суспільство, в наш український народ, в нашу українську державу — бо там так страшенно потрібно сьогодні чесності, характеру, почуття обов'язку перед суспільством. Чи може без цих моральних вартостей відродитись Українська Держава? Чи зможуть пластуни принести їх у наш морально-спустошений край?

фото П. Змарка

«БОН-ТОН» — ДОБРИЙ ТОН

Вислів «Бон-тон» тепер вже не модний, поняття, які він описує — а саме: *правила доброї поведінки* — є ще й тепер дуже на часі.

Коли я ще був юнаком, на «бон-тон» звертали в Пласті дуже велику увагу — це була частина нашого пластового виховання. Існувала навіть окрема пластова книжечка-підручник про правила доброї поведінки; її треба було вивчити, щоби перейти пластові проби. З неї багато дечого я навчився, що мені пізніше придалося в житті — не так ці розділи, які описували якою вилкою треба (чи не треба) їсти рибу, тощо — це відносно мало важне, бо воно не універсальне, а міняється з часом і з країни до країни.

Але завжди і всюди важливі є підстави «доброї поведінки»:

- ніколи не роби нічого, що могло б когось вразити, чи понизити;
- завжди вважай на почування других людей;
- не роби другому, що тобі немиле;

— кожна людська культура має свої власні правила «доброї поведінки», які ти повинен перестерігати, коли ти є в товаристві людей з цієї культури — щоб не вразити їх і не зробити їм прикрості.

Одним словом: «добра поведінка», це не є серія «нелогічних», чи «старомодних правил», яких треба за всіляку ціну придержуватись, щоб люди думали, що ти є «добре вихований». Правила етикету (доброї поведінки) є зложені на це, щоби запобігти непорозумінням, тертям, образам, тощо поміж людьми. Це є та «олива», яку треба додавати до «машини», щоб вона як слід функціонувала; без цієї оливи, тертя поміж частинами скоріше, чи пізніше спалить в машині мотор...

Так є і поміж людьми: якщо люди не придержуються «етикету», себто прийнятих (в даний час, в даній культурі) правил поведінки, то скоріше, чи пізніше хтось щось нехотя скаже, чи зробить, що образить інших людей, а це доведе до образ, сварок, може й бійки. Не одна війна в історії почалась із необачної образи...

В кожному, навіть найбільш примітивному суспільстві є своя етикета. Без неї неможливо було б мати будь-яке спілкування поміж людьми, навіть в палеолітному суспільстві. Етикета існує навіть поміж тваринами — для того, щоб запобігти непотрібним конфліктам та зударам. Кожне людське суспільство виробило собі складні правила етикету, які в данім суспільстві є конечними — щоб це суспільство могло функціонувати.

Наприклад, в деяких арабських країнах та краях на Близькому Сході, люди їдять пальцями, із спільної миски. Але їдять тільки пальцями правої руки (бо ліва вживається для інших природних цілей і вважається «нечиста»). Якщо ви б прийшли, скажімо, до шатра сагарського бербера і почали їсти лівою рукою, то правдоподібно ви б втратили свою руку, а може й голову, бо ви б зробили тим людям смертну образу. І ваші господарі мали б повну рацію — бо ви зломали їхнє «табу», яке було введено в тім суспільстві із зовсім практичних, гігієнічних причин.

Може, найбільш складна є етикета в Японії, в країні, де було завжди дуже багато людей в малесенькому місці і весь час приходило до конфліктів поміж людьми. Зокрема небезпечні були конфлікти поміж лицарями-самураями, які майже завжди доводили до кровопролиття, а часто й до смерті: одного, чи другого лицаря. Щоб запобігти таким зударам, японці уложили дуже складні правила етикету, які кожний мусів придержуватись. Сама славнозвісна «церемонія подавання чаю» може тривати понад дві години, щоб підчас цього церемоніялу самураї мусіли відложити свої мечі і не могли сказати ні одного слова, яке не було точно приписане етикетною церемонією. І так, хоч на дві години, панував спокій і не приходило до кровопролиття...

Якщо ви є справді цивілізованою людиною, то — поки поїдете в широкий світ — ви прочитаєте й навчитесь законів і традицій етикету в країні, яку

ви відвідуєте. Люди в тих країнах напевно завважать, що ви старались навчитися, як треба поводитися! Може ви не будете вміти як слід кланятись по-японському, але вони оцінять сам факт, що ви пробували!

Я думаю, що більшість наших пластунів, які виховані і виростили в цивілізованому світі, таки поводитись пристойно — принайменше в Америці, чи в країнах Західної Європи. Мене дуже-дуже турбує, що чомусь так багато з діаспорних українців поводитись як невиховані «варвари», коли приїжджають в свою рідну Україну. Важко зрозуміти — чому це так? Кожний з нас, коли приходить до якогось будинку в Японії, то напевно скидає свої черевики і вдягає відповідні капці. Це саме ми робимо, скажімо, в мечеті в Туреччині чи в домі китайців. Але скільки українців з Америки скидає свої черевики, коли приїде в хату знайомого в Україні? А там же цей пожиточний гігієнічний звичай є так само поширений, як і на Далекому чи Близькому Сході! Також — більшість з нас, коли спілкується з чужинцями, то вважає, щоби не сказати, чи не зробити чогось такого, що може їх вразити. Але ж, коли спілкуються зі собою українці з діаспори та з України, то часто кажуть і роблять щось, що другу людину вразить.

Правила «доброї поведінки» не дозволяють нікому насміхатися з других, навмисно, чи нехотя справляти їм прикресті, говорити слова й фрази, які можуть образити когось, чи «бити його по голові». Зокрема, кожний скавт-пластун повинен завжди знати і придержуватись правил доброї поведінки в культурі, в якій він знаходиться.

Основоположник Українського Пласту, покійний Дрот, добре розумів важливість і конечність тих двох невинних висловів: «фер-плей» і «бон-тон», коли він визначив пластову систему виховання. Ті два поняття відрізняють цивілізованих людей від варварів, а успішні, культурні культури, від хаотичних, варварських племен.

Ваш
СТАРИЙ ВОВК

КАНДИДАТИ НА НАЧАЛЬНОГО ПЛАСТУНА

Дорогі Подруги й Друзі!

Вже від декілька років від часу, коли на вічну Ватру відійшов наш попередній шанований Начальний Пластун, пл. сен. Юрій Старосольський, наша організація була без головного провідника, без «Chief Scout»-а, якого має майже кожна інша скавтська організація в світі. На доручення КУПО і на основі праці покликаної до цього Комісії, цього року, Головна Пластова Рада та Головна Пластова Булава вирішили, що час жалоби за нашим останнім Начальним Пластуном вже проминув, і що вже прийшла пора вибирати нового.

З тієї причини, пластовим демократичним способом, проголошено вибори на нового Начального Пластуна. Всі дорослі члени нашої організації мали право зголосити свого кандидата. Зголошено ряд кандидатів. Виборча Комісія Начального Пластуна на своїх сходинах дня 8-го червня 1996 року перевірила

кваліфікації та одержала згоду п'яти кандидатів, яких імена та пластові біографії подає тепер до відома всьому пластовому братству.

Для Шановних Читачок та Читачів нашого журналу «Пластовий Шлях» поміщуємо сьогодні деякі біографічні інформації про наших кандидатів. (Ці біографії є дещо скорочені та зредаговані — для публікації в загальній пластовій пресі). Зазначуємо, що це, що ми тут друкуємо, це ще не є повні офіційні матеріали для голосування на Начального Пластуна. Всі члени Українського Пласту (УСП та УПС), які уповноважені голосувати на начального Пластуна, одержать недовзі від Комісії повну інформацію разом з болотом на голосування. На цьому місці, ми подаємо дещо скорочену інформацію для зазнайомлення із нашими шановними кандидатами.

РЕДАКЦІЯ

ЛЮБОМИР ТАРАС РОМАНКІВ

Народився 1931 р. в Жовкві, Україна.
Член Пласту від 1946 р.

ПЛАСТОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

- 1943/44 — Юнак, член ВСУМ у Львові
- 1946 — Зорганізував гурток «Дятел» в Берхтесгадені
— 1-ша проба, присяга, гуртковий.
- 1947-48 — III гурток «Вовки», кур. ім. Свят. Завойовника, Фрайман
— II-III проби, вишколи виховників УПЮ, УПН і зв'язкових
- 1948-56 — Співорганізатор станиці Едмонтон, юнацький виховник, зв'язковий; організатор гнізда «Лісове Царство», гніздовий
- 1950-56 — Кошовий Едмонтону, організатор багатьох таборів
- 1951-57 — Станичний станиці Едмонтон, заініціював збірку фондів на купівлю пластового дому
- 1958-59 — Юнацький виховник в Бостоні
- 1959-61 — Кошовий Бостону
- 1965-67 — 2-ий заст. Голови КПС ЗСА, опрацював правильник дії КПС
- 1967-71 — Ген. Секретар, Голова Адміністрації і Архівів КПС ЗСА

- 1970-73 — Заступник Голови ГПР
- 1971-77 — ген. Секретар, Голова Адміністрації і Архівів КПС ЗСА
- 1978-84 — Голова ГПБ; ініціатор ЮМПЗ в Європі. Одержав ступінь Сеніора Керівництва; заініціював вишкільний

Фонд ім. Дрота. З Фонду Дрота скористали за останніх 10 років головно Лісова Школа й Школа Булавних. На ЛШ І ШБ спроваджено пластунів з Австралії, Аргентини, Великобританії, ЗСА, Канади, Німеччини, Польщі, Словаччини, України. Як голова ГПБ відвідав КПСтаршини й З'їзди Австралії, Великобританії, ЗСА, Канади, Німеччини, Словаччини та України. Брав активну участь у всіх Зборах КУПО від 1954 р. та у Пластових Конгресах.

- 1984-87 — Член ГПБ, бувший Голова
 1987-94 — Голова ГПРади; вів переговори зі Скавтовим Бюром в Женеві про прийняття Пласту до Світового Скавтіngu
 Як Голова ГПР взяв участь у перших 4-ох З'їздах Пласту в Україні й допомагав унапрямувати пластову працю
 1994 — Заступник Голови ГПБ в справах зв'язку зі Скавтовим Бюром і скавтоподібними організаціями в Україні. Разом з делегацією з України брав участь в 18-му Світовому Джемборі й репрезентував там Пласт у розмовах з Скавтовим Бюром. Тримаю постійний зв'язок з КПС України й від 1992 р. з Скавтовим Бюром в Женеві.

ПЛАСТОВІ ВІДЗНАЧЕННЯ

- Юнацькі — III, II і I (два)
 Старшопластунські — III, II
 Сеніорські — Св. Юрій в Сріблі та Св. Юрій в Золоті

ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

- 1952-55 — Організатор і Голова студ. т-ва «Обнова», (Альбертський Університет)
 1955-57 — Організатор і провідник укр. радіопроему в Едмонтоні
 1959-62 — Організатор і Голова укр. студентського т-ва в Бостоні
 1972-77 — Зорганізував акредитовані курси укр. культури в Мерсі Коледж (3 семестри, 9 кредитів): Закінчило понад 70 студентів.
 1977-86 — Член Президії СКВУ, голова Комітету Укр. Молоді (КУМО) при СКВУ зорганізував і перевів I і II Конференції Української Молоді при СКВУ, співредактор матеріалів.
 1990-96 — Член управи НТШ Америки
 1995 — Наладнав екологічне наукове співробітництво для збереження

довкілля між університетами у Львові й Коннектикат, спонсороване урядом ЗСА; обраний членом директорів обміну в ЗСА й Україні

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

- 1955 — інженер хемії, Університет Альберти, Канада
 1962 — доктор металургії і матеріалів, Массачуссетс, Інститут Технології, Кембридж; МА, ЗСА
 1962-96 — працює в Центральному Дослідному Інституті Т. Дж. Ватсона фірми «IBM». Голова Центру Електрохемічної Технології і Мікроструктур «IBM». Винахідник процесів будови індуктивних і магнето-опірних мікроголовок для записування інформації (уможливило «тверді диски» та особисті комп'ютери). Широко признаний як провідний науковець у застосуванні електрохемії в електронній індустрії та застосування лазера в електрохемії. Автор і співавтор 50 патентів, 130 наукових статей, співорганізатор 8 міжнародних конференцій і співредактор 8 збірників. Відзначений званням «феллов» фірми «IBM», «феллов» Електрохемічного Т-ва, дійсний член НТШ, член Академії Інженерних Наук «IBM», член Академії Інженерних Наук України. Одержав золоті медалі Електрохемічного Т-ва, «IEEE», медаллю Перкіна, найвище відзначення Хемічного Т-ва ЗСА. Вичислений в «Хто є хто в науковому світі» та в «Хто є хто в Америці». Часто запрошуваний доповідач на міжнародні наукові конференції та університети в: Америці, Ізраїлі, Італії, Китаю, Німеччині, Польщі, Україні, Японії й ін.

ВІЗІЯ НА ПЛАСТ У МАЙБУТНЬОМУ

Моя візія: Пласт — це одна сильна «Національна Організація Скавтів України — Пласт», яка єдиним статутом охоплює усіх пластунів і скавтів у всіх областях України. Базуючись на 85-літньому досвіді й традиціях. Пласт відіграє в ній провідну роль. Це організація, в якій мають місце не лише громадяни України, але й пластуни й Пластові Організації діаспори. «Національна Організація Скавтів України — Пласт» і поодинокі крайові організації в діаспорі з собою співпрацюють і є між собою пов'язані Головною Пластовою Булавою і Радою.

«Національна Організація Скавтів України — Пласт» є членом Світового Руху й відіграє у ньому важливу роль. Пластуни як члени світового скавтового руху, гідно репрезентують Україну на світовій арені та нав'язують міжнародні зв'язки для неї.

«Національна Організація Скавтів України — Пласт», вживаючи самовиховні пластові методи, виховує нових громадян України з високою особистою культурою, базованою на Трьох Головних Обов'язках Пластуна та Пластовому Законі. Вона виховує їх в демократичному дусі, в дусі взаємопошани, чесної гри, зрівноважености,

поміркованості, допомоги ближньому, а зокрема в душі позитивного підходу до розв'язки всіх проблем. Пласт є взірцевою молодечею організацією, а пластуни є взірцевими громадянами України.

Пласт виховує нових провідників державного, професійного й громадського життя. Вони, завдяки своїй пластовій поставі, зарадності, працьовитості, патріотизмові, та міжнародним зв'язкам проблемним в скавтовому світі, є будівничими нової, демократичної, сильної Української Держави, рівної з провідними державами світу.

ЩО МОЖЕ КАНДИДАТ ДАТИ ПЛАСТУ

Згідно з Грамотою про Начального Пластуна, дбатиму про ідейну й устроєву єдність, спільні цілі, високий рівень Пласту, його безперервну дію та задержання його традицій в Україні й у діяспорі. Сповнятиму гідно, чесно й совісно функції Начального Пластуна та охоронятиму пластову ідею і пластовий закон.

Помагатиму Пластови об'єднувати всі скавтові групи в Україні в одну «Національну Організацію Скавтів України — Пласт». Робитиму це втримуючи близький контакт і діалог між КПСтаршиною в Україні, поодинокими скавтовими

групами в Україні, ГПБулавою, ГПРодою та українськими державними чинниками. Буду вдержувати nadalше близький зв'язок, який я розпочав у 1992 році, між Міжнародним Скавтовим Бюром в Женеві, Пластом і Українським Урядом, щоби якнайскоріше «Національна Організація Скавтів України — Пласт» стала повноправним членом Світової Скавтової Організації.

Буду заохочувати пластунів діяспори розвивати та вдержувати сильними свої Крайові Організації, щоби вони запевнили свої дію та зберегли власну субстанцію, а через зв'язок з Україною черпали силу й енергію до праці в країнах свого поселення. Для вдержання ідейної та устроєвої єдності Пласту заохочуватиму до обміну пластунів та виміни думок між діяспорою і Україною. Через обмін пластунів бажаю вдержувати живою й активною діяспору та рівночасно передавати в Україну збережні в діяспорі пластові традиції, пластові провідницькі вміння та спосіб думання західного світу.

Як Начальний Пластун робитиму все, що в моїй силі, щоби Пласт був провідною українською молодечею організацією в Україні й в діяспорі та взірцевою скавтовою організацією у світі.

ОРЕСТ ГАВРИЛЮК

Народжений 1931р. у Винятинці,
біля Заліщик, Україна.
Член Пласту від 1943 р.

ПЛАСТОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Вступив до Пласту 1943, (Коломия — ВСУМ). Член гуртків: «Сокіл», «Олень», 5-ий Курінь УПЮ ім. сот. Ф. Черника, Міттенвальд. Виконував усі гурткові діловодства, кур. писар, суддя, курінний в УСП і УПС: впорядник, зв'язковий УПЮ; голова групи, кошовий, станичний, діловод морського пластування при КПС і ГПБ, крайовий референт вишколу, член Крайової булави УПС, впорядник УПН, крайовий референт УПН, головний булавний УПН; писар, реф. вишколу, провідник Орлиного Круга; голова Головної Пластової Булави (двічі). Тепер кур. писар, редактор «Вогню Орлиної Ради», голова Головної Пластової Ради. Наділений IV-им пл. відзначенням УПЮ, 1-им УСП, Орденами св. Юрія в сріблі (двічі) й золоті. Комендант таборів УПЮ (сухопутніх і водних) і УПН; вишколів: морського пластування, «Рад Орлиного Вогню», уклав дев'ять збірників методичних матеріалів для новацтва; ініціатор Акту повернення пластової ідеї й традицій в Україну, установлення формальних зв'язків зі Світовим Скавтським Бюром; довів до закінчення і публікації Правильника УПС.

ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Як голова Корпорації св. Трійці у Вашингтоні, довів до встановлення парафії, започаткування будови церкви.

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Військовий лікар, полковник американської армії (у відставці), випускник школи командування й генштабу, ветеран В'єтнаму. Дипломований спеціаліст Охорони здоров'я. Б. шеф відділу Превентивної медицини і заступник коменданта головного військового шпиталю ім. Волтера Ріда в Вашингтоні, дорадник головного лікаря Армії щодо Контролі недуг. Член Наукового Товариства ім. Шевченка, Українського Лікарського Товариства Північної Америки (б. голова відділу Меріленд), вісьмох американських професійних товариств.

МИРОСЛАВ ЛАБУНЬКА

Народився 1927 р. в с. Котів,
Тернопільської області, Україна.
Член Пласту від осені 1945 року.

До початкової школи ходив у родинному селі, до гімназії у Бережанах, здав іспит зрілості у Німеччині. Вищу освіту здобував в Європі (Німеччина, Голандія, Бельгія) і США, досягнувши ступень доктора філософії з ділянки історії.

ПЛАСТОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

— Підготовчий юнацький курінь ім. Байди Вишневецького, гурток «Золоторогі Тури» (гуртковий); юнацьку присягу зложив 19 січня 1946 року.

— Співоснованик (15 березня 1946 р.) «Ордену Хрестоносців» старшопластунського куреня ім. Митрополита Андрея Шептицького й член ОХ: 5 курінь УСП і 20 курінь УПС по сьогоднішній день. Бувши курінний 20 куреня УПС і Великий Майстер ОХ та редактор його органу «Геральд» автор «історії ОХ» (перших 20 років).

В минулому займався виховною працею у Пласті — в Німеччині й у США (у 1959 році комендант новацького табору на оселі в Іст Четгем).

Учасник міжнародних вишкільних таборів для старших пластунів — студентів теології у Швейцарії (Енгельберг) 1950, 1951. У минулому: член Президії Головної Пластової Ради, член Краєвої Страшини у США; автор статей у пластовій («Пластовий Шлях») та загально-українській еміграційній пресі про діяльність Пластових формацій (поточна інформація, репортажі та на тему ідейно-програмових заłoженъ Пласту.

ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Від ранньої молодости був активний у громадському житті:

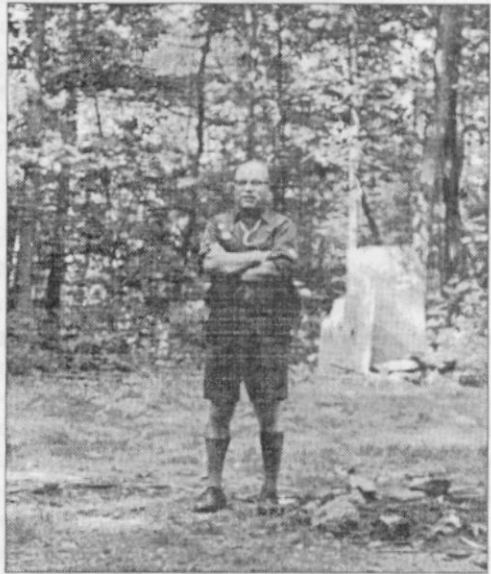
— член Юнацтва ОУН у гімназії в Бережанах з осені 1942 (пізніше член Провідного Звена Бережанського Середньошкілля);

— у студентські роки — член студентських громад у різних містах Європи, де доводилось студіювати, а також у США (громада у Нью-Йорку); багато разів вибираний до керівних органів, включаючи й головство; член рівних органів ідеологічних студентських організацій: — «Обнова», ТУСО.

— після студій член громадських організацій української діаспори.

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

За освітою і званням я історик, але крім цього у мене ще дві спеціальності: еклезіолог і бібліотекар/бібліограф. Крім викладацької праці, як професор історії, я ввесь час займався науковою працею і маю певний науковий доробок

— монографії і статті в наукових журналах та збірниках. Був організатором, співорганізатором та учасником міжнародних конгресів, конференцій та симпозіумів. Являюсь дійсним членом НТШ і УВАН у США, науковим співробітником Українського Наукового інституту, Гарвардського Університету, професором УВУ і УКУ в Римі. Під сучасну пору очолюю, як ректор, як ректор, УВУ.

ЩО МОЖЕ КАНДИДАТ ДАТИ ПЛАСТУ

Маючи за собою більше, як 50 років життя й праці в Пласті та великий досвід у громадській праці, як і довголітню практику праці з молоддю (30 років викладацької праці в університеті) я — на пості Начального Пластуна — старався б забезпечити ідейну тяглість (традиції) та організаційну одність Пласту. Але рівночасно я старався б внести в виховну працю ті нові напрямки, що мав змогу заобсервувати на Заході й які були б корисними для виховання нового покоління громадян Української Держави. Думаю також, що я був би гідним репрезентантом нашої Матірньої Організації серед широких кіл українського громадянства в Україні й в діаспорі, перед урядовим чинниками України, як і в випадках чужинського світу.

ВІЗІЯ НА ПЛАСТ У МАЙБУТНЬОМУ

1. Організація і ріст Пласту: скріпити організаційну структуру Пласту в Україні, дуже уважно підбираючи провідні кадри, та беручи до уваги місцеві умовини й можливості; наполегливо працювати над тим, щоб Пласт став всеукраїнською елітарною організацією, т. зв. поширити його дію серед шкільної молоді в індустриальних центрах східної і південно-східної частини України та Криму.

2. У сфері ідейно-програмових заłoженъ старатись зберегти й закріпити надбанья нашої організації та старатись, щоб їх засвоїли кадри

пластунів в Україні. Ідеться про збереження елітарності нашої організації (елітарність розумію, як підбір членства за позивними якостями характеру, інтелектуальних здібностей та духового розвитку одиниці). Російський більшовизм завдав українському народові великої шкоди в його духовому й моральному житті й розвитку. На Пласті та інших молодечих організаціях лежить завдання виховати нову генерацію громадян України, які шанували б вартості, що їх проповідує Пласт.

3. Пласт і зовнішній (чужинецький) світ, особливо Світове Скавтове Бюро, та скавтові

організації країн світу. Уважаю, що провід Пласту в цілому, а Начальний Пластун особливо мають завдання відстоювати перед чуженецьким світом ідейні закладки і традиції нашої Матірньої Організації Пласт.

Пропагування скавтських ідей і руху в Україні — це відповідальність українських чинників, в першу чергу «Пласту», а не будь-яких сил із-зовні.

4. Особливу увагу я звернув би на ще одну річ, яка віддавна лежить мені на серці, а це написання і видання на правду високоякісної історії Пласту.

ОЛЬГА КУЗЬМОВИЧ

Народжена 1917 р. у Львові.

Член Пласту від 1934 р.

ПЛАСТОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Член тайного юнацького куреня у Перемишлі.

1937 р. — в тайному ст. пластунстві.

1941-1944рр. — активна в тайному Пласті як опікун полонених, дівчат при протилетунській обороні і співредактор пластового журналу «Дорога». Від 1950 р. в ЗСА ККП-ок. В 1960 р. Перша жінка, обрана головою КПС в ЗСА. На тому пості перевела ЮМПЗ з нагоди 50-річчя Пласту. В 1968 р. організаторка вишколу «Школа Булавних», брала участь в кожному таборі на терені ЗСА ШБ як інструктор.

1970 р. — обрана головою ГПР по 1974р.

1979 Р. — 85 станична Пластової Станиці в Нью Йорку.

1985-88 рр. — зв'язкова 2-го Куреня УПЮ-ок.

1986-89 рр. — член КПР.

1989-93 р. — обрана вдруге головою КПС в ЗСА. В 1992 р. перевела ЮМПЗ на терені ЗСА.

1995 р. — член КПРади.

Нагороджена двічі відзначеннями св. Юрія в золоті.

Закінчивши студії журналістики постійно працювала безплатно для пластової преси в рр. 1942-45 в редакції місячника «Дорога», в рр. 1951-68 у «Пластовій Ватрі» і «Молодому Житті», 1980-84 у «Пластовому Шляху». В рр. 1968-93 безперервно працювала як редактор «Юнака».

Крім участі у всіх з'їздах, КУПО і Конгресах, найбільший осяг, це зорганізування і переведення двох ЮМПЗ у 50-річчя і 80-річчя Пласту.

ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Безперервно активна в громаді від 1976 р. голова Співки Українських Журналістів, в рр. 1980-85 член Президії УАКР, член Управи НТШ ЗСА до сьогодні, член УТПрофесіоналістів до сьогодні.

Редактор з книжок, автор підручника «Як писати листи».

Член редакції щоденника «Свобода» від 1982 р., веде тижневу рубрику «Про це і те», автор соток інтерв'ю із гостями в редакції, редактор окремих специфічних сторінок, заступник головного редактора в часі його відпусток. Відома читачам під псевдом «О-КА».

ВІЗІЯ НА ПЛАСТ У МАЙБУТНЬОМУ

1. Треба оживити працю в Пласті у діаспорі з програмою відповідною до 2000 року, включаючи позитивні пляни.

2. Збалаансувати діяльність Пласту в Україні та діаспорі на абсолютно рівноправних засадах без найменшого протекціоналізму і вивищування одних чи других.

3. Цілеспрямовано і всесторонньо піднести престиж Пласту у громаді і його укріплювати, передусім серед урядових державних структур України та міжнародного скавтингу.

4. У всій діяльності спиратися на провідників

Пласту та вишукувати серед них гідну зміну на всіх рівнях світової гієрархії.

ЩО МОЖЕ КАНДИДАТ ДАТИ ПЛАСТУ

В мойому розумінні Н.П. повинен постійно тримати вертикальний зв'язок і цілеспрямовано допомагати Пластові словом і довголітнім досвідом від тайного Пласту до сьогодні.

ЯРОСЛАВ ПРИШЛЯК

Народжений 1918 р. в м. Бережани,
Тернопільської обл., Україна.
Член Пласту від 1924 року.

ПЛАСТОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Належав до Бережанського 21-го Полку імені Гетьмана П. Полуботка. Маючи сім років, відбув перший пл. табір на горі «Лисоні».

Мої функції в минулому — гніздовий, заступник станичного, референт виходії, довгі роки (25-29 років), референт пл. таборів на Новому Соколі, координатор (комендант) чотирьох пл. таборів на Новому Соколі. Біля 30 років комендант новацьких таборів на Новому Соколі та на Вовчій Тропі. Біля тридцять років комендант та інструктор на Вишколах Новацьких Виховників. Сталий робітник у розбудові Нового Сокола. Від 1973 р. до тепер станичний пл. станиці в Баффало. (23 роки)

ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

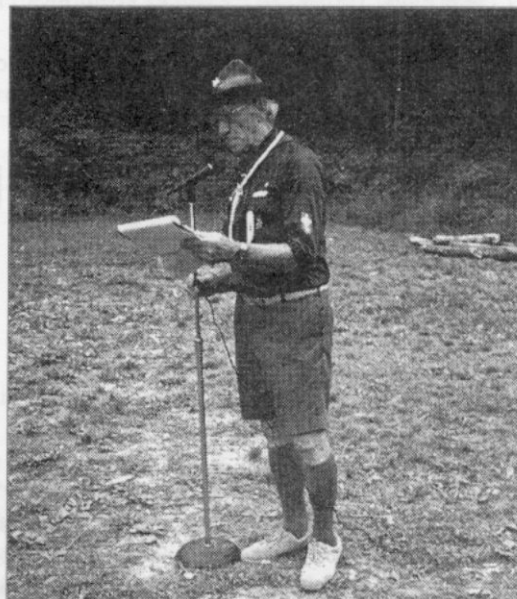
З 5-тої класи гімназії я належав до Організації Українських Націоналістів (ОУН), був переслідуваним польською поліцією, в 1939 р. сидів в польській тюрмі. Належав до Українського Конгресового Комітету — є членом Укр. Інженерів, членом Укр. музею в Нью-Йорку, членом фундації УВУ, членом фундації Укр. Гарварду, член Виділу — Ради, членом комітету Чорнобиля, один день в тиждень довгими роками працюю добровольцем для укр. церкви св. Миколая, а найголовніше цілий рік у пластовій праці літом в таборах та на вишколах, решта на пластових сходах.

ЩО МОЖЕ КАНДИДАТ ДАТИ ПЛАСТУ

Не тільки репрезентувати сидячи у фотелі. Таких у Пласті не сміє бути. Треба бути не тільки позолітком, покликуючись на те, мовляв «я давно багато зробив для Пласту в мойому житті», а при дальшій активній праці стати об'єднуючим магнетом. Лиш праця і примір вірцевого пластуна може впливати та стимулювати працю других. Жити за пластовим законом, це найкращий дороговказ для кожного члена Пласту. Особа Начального Пластуна мусить відзеркалюватись у всіх мірах життя пластуна і життя людини — громадянина.

ВІЗІЯ НА ПЛАСТ У МАЙБУТНЬОМУ

Кажемо «Пласт наша — гордість». Так у кого нема особистої чи національної гордості, цей живе сірим нецікавим життям. Пласт є гордістю і щастям не тільки для пластунів, але для всієї української спільноти, для цілого українського

народу. Пригадаймо собі відродження Пласту у бідолашному Ді-Пі таборі. Що за сила! Що за краса! Яка радість! Без Пласту, без пластової молоді життя української спільноти, виглядало б як трухляве дерево, яке скоро загибає. Пласт вистояв непохитно на стійці. Всемогучий Господь подарував українському народові в 1990-91 році спрагнену Волю. Прогула еuforia по роках послабилась жертвенність, наступила загальна втома і українську діаспорну громаду опанувала грізна хвороба — збайдужіння і до певної міри такою хворобою заразився наш Пласт. На кожную хворобу є ліки, і ми, діаспорні пластуни, мусимо піддатись лікуванню. Дошукування причини захворювань звичайно тягнеться з діда-прадіда, спадково. Але ж, Пласт від уродження ніколи не хворів? Він все був повний бадьорости життя, і тому цей симптом хвороби повинен скоро перейти. Притягаючою силою для Пласту є не тільки однострій та відзнаки, а в першій мірі його духове збагачення, багатство особистого пластового знання, а передусім активна праця. І тут і там — живемо нерозв'язаними проблемами, — національними, релігійними, політичними тощо. Це все великі тягарі у виконанні наших пластових обов'язків, але саме нашою мудрою провідністю, ми повинні, ми — маємо ці негативні проблеми й тягарі — розв'язати: ПЛАСТ є невмирущий! В діаспорі він буде згуртовувати ці родини і дітей та молодь, які доцінюють пластове виховання хочуть в ньому бути. Нам потрібний підпільний баянс конечної співпраці — «Не я не ти, — а ми всі разом, бо тільки один Пласт! Одна Україна!

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПЕРШЕ УКРАЇНСЬКЕ ДЖЕМБОРІ

ЧАС, МІСЦЕ, ДАТА

Джемборі відбудеться 15-25 серпня 1996 р., поблизу селища Невицьке, (12 км від Ужгорода).

Джемборі розташується на мальовничій поляні, під вкритою лісом горою, на якій знаходяться руїни Невицького замку. З іншого боку галявина обмежена берегом річки Уж, вкритим смугою дерев. Неподалік розташоване озеро, де проводимуться водні ділянки програми. До табору є зручний доїзд, місце для паркування автобусів.

Загальна програма табору базується на звичайній програмі скаутського наметового табору, під час якої Ви зможете спробувати свої сили в таких незвичайних ділянках:

— велотуризм, кінний туризм, техніка подолання природних перешкод, піонірка, орієнтування, альпіністика, байдарки, віндсерфінг, підводне плавання, вітрильництво, кераміка, бісер, нетрадиційне мистецтво;

— фестиваль оригінальних ідей: неповторні атракціони, конкурси краси та музики;

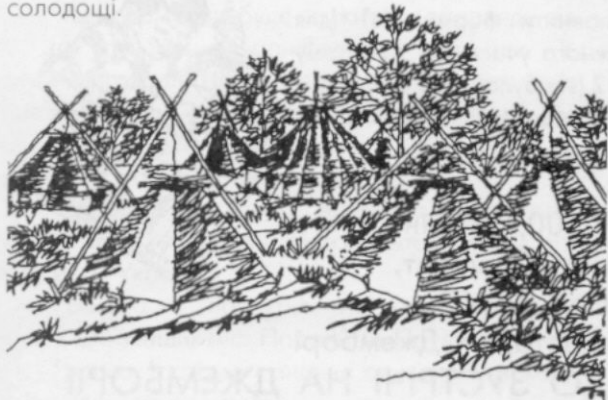
— спортфестиваль: волейбол, футбол, армреслінг, цікаві естафети, групові та індивідуальні види спортивної програми;

— вечірне дозвілля: ватри, сценічні виступи, дискотеки, кафе, спорт.

ТИП ТАБОРУ, СПОРЯДЖЕННЯ

Українське Джемборі — наметовий табір, відповідно, кожний учасник повинен мати звичайне особисте таборове спорядження, група — необхідні для спання намети. Ви будете забезпечені спорядженням для організації кухні, побуту.

Дрібне таборове спорядження можливо придбати в крамниці Джемборі. Планується, що в крамниці буде три відділи: продуктовий, сувенірний та відділ різноманітних дрібничок. Ви можете придбати додатково футболки, відзначки, ручки, і т.ін. з емблемою Джемборі, а також інші речі, які будуть необхідні на таборі. Ласуни зможуть придбати солодоці.

ДАТИ ПРОВЕДЕННЯ ПРОГРАМИ

- 15 серпня — заїзд
- 16 серпня — відкриття, програма
- 17 серпня — програма
- 18 серпня — спортфестиваль
- 19 серпня — програма
- 20 серпня — програма
- 21 серпня — фестиваль оригінальних ідей
- 22 серпня — програма
- 23 серпня — програма
- 24 серпня — програма, закриття, концерт
- 25 серпня — згорання табору, роз'їзд

РОЗПОРЯДОК ДНЯ

7.00	— вставання
8.00	— відкриття дня
8.30	— сніданок
9.30 -12.30	— програма
13.00	— обід
15.00-18.00	— програма
19.00	— вечеря
20.00	— закриття дня
20.30	— вечірне дозвілля
22.30	— сон

УЧАСТЬ В ПРОГРАМІ

На кожную групу (підтабір) ввечері видаватиметься певна кількість карток, що дозволять взяти участь в одній чи кількох ділянках програми. Провідник групи також зможе брати участь в ділянках програми, а за бажанням, в науковій 2-денній конференції (м.Ужгород), присвяченій 75-ти річчю Пласту на Закарпатті.

Кожний підтабір зможе виказати себе під час участі в творчих ділянках, під час проведення фестивалів Краси та Спорту, а також влаштувавши своєрідну виставку на терені свого перебування.

Побажано, щоб кожна юнацька частина на

Джемборі мала свій курінний та гуртковий прапор. Візьміть з собою музичні інструменти (традиційні і нетрадиційні), національні строї, власний виряд до конкурсу Краси. Характерний народний одяг підкреслить Вашу самобутність, а обмін дрібними сувенірами є традиційним на Джемборі.

СПОСОБИ ДОЇЗДУ

Добратися потрібно до залізничного вокзалу в Ужгороді 14, 15, 16 серпня, де Вас зустрінуть пластуни.

Спеціальний автобус курсуватиме до місця Джемборі і перевозитиме учасників та гостей.

РОЗМІЩЕННЯ УЧАСНИКІВ

Джемборі складатиметься з 30 підтаборів по 25 осіб для учасників та офіційно запрошених гостей, що проживатимуть окремо.

КУХОВАРЕННЯ ТА СПОРЯДЖЕННЯ

Кожна делегація проживатиме разом, але можливе об'єднання малих делегацій. На Джемборі існуватиме два типи кухонь — інструкторська і кухні учасників. Після реєстрації учасники будуть розміщені у підтаборах з окремими кухнями. Кожний підтабір будує кухню, встановлює тенти, будує столи, інш. (матеріали видаватимуться). До кухні буде видане необхідне спорядження та продукти.

ІНФОРМАЦІЯ НА ДЖЕМБОРІ

Планується щоденний випуск газети Джемборі, де Вам допоможуть орієнтуватися в подіях табору і де Ви зможете подати власні враження. У певні години працюватиме радіо.

ЗВ'ЯЗОК З ДЖЕМБОРІ

Якщо під час Джемборі комусь необхідно буде передати інформацію для Вас, тоді можна буде скористатися телефоном:

(03122)62351

(м.Ужгород)

Кожного вечора цю інформацію передаватимуть в штаб Джемборі.

НЕОБХІДНІ ДОКУМЕНТИ, МЕДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Учасникам необхідно мати при реєстрації медичну довідку. На таборі буде працювати медпункт, всі учасники забезпечуються медичною опікою.

ДОВІДКИ

тел.: (0322) 75-19-47 (Оля Міліянчук)

факс: (0322) 76-97-86

Е-пошта:

volit@plast.lviv.ua.

Керівникам делегацій (куренів, станиць, МПП) слід виповнити форму №1 (для кожного учасника) та форму №2 (від булави) та вислати їх на адресу секретаріату Джемборі:

290000, Україна,
Львів, Поштамт,
а.с.№ 10667

Секретаріат Джемборі

ДО ЗУСТРІЧІ НА ДЖЕМБОРІ!

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ В БРАЗИЛІЇ

УКРАЇНСЬКИЙ ПАРК В КУРИТІБІ

Під час перебування Президента України Леоніда Кучми в Куритибі, дня 26-ого жовтня 1995 р. було інавгуровано Український Парк в Куритибі, це подарунок міста Куритиба, для українців які тут живуть, понад 50 тисяч українських родин.

Відкриття Українського парку в Куритибі, Бразилія.
Пл.сен. Корнелій Шмулик, пл.сен. Михайло Рубінець
з посадником міста Куритиба п. Рафаїлем Грека.

Президент України Леонід Кучма на відкритті
Українського парку в Куритибі, Бразилія.
26 жовтня 1995р.

Члени пластового провуду в Бразилії — пл.сен. Іван
Кіндра, пл.сен. Корнелій Шмулик, ст.пл. Віра Антонів
в часі прийняття Президента України Леоніда Кучми
на відкритті Українського парку в Куритибі.

Цей меморіал буде служити для проведення свят та культурних маніфестацій громади. У промові, виголошеній під час інавгурації, Президент України Леонід Кучма сказав, що не уявляв собі візит до Бразилії «без зустрічі з людьми, яких Україна є святим словом».

У певний час щиро і впевнено прозвучала «многая літа» на честь Президента вільної та незалежної України».

Багато з присутніх на святі приїхали караванами з інших міст Парани, як Прудентополіс, Понта Гросса, Іраті, де є значне скупчення громад українського походження.

Головною привабливістю меморіалу є каплиця, репліка церкви Св. Архангела Михайла, побудованої цілком з дерева в кінці минулого століття в місцевості «Скера до Тігре». Церква типова будова регіону Закарпаття, є одним з найдавніших українських пам'ятників Бразилії.

Пл.сен. Корнелій ШМУЛИК, СМ
Фото автора.

фото автора

Пластуни-колядники на дачі поетеси Гелени Колодій.

фото автора

Колядуємо з небесною зіркою.

ПЛАСТУНИ КОЛЯДУЮТЬ

Цього року, під час Різдвяних Свят, пластуни із станиці Понта Гросса ходили по хатах у Куритибі з традиційною колядою. Відвідали понад 90 родин, які дуже привітно й гостинно нас приймали. Були такі зворушливі моменти, що викликали сльози.

Дорогі українці! Ми будемо завжди пам'ятати ті зворушливі переживання, коли Ви так гостинно нас приймали й склали пожертви на наш Пласт.

Бажаємо Вам, від щирого серця, Божого благословення, щастя, здоров'я і Щасливого Нового Року.

Христос Рождається!
СКОБІ!

Тарас ТЯГНИГОРА

фото автора

Пластуни-колядники у п. Івана Коса.

фото автора

Пластуни колядують в пластунів —
родина о.Миколи Милуся (УАПЦ)

ПРОГУЛЯНКА В ІРАТІ

Члени гуртка УПЮ-ків «Червона Калина» з Таруман, які кожного тижня сходяться на свої заняття, вирішили поїхати на одноденну прогулянку в місті Іраті, щоб спільно пережити милі моменти серед природи.

Дівчата приготували смачну їжу, а хлопці подбали про напитки і транспорт.

Їхали ми двома автами цілих три години, які пройшли дуже скоро, бо ми забавлялися, співали народні і повстанські пісні. День був гарний, сонячний, а в дорозі нам часто пригадувалося, що в ті самі сторони також їхали давно наші емігранти, тільки вони їхали лісом, а не дорогою, тим більше асфальтом, як ми тепер.

В місті Іраті наша група взяла участь у Службі Божій, де ми зустрілися з частиною українців, що там живуть. Пізніше деякі з них поїхали разом з нами на оселю «Данте Алігері». Там ми пообідали, а після обіду довго говорили й спілкувались. Відтак помандрували, звідки побачили прекрасні краєвиди, відчули гірке повітря.

З цієї нашої мандрівки нам залишиться назавжди приємний і незабутній спогад.

СКОБІ

Тарас ТЯГНИГОРА
Таруман — Куритиба

З ІСТОРІЇ ПЛАСТУ НА ПРЯШІВЩИНІ (СЛОВАЧЧИНА)

До розпаду Австро-Угорщини Закарпаття і Пряшівщина творили одну адміністративну одиницю. Національне життя було тісно пов'язане і навіть боротьба за об'єднання українських етнічних регіонів була започаткована на Пряшівщині, а саме у Старій Любовні (найзахіднішому регіоні історичних земель Київської Русі в Словаччині), де вже 8 листопада виникла перша Руська (Українська) Народна Рада, яка висловила вимогу сполучення Закарпаття з Українською Республікою. І за Сен-Жерменським договором (1919 р.), точки 10-13) Пряшівщина мала бути складовою частиною «Подкарпатської Русі» (тодішня назва Закарпаття), за що боровся і перший губернатор «Подкарпатської Русі», д-р Григорій Жаткович:

«Він усіма силами боровся за злуку всіх руських областей на терені нової республіки (Чехословацької, прим. автора), і в автономну Підкарпатську Русь, отже, вимагав прилучення також землинської та маковицької областей Пряшівщини аж по Попрад, де живе до 200 тисяч Русинів. Прилучення тих областей, заселених Русинами, було обіцяне Чехам в Сен-Жерменському договорі, але фактично вони (чехи, прим. автора) до того не допустили. Ужгород полишився границею між Підкарпатською Руссю і Словаччиною, що розрізала народне тіло Русинів на дві частини. Словаки скорим темпом узялися обсловачувати Пряшівщину, запроваджуючи словацькі школи поруських селлах». (Юрій Боржава, «Від угорської Русі до Карпатської України», в-во «Карпатський голос», Філадельфія, Па., ЗДА, стор. 26-27, рік видання не наведений). Хоч Пряшівщина була адміністративно відділена від Закарпаття, стосунки між Закарпаттям і Пряшівщиною тривали аж до окупації Карпатської України мадярськими військами у 1939 році.

Початки пластового руху на Закарпатті можна віднести до 1921 р. — 1 жовтня виникає перший пластовий гурток у Берегові, засновником якого був проф. Андрій Дідик, за допомогою директора гімназії Андрія Алиськевича та професорів Демчука і Корнійла Заклинського. ПЛАСТ поступово поширюється і в дальші міста та села Закарпаття: 1922 р. — Хуст, — засновник д-р Володимир Комаринський, 1923 р. — Ужгород, проф. Остап Вахнянин, у тому ж році Ясіня — проф. Бандрівський та місто Виноградovo — проф. Леонід Бачинський, який заснував ПЛАСТ у 1924 р. і в Перечині. У 1926 р. було засновано перший курінь старших пластунів у Празі. Творили його студенти Закарпаття та Пряшівщини, які студювали на празькому університеті. Одним із засновників празького гуртка був і Юрій Шерегі-Грім, активний пластовий діяч в пізніших роках на Закарпатті.

Пластовий рух переноситься з Закарпаття і на Пряшівщину, де у 1928 році засновано ПЛАСТ

при Горожанській школі та Учительській семінарії. Зголосилось 70 студентів, керівником пластового гуртка став проф. Кизак. У Кошицях, за словами ще живих членів Павла Мартоніка та Анни Галвач (зараз Кашперова), працював гурток в 1933 р., під керівництвом Юрія Самойлюка да диригента українського хору «Просвіти» — Осипа Яроша.

У першому числі журналу «Пластун» за 1928 р., що виходив на Закарпатті, наведено: «Вітаємо із щирого руського серця новозорганізований руський відділ у Пряшеві, цю першу ластівочку на весні у Словаччині, що повинна вказати правильну дорогу для всієї руської молоді Словаччини і заведе всіх до пластової організації».

Отже і між молодіжними організаціями Закарпаття і Пряшівщини співпраця не переривалась. Доказом чого є і участь закарпатських пластунів на урочистому святкуванні 540-ої річниці приходу князя Теодора Корятовича на Закарпатські землі. Організатором був пряшівський гурток ПЛАСТу.

У 10 числі «Українського слова» за 1932 рік, яке виходило в Ужгороді, про це святкування говориться (подаємо скорочено): «Пластуни з Хусту взяли участь в історичному святі пряшівських українців з нагоди 540-річчя приходу кн. Теодора Корятовича, що відбулось у Пряшеві, у днях 19-20.6.1932 р., під проводом братів Юрія Грома і Євгена Горішка (Юрія і Євгена Шерегіїв, прим. автора). Торжественну святу Службу Божу відспівав знаменитий пластовий хор хустської молоді... По обіді відбулась святочна академія, під час якої пластовий хор відспівав чимало пластових пісень... Вечір закінчено живим образом-картиною: «Князь Теодор Корятович з дружиною». Вдячна публіка не хотіла випускати танцюристів...»

Хоч уже і в минулому сторіччі наші будителі Олександр Духнович та інші збирали навколо себе українську молодь, виховували її в національному дусі і в національних традиціях, все ж таки, на нашу думку, перший організований молодіжний рух на Закарпатті та Пряшівщині проводила пластова організація. На жаль, події 1939 р. на Закарпатті та 2 світова війна на довгі роки зупинили організовану роботу між молоддю Закарпаття.

Після війни діяльність розгортається наповно в організації Союзу молоді Карпат. Прекрасна національноусвідомлююча робота цієї організації на Пряшівщині (на Закарпатті проходило все по-«радянському»), була припинена у 1948 р. приходом до влади «пролетарських лідерів», які зліквідували на Пряшівщині і молодіжну організацію «Союз молоді Карпат», і Українську Народну Раду, і Реферат українських шкіл та всі «націоналістичні організації» та їх керівників, з яких окремих навіть арештували.

У 1968 р., під час «Празької весни», виникає Рада Української Молоді, якій вдалося у 1969 р. зорганізувати літні табори для юнацтва на польсько-українсько-словацькому кордоні на Рябій скалі, керівник Павло Дуркот, та в селі Ломному для юнацтва і новацтва, де було близько 100 учасників з цілої Словаччини та з-за кордону — керівником був Левко Довгович. Приходять роки «політичної нормалізації» і в національному житті українців Словаччини, зокрема Пряшівщини, настає повний занепад. Наслідки денационалізації відчутні ще й сьогодні та інтенсивно проводяться й надалі.

«Ніжна революція» в Чехословаччині у 1989 році принесла певні полегшення. Однак поступова денационалізація українців з боку окремих державних установ, окремих державних керівників, але й окремих осіб з «нашого ж роду», зокрема з боку представників грекокатолицької, частково і православної церков, проводиться ще з більшою завзятістю, ніж під час так званих років «політичної нормалізації» (роки 1970 аж 1989). А колись наша церква понад 800 років утримувала національну свідомість українського населення Пряшівщини під пануванням мадярів.

Наперекір всім негативним явищам, у 1990-91 роках виникають підготовчі комітети по відновленні діяльності ПЛАСТу і Союзу молоді Карпат. Ентузіасти-фанатики, бо інакше їх назвати не можна, і в тих важких умовах беруться за роботу і занедавно є, хоч і маленькі, проте змістом визначні результати жертвенної роботи.

У 1991 р., коли відновлення Пластової організації на Пряшівщині було ще у стадії підготовки, відбувся перший літній табір «Карпати-91» з міжнародною участю, гарантом якого був український хор «Карпати», що працює в Кошицях, а головними організаторами сім'я Довговичів з допомогою Марії Рибак з Братіслави, Марії Лешко зі Свидника та Івана Бачі з Кошиць. Цей табір вже мав у своїй програмі певні компоненти пластового життя. У вересні 1991 року відбувся установчий з'їзд відновленої Пластової організації,

на якому було обрано Крайову Пластову Старшину Чехо-Словаччини, яка після розподілу Чехії і Словаччини, залишилась в основному на Словаччині, однак частково і надалі допомагає нашій молоді і в Чехії. Найбільшою подією Пластової організації Чехо-Словаччини у 1991 р. було її прийняття, разом з КПО України та КПО Польщі за членів Конференції українських Пластових Організацій (КУПО). Від 1991 року дотепер наша Пластова організація провела 5 літніх таборів за участі пластунів з України, Німеччини,

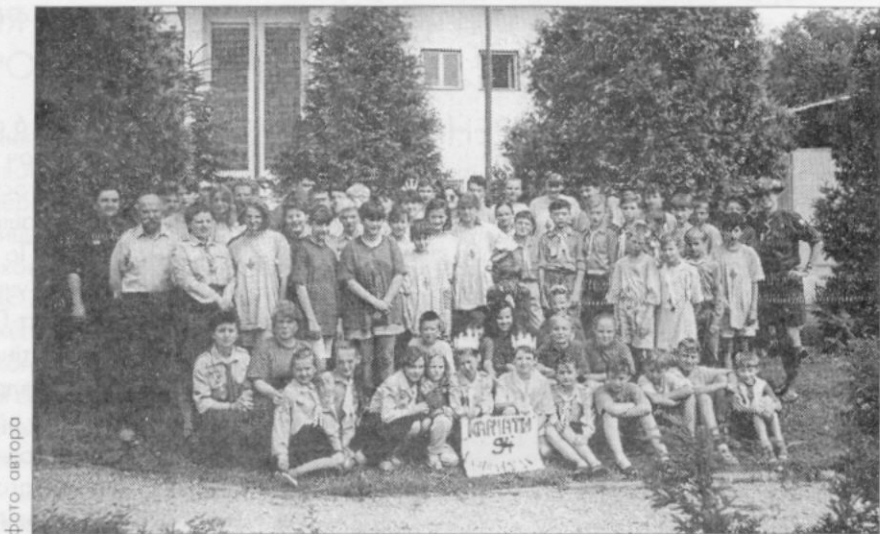
Польщі, Америки, Австрії. Один з таборів проходив на Україні. Зорганізовано дві зимові зустрічі й один зимовий табір у Високих Татрах. Крім цього кілька зустрічей в Кошицях, Пряшеві, Братіславі, Празі. З-поміж гуртків найкраще працювали гуртки в Кошицях під проводом ст. пл. Ігоря Довговича, а після його відходу на студії до Львова, під проводом ст. пл. Романа Довговича. В Братіславі під керівництвом пл. сен. Марії Рибак, заступника голови КПС Словаччини, частково у Пряшеві (дуже часто доходило до зміни керівника гуртка). Одним з найбільших досягнень, крім таборів і зустрічей, вишкোলів і мистецьких програм, можна вважати започаткування роботи недільної школи для українських дітей і молоді у Братіславі, заслуга в цьому пл. сен. Марії Рибак.

В інших містах і селах, за браком виховників, а головним чином через брак відданих національній справі осіб, гуртки не працювали систематично, хоч по окремих містах і селах є члени ПЛАСТу.

До тепер найбільшу допомогу у вишколі виховників і, взагалі, у діяльності Пластової організації Словаччини подала КПС Німеччини і частково України.

Хоч і дуже важкі умови роботи на Пряшівщині, дотеперішню діяльність Крайової Пластової Організації можна оцінювати позитивно. Однак необхідно підкреслити — поки з боку компетентних українських організації Словаччини не будуть створені відповідні умови і подана грошова допомога для роботи з нашою молоддю, робота кількох відданих національній справі осіб, на добровільних началах, за рахунок свого відпуску, за рахунок власних грошей і всяких пожертв, не в силі розгорнути роботу на належному рівні.

*Левко ДОВГОВИЧ,
Голова КПС Словаччини
Кошиці, 9.04.1996 р.*

Міжнародний літній табір у Рокитові «Карпати-94».

СКАУТСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «СКІФ»

Дорогі Читачі і Читачки!

Як ви напевно знаєте, в Україні крім нашої 85-літньої Пластової Організації діють також інші молодіжні організації скавтського типу. Багато з них тісно співпрацює з Пластом, беручи спільну участь у скавтських таборах, з'їздах, Джемборі та інших скавтських імпрезах. Ведеться праця, щоб з'єднати ці всі скавтські організації в Україні (включно з Пластом) в один «Український Скавтінг», який би міг тоді зайняти належне місце у Світовому Скавтському Братерстві.

Ми будемо старатись познайомити Вас, дорогі Читачі й Читачки, з деякими з цих молодіжних організацій, даючи їм змогу написати про себе на сторінках нашого журналу. Сподіваємось, що Вам буде цікава стаття Президента Асоціації Дніпровських скаутів «СКІФ» п. Віктора ГОГУЛИНСЬКОГО — лідера активної скаутської організації з міста Дніпропетровська.

ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ

Скаутська організація «СКІФ» була створена чотири роки тому у Дніпропетровську на базі двох дитячих туристських клубів. Днем народження її ми вважаємо 10 березня 1992 року, коли на установчій конференції були затверджені назва і статут «СКІФ». Назва «скіф» пов'язана з історичним минулим нашого краю. Саме на Дніпропетровщині були зроблені найцікавіші та найбагатші археологічні відкриття з історії Скіфії.

На початку ніхто з нас не мав чіткої уяви про скаутський метод виховання. Зовсім не було ніякої літератури, посібників, окрім копії з книги російського скаут-майстра Преображенського,

виданої ще в 1916 році. Головне — не було жодної людини, яка б хоч щось знала про скавтінг.

Перші стосунки зі скаутами Москви трохи відкрили інформаційну завісу. Ми отримали деякі видання ОРЮР. По запрошенню Федерації Скаутів Росії прийняли участь в декількох вишколах у Москві та Санкт-Петербурзі. Взагалі, керівники російського скавтингу з самого початку проявляли неабияку зацікавленість СКІФами, намагаючись використати нашу організацію в політичних інтересах, під час протистояння між різними об'єднаннями скаутів Росії. Вагому допомогу в методичному вишколенні виховників СКІФу надала Асоціація Скаути Франції, яка провела на Україні з 1993-го по 1995-й рік декілька вишколів.

Поступово, з огляду на досвід світового скаутінгу, враховуючи потреби сьогоднішнього суспільства і менталітет молоді нашого регіону, була створена виховна скаутська програма для юнаків. СКІФи вибрали свій шлях у скаутінгу. Це не є російська, англійська, або ще якась інша модель. Це є український скаутінг, який, на нашу думку, відповідає сучасним умовам, історичним, соціальним, етнічним особливостям східної частини країни.

Сьогодні вже СКІФи допомагають молодшим своїм братам-скаутам Запоріжжя, Донецька, Одеси та іншим, які тільки починають свій шлях. При підтримці Міжнародного Фонду «Відродження» на базі домівки СКІФів створюється тренінговий скаутський центр, де вже проведені перші міжукраїнські вишколи за участю ПЛАСТу, Асоціації Гайдів України та інших організацій скаутського типу.

Зграйка «Мауглі».

ІДЕОЛОГІЯ ТА ВИХОВНА ПРОГРАМА

За час свого існування СКІФ зазнала істотних змін. Від суто лісової, розважально-романтичної спрямованості перших заходів до суспільно-громадянської, провідницької і національної орієнтації сьогоднішніх виховних програм. Ідеологічною основою СКІФ (як і ПЛАСТу) є три головні обов'язки — перед Богом і Україною, перед людьми та перед собою. Закони скаутів СКІФ більш подібні до класичних законів скаутів, викладених у Конституції ВОСР. Щодо новацької програми, то вона розрахована на дітей віком від 8 до 11 років, які називаються «вовченята». В цьому уладі є три ступені — «Вміле вовчєня», «Бравє вовчєня» та «Вовчєня-ас». Юнацька програма має 4 рівні — Скаут-новачок, Слідопит, Шукач та Провідник.

Улад юнаків охоплює хлопців та дівчат віком від 11 до 18 років. В скаутських та новацьких пробах СКІФ є дуже багато точок, пов'язаних з вивченням української мови і культури. Особливий акцент на українознавство робиться в новацьких програмах. Останнім часом СКІФи поступово почали переходити на українськомовні церемонії — звернення, рапорти та інше. Окремі частини сходин виховники проводять українською мовою, що є доброю практикою для дітей та їх виховників. Переведення виховної роботи на державну мову для СКІФів є досить серйозним психологічним випробовуванням, тому що всі члени організації на цей час за межами скаутінгу є російськомовними. Запорукою нашого успіху у цій нелегкій справі є те, що, по-перше, дітям подобається грати, співати, готувати імпрези українською мовою, а, по-друге, що батьки дітей визнають необхідність такого кроку, бо розуміють провідницьку та громадянську направленість скаутського виховання.

СКІФ проводить свою діяльність у досить складних умовах. Специфіка Дніпропетровська полягає в тому, що він є одним з найбездуховніших міст України, з дуже низькою громадською активністю молоді, де в занедбанні культура. Переважна більшість дніпропетровських родин не сповідують ніякої релігії, в суспільстві панує культ примітивного збагачення, попри будь-які моральні норми.

Все це, по-перше, дуже ускладнює процес виховання дітей у скаутінгу, котрому, як відомо, притаманний ідеалізм, романтика, лицарство та висока духовність; по-друге, гальмує поширення скаутського руху, зростання організації, по-третє, є причиною байдужості до СКІФів з боку суспільства, а від того — небажання надавати якусь фінансову та організаційну допомогу скаутам.

Імовірно, що громадянська і державницька орієнтація своєї виховної діяльності не приверне до нашої організації нових симпатій з боку такого суспільства.

В останній рік з СКІФами почали співпрацювати деякі державні органи та установи, що допомагає в реалізації деяких виховних програм.

СКІФи навчають англійських скавтів гопака в часі 18 Світового Джемборі, Голландія.

ТАБОРИ, ВИХОВНІ ЗАХОДИ

Починаючи з часу свого створення, СКІФ проводить активну діяльність по організації таборів. Всього за 4 роки було більше 20 різноманітних таборів та багатоденних мандрівок. Це і двотижневі лісові навчально-ігрові табори «Прерія» та «Київська Русь» і фольклорний українсько-норвезький табір «Джерело»; це історико-краєзнавчі табори в Києві та пересувні гірські табори в Криму. Скаути СКІФ брали активну участь і в таборах, що їх проводили інші організації. На 2-му російському Джемборі у 1994 році в Санкт-Петербурзі СКІФи репрезентували Україну. По запрошенню ВОСР 7 осіб з нашої організації у складі делегації України взяли участь у 18 Джемборі в Голландії.

Між таборами та мандрівками СКІФ проводить постійну виховну роботу з дітьми. Цікаво працює загін вовчат (юнаків) «Сірі мисливці», що складається з п'яти зграй (по 8-10 чоловік). У програмі їх сходин — знайомство з Біблією, історичні рольові ігри, українські народні та скаутські пісні, рухливі змагання, лісові прогулянки та інше. Традиційними стали у СКІФів дводенні «домові» табори, коли одна чи дві зграйки (або юнацькі патрулі) мають ніч у домівці, можуть поспілкуватися, поспівати, відремонтувати щось у приміщенні, випустити стіннівку тощо. Така форма зустрічей, коли біля вечірньої свічки збирається тільки твій гурток, дозволяє швидко і міцно об'єднати дітей. Це особливо зручно проводити, коли надворі зима і до першої ватри в лісі ще далеко.

Зграйки вовчат та патрулі скаутів збираються та проводять свої сходини згідно плану. Приблизно один раз на місяць кожний гурток має прогулянку до лісу, де можна здати лісові проби, прийняти участь в тереновій грі, або побігати з картою і компасом під час змагань зі спортивного орієнтування.

У СКІФів є свої традиційні свята, це «День Мами» (1 грудня), «Проводи зими», «День народження організації» та ін.

Вправи з в'язання скаутських вузлів.
18 Світове Джемборі, Голандія.

СКІФи та пластуни. 18 Світове Джемборі, Голландія.

КОНТАКТИ З ПЛАСТОМ

На жаль, у СКІФів з ПЛАСТОМ на початку становлення нашої організації не склалися добрі відношення. На нашу думку, це сталося від того, що ПЛАСТ тоді ще був досить закритою організацією, працював, як то кажуть, «на себе», не вважаючи потрібним надавати допомогу не своїм осередкам. Приблизно то виглядало так: «Якщо маєте бажання навчатися на вишколах ПЛАСТу, отримувати методичну літературу — будь-ласка, вступайте до ПЛАСТу. А так — вибачайте». Тому знайомство з ПЛАСТОМ у СКІФів проходило через дніпропетровську ПЛАСТову групу, що мало, на жаль, тільки негативний результат.

Лише на початку 1995 року почали налагоджуватися стосунки між нашими організаціями. Перший ознайомчий вишкіл ПЛАСТу (ВППП) у Дніпропетровську пройшов наприкінці березня минулого року. Перед цим відбулося декілька круглих столів, зустрічі по проблемах скаутингу в Україні, ініціаторами яких були СКІФ і ПЛАСТ. Переломним періодом, що кардинально змінив наше ставлення до пластової системи виховання, стало літо 95 року. Двоє наших виховників взяли участь у вишколі в Канаді, який був дуже плідним і дав відповідь на багато запитань, які виникли у СКІФів останнім часом. Потім табір «Вузол» на Дніпропетровщині, де до проводу увійшли представники канадського та українського ПЛАСТу, СКІФів та інших організацій. І хоч табір проводився за пластовою методикою, з усіма пластовими церемоніями, діти, (в більшості непластуни) почували себе в ньому досить комфортно, з задоволенням приймаючи участь у цікавій таборовій програмі.

Безумовно, провідну роль у процесі співробітництва скіфів і пластунів відіграла Оксана Закидальська з канадського ПЛАСТу, яка активно ініціювала і підтримувала всебічні контакти між нашими організаціями. До речі, пластуни з Канади, США, Німеччини виявились більш толерантні до іншої моделі українського скаутингу, аніж пластуни з України. Та й СКІФам більш імпонувала м'яка,

без зайвого тиску канадська система введення дітей у пластову атмосферу. В цьому, звичайно, позначився багаторічний досвід українського національного виховання в англomовному оточенні, досвід, який можна з успіхом використовувати для роботи зі скаутами східних регіонів України.

Важливим кроком у зближенні двох організацій стала участь у 18-му Всесвітньому Джемборі, де скаути СКІФ і пластуни два тижні провели разом, маючи однаковий однострій, дружно співаючи «Отче наш» і «Ще не вмерла Україна», вдало репрезентуючи нашу країну — піснями, танцями, національним строєм та активною участю у всіх джемборійських програмах.

Познайомившись на вишколах і під час практичної діяльності з пластовою системою, ми трохи засмутилися, що СКІФи не заізнались з нею 3-4 роки тому. Можна було б уникнути багатьох своїх помилок, зберегти безліч часу, не «вигадуючи велосипеда». В кінці кінців ми прийшли до багатьох речей самотужки, але ж скільки було набито гуль! Зараз виховна програма СКІФів зазнає суттєвих якісних змін.

Неабиякий вплив на цей процес має і подальше усвідомлення виховниками СКІФ важливих точок методики ПЛАСТу, яка базується на дійсно багатому педагогічному та суспільному досвіді.

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА

Постає природне питання, а чому тоді СКІФ не ввійде до ПЛАСТу? Спробуємо відповісти на нього, проаналізувавши деякі речі.

Відомо, що Асоціація Дніпровських Скаутів «СКІФ» (саме така повна назва нашої організації) підписала навесні 1995 року «Декларацію про об'єднання скаутських організацій України», де зазначається, що шляхом такого об'єднання є входження в ПЛАСТ на умовах його реформування. Таким чином, СКІФи підтвердили свій намір щодо створення єдиного скаутського руху на Україні.

Проблема, однак, в тому, чи потрібне це реформування самому ПЛАСТу, чи зможе він, не відступаючи від своєї традиційності, ідеології, десятиріччями сформованої системи, надати в своїх лавах місце (як рівноправним членам) представникам трохи іншого скаутингу? Головне, як зробити це практично? Як поєднати в одній організації молодь, що зросла на героїці стрільців УПА, на любові до української мови і культури, на моральних постулатах християнства, з їх однолітками, що мають зовсім інших героїв, дещо іншу мову та культуру, що практично не відвідують церкви, для яких Україна ще не є тою Батьківщиною, за яку треба вболівати, яку треба любити всім серцем, прощаючи їй поки що байдухе ставлення до своїх юних громадян. Треба чітко усвідомити, що ні виховні програми, ні термінологія, яка використовується в ПЛАСТі не може бути цілком прийнята східноукраїнськими скаутськими групами. Досвід впровадження Пласту

в таких містах, як Донецьк, Дніпропетровськ та інших є тому яскравим підтвердженням. За словами одного з старших пластунів з Донецька: «ПЛАСТ на сході повинен бути, якщо хочете, більш скаутським, за привабливістю, аніж українським». (Форум №5, 1995 р.) Для того, щоб взагалі стати Всеукраїнською Організацією, ПЛАСТ повинен цілком орієнтуватися на ідею громадянського націоналізму (Пластовий Шлях №4 1995 р.), маючи етнічне українство лише як культурно-історичний фактор виховання тієї молоді, що може сприймати його природно через своїх батьків, своє оточення, церкву та школу.

Це зробити нелегко, але це робити треба, якщо ми в Україні не хочемо мати роздріблений, слабкий, сепаратистський скаутський рух.

Щодо «СКІФ», то ми будемо і надалі дотримуватися політики співробітництва з ПЛАСТом на усіх напрямках. Але входження асоціації до ПЛАСТу може статися лише тоді, коли ми будемо впевнені, що нашим дітям буде в цій організації досить комфортно і цікаво.

Скаутинг не може нав'язуватися, він мусить бути потребою, привабливим заняттям для дітей. А ось це вже справа дорослих — як його наповнити виховним змістом.

Ми вважаємо, що маючи єдину мету та зміст виховання, зовнішні форми його можуть бути різноманітні, навіть у рамках однієї організації, з іншого боку, поєднання різних форм виховання, наприклад у ПЛАСТі, дасть можливість їм поступово інтегруватись одна в одну і в майбутньому створити саме таку систему, яка буде відповідати потребам всієї України, віддзеркалюючи суспільство, в якому ця система діятиме.

Віктор ГОГУЛИНСЬКИЙ

Фото автора

Про своє скаутування розповідають шотландські сеніори. 18 Світове Джемборі, Голландія.

ЕЛЬФІВ ОГНИК

1 — 4 травня цього року у Дніпропетровську відбувся вишкіл новацьких виховників «122 Рада Орлиного Вогню» (впорядників) — «ЕЛЬФІВ ОГНИК».

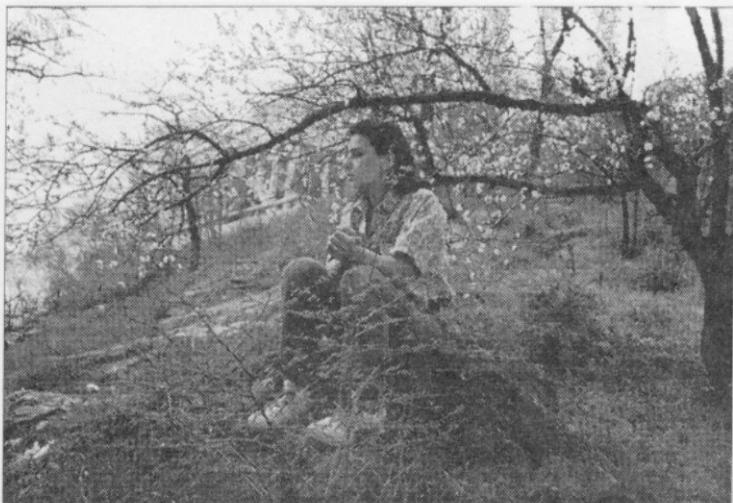
Вишкіл проводили старші пластуни: Олеся Пасічник, Марта Мадич, Таня Яронтовська та Ігор Бушак.

Успішно відбули вишкіл 12 осіб, серед яких члени АДС «СКІФ» та члени пластових осередків Дніпропетровська, Чернігова, Привільного (Дніпропетровська область)

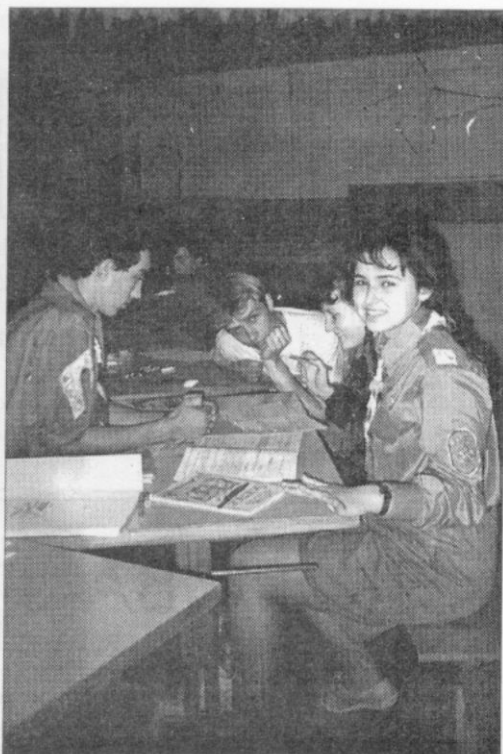
Пропонуємо Вашій увазі фоторепортаж Марти МАДИЧ про цей вишкіл.

Інструктори вишколу
пл. розв. Таня Яронтовська і ст.пл. Марта Мадич

Казка.

Заняття в малих групах.

На прогулянці.

Заняття парами.

Вогник з вовчятами.

СЛОВО СЕНІОРАТУ

ЗДОРОВА І ГІДНА ІНІЦІАТИВА

Недавно тому була згадка в нашій пресі про заяву секретаріату ради Спілки Письменників України, що, між іншим, «останнім часом серед населення розповсюджуються провокаційні заклики докорінно змінити державну політику та пропагується ідея повернення до російської імперії». Немає сумніву, що такі думки турбують нашу спільноту, а позитивні, творчі вістки будують і підбадьорують нашу діаспору та заохочують працювати для Великої Мети, як це залюбки говорилося у Пласті. Для нас, наприклад, земляків Бучача і Бучаччини, прийшла така гарна і вагома вістка, повна оптимізму, бо там практично і вміло розбудовують і утверджують українську державність, починаючи від підготовки і виховання наймолодшого покоління.

Коли відвідував я Бучач і Бучаччину ще в 1990 році, то крім руїн старого замку, історично славна ратуша та так славний у Тернопільщині бучацький монастир Чесного Хреста Господнього чину св. Василя Великого, величаво Церква та середньої школа отців Василіян були у справжній післябольшевицькій руїні. Вся ця руїна є удокументована на знімках.

Сьогодні на тій незабутній Федоровій Гірці стоїть гордо і величаво відновлена Церква, монастир і школа з добудованим ще одним поверхом, викінчені ззовні. Це аж дивно й неначе чудо, як це змогли отці під проводом о.ігумена Івана Майковича dokonати таких великих діл у так короткий час після проголошення самостійності Української держави у так трудних і несприятливих умовах. Можливо, що одною з причин могло бути те, що як і багато інших отців в краю, мають подвійні професії. Тут о.ігумен є також архітектором. І що ж вони думають даліше робити? Отець Іван Майкович у своєму листі пише: «Найголовніше, що ми тепер відкрили при монастирі навчання дітей (маємо 32 хлопців) то є 8-ий клас, віком 13 літ. Є

державна реєстрація історико-філософського Ліцею ім. св. Йосафата. Великі перспективи нашої школи як у релігійно-церковному, так і державотворчому житті. Цього року хотіли б знову набрати 28 хлопців у 8-ий клас, а ці перейдуть у 9-ий. Так зможемо прийняти на навчання до нашого ліцею 4 класи по 25 — 28 хлопців і кожного року стільки ж будемо випускати. Хочемо поставити навчання у ліцеї на високому рівні і виховати справжніх християн і патріотів України.

Щоби цього року ми змогли прийняти до нашого ліцею 28 хлопців у 8 клас, потрібно підготувати у південному крилі (права сторона) такі приміщення: келій для житла 7, всіх є 13, келія і кабінет для префекта, навчальний клас, конференційну залю, кабінет директора, кухню, рефектар, лазнички, комори, тощо. Крім того ще вікна, двері, холодна — гаряча вода, каналізація, електропроводи, умебльовання та багато-багато інших речей.

А що ж це за школа чи взагалю ліцей, які є загальні положення чи концепт діяльності Бучацького історико-філософського ліцею? Ліцей — це новий тип середнього загальноосвітнього закладу, який реалізує принцип неперервності освіти і забезпечує можливість громадян України продовжувати освіту, вибирати життєвий шлях у відповідності зі своїми інтересами і здібностями.

Ліцей покликаний відродити і зміцнити інтелектуальний потенціал України, створити систему освіти, яка б доповнювала масову загальноосвітню школу за змістом, методами і формами навчання. Центр діяльності ліцею — творча особистість».

Оце я з великою пошаною до стремління і плянів наших земляків з Бучача і Бучаччини, Тернопільської області передаю цю так знаменну вістку і прохання допомогти їм створити і утвердити історико-філософський ліцей ім. св. Йосафата Бучацького монастиря Чесного Хреста Господнього

чину св. Василя Великого на «більшу славу Божу та утвердження України як соборної і суверенної держави» як це щиро закінчує свого листа о. Іван Майкович ЧСВВ з 20 січня 1996 р. Пожертви можна висилати через

Buczacz Restoration Fund
Basilian Fathers
3100, Weston Rd, Weston, ONT
M9M 2S7
CANADA

або безпосередньо отцям Василіанам в Бучачі, Тернопільської області, Україна.

Володимир СОХАНІВСЬКИЙ

ПРИ СВІТАНКУ...

Тужня пісня вилітала з невеликого кафе на вулицю... Ані слова, які я старався схопити, ні мелодія не були мені знані, однак щось тягнуло мене до середини. В невеликій світлиці гурт молодих людей, сидячих при кількох столиках, вслухувалися в спів дівчини, яка, пригорнувши гітару, цілковито віддалася пісні.

*Шумлять хвилі Амуру, летить пісня тужна
Шумлять хвилі Амуру, чужая сторона...*

Хтось вилив тугу у пісні за своїм краєм, думав я, прислухуючись до дальших слів...

*Вірю, що я поверну і зустріну Тебе
І в наші дні осінні весна ще розцвіте...*

Так, ця пісня родилася, як тут кажуть «там» у когось з «наших», продовжував я думку, дівчина повторювала рефрен...

Шумлять хвилі Амуру...

Я хапався за кожне слово її пісні...

*Сняться мені каштани
І сниться Львів на весні
Зустрічі вечірні і пісні боєві...*

Слухаючи, я зрозумів, що це голос, її голос приманив мене туди... І поверталися далекі роки... Пригадалося...

— Пробачте, — вона глянула на мене, я спитав: — Чи Ваша мама з дому Семенюк?

Дівчина підозріло зміряла мене, кидаючи:

— А чого Вам треба?

— Я може знав її, — відповів.

Вона ще більше приглянулася мені і спитала, дещо лагідніше:

— А чи Ви також були «там?»

— Ні, — сказав я, додаючи, — тодішні вітри занесли мене в інші сторони...

Я відчув, що це вийшло якось банально, та хотів дещо додати, як підійшов юнак, на кишенці його сорочки вирізнявся червоно-чорний значок.

— Пробачте, — сказав він твердо, — нас чекають, мусимо йти!

Я хотів їх запевнити, що розумію, але їх вже не було. Вийшовши на вулицю, мимоволі ноги понесли «на вали», як ми тоді говорили. Тут вирувало! Люди жили подіями дня. Провал перевороту в Москві... Проголошення незалежності...

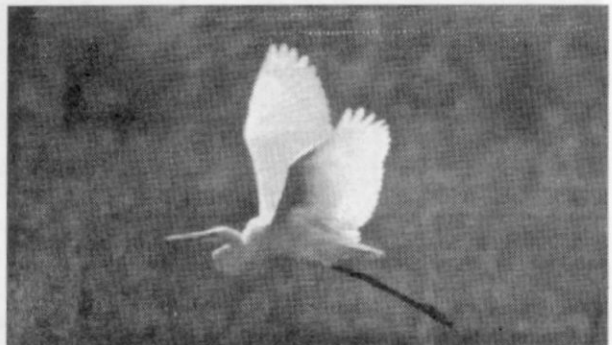
Я протискався до лавки біля трамаваєвої зупинки, де звичайно «після школи», як казалося, брали трамвай №2. Пропихаючись, я був в полоні тих далеких років, жорстоких, але повних юнацької віри і поривів... Думка випереджувала думку і вчорашнє зливалось з сьогоднішнім... Мов з туману вирисовувалися постаті, сміх юности яких розливався по тих алеях, їх сьогодні тут немає... а може?! Це ж вони віддали все за радість нинішнього дня.

Народне піднесення заливало місто, здається електризувало світ... Та чи дасть нам насагу стати на довгі роки будівничими зруйнованої хати, будівничими нашого і наших завтра... чи згорить у захваті хвилини?!...

Кілька днів пізніше згодом підтвердився — так, це була доня Лілі Семенюк. Ліля до свого міста не повернула, спочила з земляками на Зеленому Кліні. Помилування не просила...

Володимир СТОЙКО

Львів, серпень 1991

СПОРТИВНО- ВИШКІЛЬНІ ТАБОРИ ЗАГОНУ «ЧЕРВОНА КАЛИНА»

Загін «Червона Калина» за весь час свого існування присвячував велику увагу тіловихованню. Члени залюбки вправляли спорт, що часто служив їм як фізична заправка, потрібна для визвольної боротьби, підчас ворожих окупацій. Після заборони Пласту в 30-тих роках, спорт був однією із легальних діяльностей пластунів. І так, члени ЧК в Україні, а опісля на нових місцях поселення, внаслідок такої фізичної підготовки і заправи, відзначалися в легкоатлетичі та спортивних грах і часто стають першунами в цих ділянках. Тому не дивно, що Загін ЧК займається організацією спортивних програм Ювілейних Міжкrajових Пластових Зустрічей (в роках 1962, 1972, 1982 та 1992), Окружних Свят Юрія та Спортивно-Вишкільних Таборів. В 1969-ому році на рекомендацію голови Крайової Пластової Старшини ЗСА Ярослава Бойдуника, ЧК, діловод тіловиховання КПС Ігор Сохан, ЧК, опрацював вимоги та ввів в дію першу пластову Відзнаку Фізичної Вправности (ВФВ).

Мистецьке оформлення відзнаки виготовив Богдан Титла, ЧК. Вимоги Відзнаки Фізичної Вправности були установлені на основі індивідуальних осягів юнацтва підчас ЮМПЗ та Окружних Свят Юрія. Відзнака Фізичної Вправности стала дуже популярною серед юнацтва. Вимоги ВФВ були виготовлені теж для Уладу Старших Пластунів і Уладу Пластунів Сеніорів.

В 1974-ому році Загін ЧК організує перший Спортивно-Вишкільний Табір на Вовчій Тропі для 30-ох юнаків. Командант — Лев Штинда, ЧК, бувший чоловічий спринтер на Україні. Слідуючий СВТ-75 відбувся вже з участю 38 юнаків і 36

юначок. До цього часу відбулося 17 Спортивно-Вишкільних таборів в ЗСА з участю біля півтори тисячі юнацтва, 4 СВТ в Україні в місцевості Пляшева біля Берестечка (в роках 1991, 1992, 1993 та 1995) з пересічно 40 учасниками на кожному таборі, та один СВТабір в Польщі в 1995-ому році в місцевості Радунь на березі озера Бжезьно, при спортивній базі Гданського Інституту Фізичної Культури. Учасників—10 з Польщі і 8 з України. Програма СВТаборів побудована так, щоби дати учасникам основні знання різного виду спорту та рівночасно засвоїти українську термінологію як також збуджувати чи скріплювати в них ці прикмети і чесноти характеру, які є частиною пластового ідеалу. Програма різноманітна: легкоатлетика, спортові гри, інструктаж при допомозі теле-запису як теж гутірки, ватри, вечірки, маскарада і тому подібне. В спортивних грах учасники набувають почуття братерства та дружньої співпраці в змаганні до спільної мети, задержуючи при цьому правила «Чесної гри». Спортивно-Вишкільні Табори дають можливість задоволити бажання молоді бути активними, співдіяти в гурті та створювати багато нагод для знайомств, та глибоких емоційних переживань, які є такими важливими у психологічному розвитку молоді людини. Тіловиховання є важливе якраз під цю пору, коли пересічна людина внаслідок техніки та модерних засобів комунікації — транспорту має небагато нагод для систематичного фізичного проруху і назагал веде інертний спосіб життя. Тому корисно збуджувати ще змалку в молоді зацікавлення та любов до спорту. «В здоровому тілі — здорова душа».

Загін «Червона Калина» планує відбути цьогорічний Спортивно-Вишкільний Табір-96 на оселі «Вовча Тропа» після закінчення Окружного Виховного Табору, він триватиме два тижні. На Україні СВТ буде Крайовим Пластовим Табором і відбудеться в серпні.

Ігор СОХАН, ЧК

фото з архіву «ПШ»

СПОГАД

Щороку в першу неділю місяця серпня на Вілій (Підліській) Горі у Підлиссі коло пам'ятника о.Маркіяна Шашкевича відбувалися при масовій участі народу, в тому числі, пластунів і пластунок величаві святкування — вшанування світлої пам'яті цього великого поета, речника національно-культурного відродження на західних землях України, зокрема за відродження народної мови.

Так було заплановано теж і у 1930 році. Василь Кархут, ЛЧ, комендант Округної Пластової Команди ч.1 у Львові домовився з Командою Пластової Округи і Командою Подільської Округи в Тернополі, зустрітися під час святкувань на Підліській Горі.

У той час Василь Кархут був на мандрівці ріками Луга і Турія на Волині з гуртком пластунів 50-го ремісничого куреня і його придержала поліція, що спричинилося до того, що він не прибув на час.

Від Команди Другої Пластової Округи був автор цих рядків, як заступник коменданта і організаційний референт, а від Команди першої Округи кошовий Іван Кліщ, член Першого куреня

УСП, що тоді називався Орден «Лицарів Залізної Остроги», що їх популярно звали «Озони». Кошова у Львові Ганна Коренець делегувала пластунок з 2-го Пластового Куреня ім. Марти Борецької під проводом Віри Калиневич.

Прибули теж пластуни з тайного Пласту в Камінці Струмівій і Селр Пласту зі Сасова під проводом Романа Лиска. Прибули теж з Бродів пластуни і непластуни, де тоді тайним Пластом займався Володимир Мурський, ЛЧ.

Однак, у тому часі зайшли події, що перекреслили програму свята. У той час Гриць Пісецький, ЛЧ, виконав експропріацію польського поштового уряду, якого польська поліція застрелила в погоні під Бібркою.

Тому пластуни і пластуни з Тернополя, які прибули до Підлисся день скоріше в повних одностроях, мусіли негайно змінити одяг, бо поліція дуже слідувала за пластунами.

Хоч це дуже сумний спогад, а все ж він вартий згадки, бо це історія чи радше частка історії Пласту.

пл.сен. Юрій ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ, ЛЧ

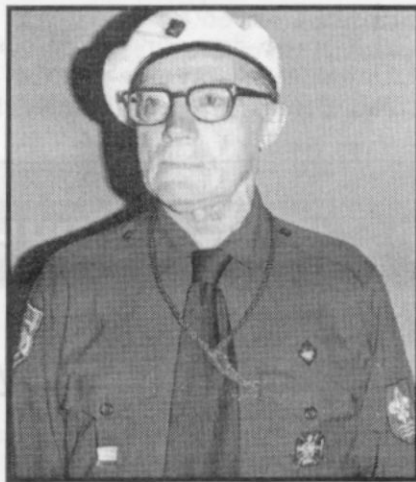
НА ВІЧНУ ВАТРУ

**ЯРО ГЛАДКИЙ,
інженер, пл. сен. кер.**

довголітній пластовий провідник, кол. член УВО, активний у політичному і громадському житті, член-основник куреня «Чорноморці», голова тайного Пластового Центру, колишній Голова Головної Пластової Булави і Головної Пластової Ради, організатор пластових провідників, відзначений найвищими пластовими відзначеннями — Хрестом Заслуги і орденом Св.Юрія в золоті.

Помер 22-го квітня 1996 року по довгій недужі. Похоронений на цвинтарі Св.Андрія Первозванного в с.Бавнд Бруку, Н.Дж.

10-ий Курінь УПС «Чорноморці» у глибокому смутку сповіщає, що наш найвизначніший член —

пл. сен. кер. Яро ГЛАДКИЙ, «Оріон», ЧМ,

колишній Голова таємного Пластового Центру, відзначений Золотим Пластовим Хрестом Заслуги, Головний комендант пластунів, кількакратний Голова Головної Пластової Булави і Головної Пластової Ради, голова Круга Пластового Досвіду й Поради, довголітній курінний «Чорноморців», Морський Вовк і голова Чорноморської Ради відплив в останній рейд дня 22-го квітня 1996.

Опечаленій Родині висловлюємо найглибші співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

СКОБ! ДОБРОГО ВІТРУ!

Курінна старшина

НА ВІЧНУ ВАТРУ

ПЕТРО ВОЙНОВСЬКИЙ пл. сен.

член куреня УПС «Хмельниченки»,
полковник,
командир Буковинського куреня,
голова проводу ОУН на Буковині
і Бесарабії, визначний діяч проводу
Національно-Визвольного Руху,
незломний воїн-борець за свободу
України.

Помер 8-го квітня 1996 року.
Похоронений на цвинтарі Св. Андрія
Первозванного в Бавнд Бруку, Н. Дж.

РОМАН МИЦИК пл. сен. довір'я

довголітній член Пласту,
Великого Племені Лісових Чортів, Лицар
Орденів «Чортополоха» і «Вічного Вогню».

Народжений 9-го квітня 1910 року
в Синевідську Вижнім.

Бойовик УВО, член ОУН, політичний
в'язень, кооператор, громадський діяч,
президент Федеральної
Кредитової Спільки «Самопоміч» в Чикаго.

Помер 14-го лютого 1996 року
в Чикаго, на 86 році життя.

Похоронений на цвинтарі Св. о. Миколая.

ІВАН ПАВЛО БРИКОВИЧ пл. сен. довір'я

довголітній член Пласту,
Великого Племені Лісових Чортів,
член проводу куреня, виховник УПЮ-ів.
Працював над виданням другого тому
історії Лісових Чортів.

Народжений 16-го березня 1935 року
в Копиченцях, Україна.

Помер 23-го лютого 1996 року
після важкої недуги
на 61-му році життя.

Похоронений на цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ!

НАШІЙ ДАРІЇ...

В післядень смерті пл.сен. Дарії МОСОРИ-ФРАНКЕН,
засновниці «Перших Стеж»

Бачу тебе такою, як тоді, коло ми вп'ятьох
сиділи на леваді, перед гамірним студентським
гуртожитком, що пригорнув українську молодь з
цілої Баварії і з-за поза неї. Був рік 1946 і, після
воєнної хуртовини, життя на еміграції почало
вливатися в нові організовані русла.

Ти говорила нам про Пласт — ділово,
тримаючи записник на колінах — про мандрівки,
табори, а я дивилася на тебе і... заздрила тобі. Хоч
ми були так близькі віком, а наскільки ти
переживала нас життєвим досвідом і особистими

здобутками. За тобою вже кілька закінчених
семестрів інженерії, Ти була в рядах тайного
Пласту на рідних землях і на тих, овіяних
патріотичною романтикою, таборах, в тебе така
особлива зачіска ясного волосся, що спливає
двома хвилями від рівнянького розділу посередні.
І ще й роки буйного, передвоєнного студентського
життя, яке ми тільки що збираємося починати.

Але зерно, вкинене тобою, Дорога Додо,
заякорилось. Тут же, на чужій землі, створилося ще
одне пластове звено і почало рости. Та в тих

початках Ти була для всіх дороговказом, Твоя постава і слово мали щось владне і незаперечне.

І зараз бачу Тебе, як Ти даєш нам команду, а ми стоїмо виструнченим шерогом перед Тобою, мовчки, напружено, а потім, сплівши руки, співаємо до зір «Ніч вже йде»...

Ми слухаємо Твоїх гутірок, Твоїх споминів і порад, бо ти значиш краще від нас, ми в мандрах — і одчайдушно здобуваємо альтейські верхи, бо Ти на стежці попереду, ми ростемо в силу, розгортаємо крила, бо в проводі нашої організації Ти — незаступима.

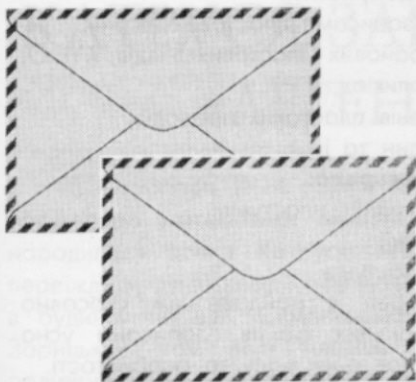
І коли затяжна, неаблагана хвороба день за днем, і рік за роком, безжалісно виривала з

Твоїєї свідомості все, що в житті було тобі дорогим, і закривала мрячним серпанком всю красу самого життя — ми глибоко відчували Твій біль і нашу безпорадність.

Та споминами про Тебе ми линемо завжди до тих років нашої голубої молодости, коли труднощам і перепонам не було місця, а поривам — межі, коли для нас Ти була — Прикладом, а між нами — Першою.

Хай тепер «ясні зорі» пригорнуть Тебе до себе і своїм спокоєм заколишуть тебе «тихим сном».

СТЕЖИНКА

і громадсько-культурного діяча, письменника, перекладача, уродженця с. Небилова, Рожнятівського р-ну на Івано-Франківщині.

Він був останнім парохом в с.Звенигород (1927-1944) на Тернопільщині.

Прошу надсилати спогади, документи, книжки, світлини. Цим ви долучитесь до створення меморіального кутка в школі с.Звенигород і вшанування світлої пам'яті о.Василя Мельника.

Дорогі в Христі Ісусі, брати і сестри, шановні добродії!

Звертаюся до Вас з листовним проханням: надрукуйте, будь-ласка, у Вашому журналі ці два оголошення:

1. Прошу відгукнутися довоєнних членів і членкинь Пласту, що був у м. Бучачі, поділитися спогадами, вислати документи, світлини, якщо такі є. На території Бучаччини ми не знайшли жодного довоєнного Пластуна, щоб можна було взяти історію довоєнного Пласту, надіємось, що такі є в західній діаспорі.

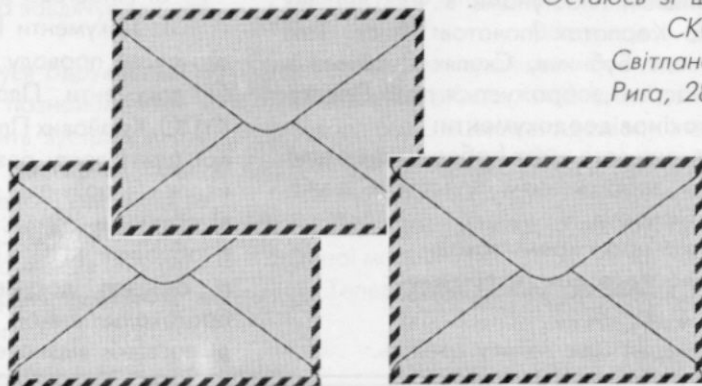
Гурток «Мальви».

2. Прохання відгукнутися родичів, близьких, знайомих о. Василя Лілениченка (Мельника) (1899-1949), відомого церковного

Писати за адресою:
Зеновій Пеньонжик
с.Звенигород
Бучацький районн
Тернопільська область
283221
Україна-Ukraine

Щиро Вам наперед вдячні члени пластового гуртка «Мальви» і впорядник гуртка пл.сен. Зеновій Пеньонжик.

Хай береже Вас всіх і Ваші родини Господь Бог!

ПЛАСТ
ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ
МОЛОДІ
Пластова Група в Латвії

До:
пл.сен.Любомира Онішкевича.

Насамперед хочу дуже подякувати за всі числа журналу «Пластовий Шлях». Також я одержала ч. 4/95. Дякую, що Ви надсилаєте цей журнал, бо він дуже допомагає мені в роботі та підтримує пластовий дух.

Хочу розповісти про подругу Людмилу. Ні, вона не живе зараз в Польщі, і в Латвії вона також не живе. Вона повернулася в Україну й зараз там живе і працює.

В Ризі зараз працюю я, пл.юн.Світлана Наливайко, та допомагає мені пл.прих. Таня Ключенко. В нас є рій «Лисики», в котрому 4 хлопці і 6 дівчат.

Так що можу сказати, що Пласт в Латвії є і ми дуже зацікавлені у співпраці з вами.

Остаюсь зі щирим привітом
СКОБІ

Світлана Наливайко.
Рига, 28 лютого 1996.

ЛІТОПИСЕЦЬ

БЮЛЕТЕНЬ ГРУПИ З ІСТОРІЇ ТА МУЗЕЙНИЦТВА
ПЛАСТУ — УКРАЇНСЬКОЇ СКАУТСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

ДЖЕРЕЛА ДО ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ ПЛАСТУ

Історичне джерело — це абстрактно-пізнавальне поняття, яке об'єднує наступні категорії інформації:

- а) інформацію в формі решток життя, яке пройшло, включаючи залишки писемності;
- б) відображення інформації (кіно-, фото-, фоно-, відеодокументи);
- в) суб'єктивні описи минулого;
- г) кон'єктуральне знання, яке отримуємо з відносин між встановленими фактами або фактами адекватної інформації.

Джерела до вивчення історії Пласту слід класифікувати на 5 типів: речові, фото-, кіно-, відеодокументи, фотодокументи, усні та письмові джерела.

1. Речові.

Можна виділити ще підтип — зображуючі (див. *нижче*). До цих джерел слід віднести:

- а) пластові прапори;
- б) однострої;
- в) відзнаки;
- г) печатки;
- г) канцелярські приладдя;
- д) пластові листівки з різних нагод (Різдво Христове, Свято Весни, Великдень, тощо);
- е) пластова філателія.

До речових джерел відносимо пам'ятки архітектури, з якими пов'язані події з історії Пласту:

- а) Академічна Гімназія у Львові;
- б) перша домівка (вул. Бляхарська, 11 у Львові);
- в) табір-музей на г.Сокіл;
- г) приміщення, де пластуни мали домівки.

До зображуючих джерел належать наскельні надписи, залишені пластунами в часі перших мандрівок по Карпатах (початок 20 ст.) Такі зображення є в Бубнищі, Скелях Довбуша в Яремчі. Найчастіше зображується герб Пласту.

2. Фотокіновідеодокументи:

- а) світлини з пластового життя (табори, мандрівки);
- б) листівки з зображенням пластових діячів, архітектурних споруд;
- в) фільми, зняті про окремі заходи;
- г) інтерв'ю пластунів для телебачення;
- г) негативи;

Даний тип джерел має велику цінність.

3. Фонодокументи:

- а) платівки з записами пластових пісень;
- б) записи з Крайових Пластових З'їздів, КУПО, Конгресів, Орлікіад;
- в) виступи членів пластових проводів;
- г) записи сходин та інш.

4. Усні джерела:

- а) спогади колишніх пластунів;
- б) пластові пісні;
- в) розповіді пластунів.

Цей тип джерел є найдавнішим стосовно передачі історичних фактів. Записана усна традиція зберігає риси часу та особистості.

5. Письмові джерела

є найбільш багатими. Цей тип поділяємо на такі групи:

А. Архівні джерела:

- а) класні журнали австрійських шкіл, гімназій — згадки про заснування пластових гуртків, перші сходини;
- б) класні журнали польських шкіл;
- в) документи Кураторій;
- г) епістолярна спадщина — листи та мемуари основоположників Пласту, Начальних Пластунів.

Б. Пластова преса:

- а) одноднівки таборів, ЮМПЗ, інформації про окремі заходи, вісники, бюлетені;
- б) загальнопластові газети та журнали — «Молоде життя», «На сліді», «Цвіт України», «Форум», «Пластовий Шлях», «Ukrainian Scouting»;
- в) уладові журнали: «Юнак», «Готуйсь»;
- г) методичні — «В дорогу з юнацтвом», «Вогонь Орлиної Ради».

В. Пластова література.

Г. Документи Пласту.

- а) накази проводу: ВПК, ГПС, ГПБ, КПС;
- б) документи Пластових Конгресів, Зборів КУПО, Крайових Пластових З'їздів — інформація про стан Пласту, резолюції. Цікаво простежується еволюція розвитку організації.
- в) обіжники Уладів;
- г) обіжники КПС, ГПБ;
- г) офіційні документи таборів і вишколів, протокольні книги;
- д) посвідки відзначень, вишколів;

- е) правильники;
- є) переписка з скавтськими організаціями інших країн — відносини українського Пласту з Світовим Скавтським Рухом;
- ж) звіти Проводів, референтур, куренів, гуртків про свою діяльність;
- з) книжечки про пластові курені;
- и) переписка з Церквою.

- Г. Документи партій, рухів, організацій:
 - а) ОУН-УПА. Більша частина пластунів була в лавах УПА і боївках ОУН.
 - б) документи Українського Християнського фонду — відродження Пласту в Україні у 1989р.;
 - в) документи організацій, які ставились вороже до Пласту.

Д. Непластова література, яка містить інформацію про Пласт:

- а) газети і журнали (в т.ч. довоєнні);
- б) енциклопедичні довідники (інформація про окремих діячів Пласту);
- в) література, що містить інформацію про Пласт.

Ця стаття не претендує на виключність в галузі пластового джерелознавства. Кожен дослідник в процесі праці виробить свої підходи до класифікації джерел по вивченні історії Пласту.

Ст.пл. Андрій ЧЕМЕРИНСЬКИЙ

КАТРУСЯ ЗАРИЦЬКА - «ЛЕГЕНДА»

5 листопада 1914 року в Коломиї в сім'ї професора математики Мирона Зарицького народилася дочка Катруся. Згодом родина переїжджає до Львова і оселяється на постійно в будинку по вул. Симоновського, 5 (тепер Зарицьких, там досі мешкає Катерина з родиною). У Львові Катрусю віддають до гімназії сс.Василянок, де вона проявила себе як сумлінна учениця. Вчителькою її була Олена Степанів, яка мала неабиякий вплив на формування учениці. Тут, в гімназії, Катруся вступає в Пласт і згодом стає курінною куреня ім. Марти Борецької. Так гартується молода душа для майбутніх тяжких випробувань.

Після закінчення гімназії Катруся вступає на математичний факультет Львівської Політехніки і стає членом підпільної молодіжної реферантури ОУН.

У 1934 році Катрусю заарештовує польська влада як причетну до вбивства Перацького. Варшавський суд довів, що К. Зарицька допомогла Майцеку, вбивці Перацького, перейти кордон, її було визнано винною і засуджено на 6 років позбавлення волі.

Наступ Радянської армії приніс звільнення Катрусі, яка відсиділа вже 5 років у Бригідках. Проте своєму звільненню вона завдячує власній сміливості та рішучості.

Того ж 1939 року Катруся одружується з Михайлом Сорокою, з яким познайомилась у тюремній каплиці. Лиш на мить зустрілися їхні погляди, але цього було достатньо, щоб поєднати їх назавжди. Проте спільне сімейне життя було дуже коротким: Михайла знову заарештовують, а через кілька місяців і Катруся потрапляє до радянської тюрми. У в'язниці в Катрусі народжується син Богдан. З приходом

німців їх звільняють, і Зарицька активно включається в підпільну роботу ОУН, стає місцевим координатором жіночої секції ОУН, а 1943 року очолює Український Червоний Хрест. Її діяльність була відзначена Срібним Хрестом за Заслуги.

1947 року радянська влада втретє арештує Катрусю. Слідство тривало два роки, весь той час рідні вважали її мертвою. Вирок — 25 років позбавлення волі — відбуває у Верхньоуральську та Володимирі, а згодом — у таборах суворого режиму в Мордовії. Після звільнення 1972 року Зарицькій заборонено повернутися до Львова, і вона разом з табірною товаришкою Даркою Гусак оселяється у Волочиську. Довгі роки ув'язнення не пройшли безслідно: хвороба нирок загострилася, «швидка допомога» не оглядала без спеціального дозволу. Не допомогла навіть операція, і 29 серпня 1986 року обірвалося життя Катрусі — «Легенди». Поховали її на Личакові у Львові, а згодом перенесли до спільної могили з чоловіком Михайлом Сорокою.

Тепер вони навіки разом.

ст.пл. Леся ОНИШКО

фото з приватного архіву

ПРИГОДА НА ГРИНЬКОВІ

Був 1938 рік. Літо. Прекрасна погода для таборування і мандрівок новаків з табору в Остодорі біля Підлютого. Офіційно це не був пластовий табір, а відпочинкова оселя Товариства опіки над дітьми. Комендантом табору був о.Бучацький. В цей час я і мої однолітки, серед яких був син проф. Івана Крип'якевича Роман, вже були юнаками, нам доручалось вести роботу серед новаків. Треба зазначити, що Остодір був хлоп'ячим табором, але серед опікунів були дівчата, їх називали виховательками. Шефами на кухні були пані з комітету. Коли ж ми ходили з новаками в походи, діставали «сухий пайок», і не було більшої радості, як варити самим обіди на багатті. Походи на Лімницю, в Підлюте були буденною справою, яку ми дуже любили, не кажучи вже про відвідини Митрополита Андрія в його палатах в Підлютому. Але були і більші походи.

Недалеко від табору на Остодорі на горі Гриньків були стрілецькі могили часів I світової війни. За ними доглядали пластуни з табору на Соколі. Ми ж, молодші, мріяли піти туди.

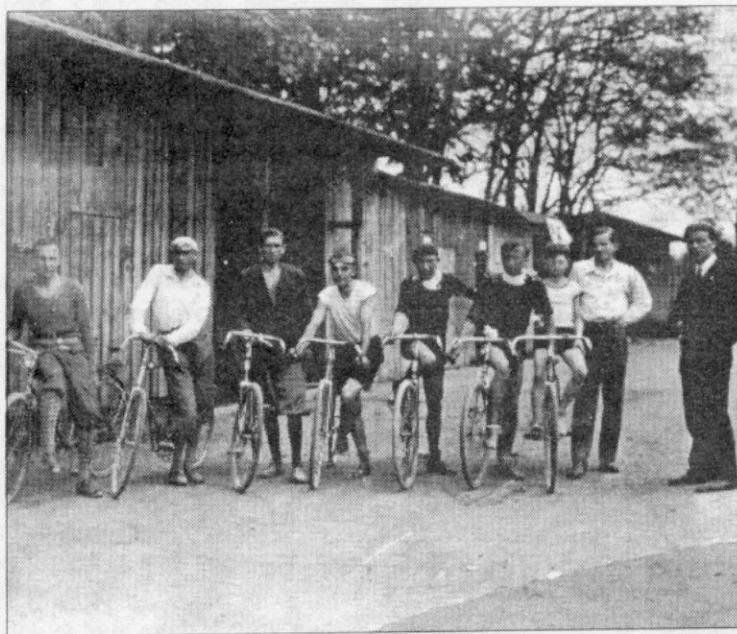
Одного дня після молитви і сніданку ми вирушили з табору. Взяли з собою казанки та «сухий пайок». Спочатку йшли з піснями й жартами, але в міру того, як треба було дряпатись на вершину, настрої у новаків падав. Коли нарешті всі вибрались на вершину, треба було серед високої трави та корчів знаходити могили, поскладати на них розсипане каміння, де треба, поставити повалений хрест. Після такого важкого підйому не у всіх вистачало сили і, головне, бажання займатися цими справами.

Куди приємніше було готувати обід. Коли робота була скінчена, всі відпочили, почався спуск з гори. Він виявився складнішим від підйому. Скакати з каменя на камінь, спускаючись з гори, було значно важче, ніж підніматись. Ще на додаток нас захопив зливний літній дощ. Ми перемокли до нитки. Почались — стогони і квенькання. Врешті нас провели до якоїсь порожньої колиби, там ми посушились, зогрілись, відпочили. Скоро стемніло, і нам прийшлося йти серед темряви. Тільки в кількох вихователів був електричний ліхтарик з батарейками. А тут же ми збилися з дороги. Ходимо, ходимо і не можемо вийти на дорогу, яка йде біля вузькоколійки. Багатьох охоплює паніка, плач вже майже ніхто не приховує. Лиш небагатьом вдалося не впасти в паніку і не хлипати. Коли врешті з-за хмар показався місяць, ми зрозуміли, що весь час ходимо недалеко від нашого табору в Остодорі. Через якісь півгодини вийшли на дорогу і врешті добралися до табору.

А вранці, на розборі походу і його результатів вияснилось, що все це була лише гра. Всі виховники спостерігали за поведінкою новаків, фіксували кожен крок, реакцію на екстремальну ситуацію. І що головне, нікого не критикували, а тільки на черговій ватрі нам показали «театр тіней», де під загальний регіт ми зразу пізнавали тих, хто найбільше квенькав і плакав.

Тих, хто гідно видержав випробування, було представлено до таборової нагороди і переведено в юнаки.

Пл.сен. Богдан КОСТЮК

*Учні I Академічної гімназії,
секція роверистів,
на стадіоні «Сокола».
Перший справа — Петро Франко,
четвертий справа — Євген Костюк.
1925 р.
Фото з домашнього архіву
Богдана Костюка.*

«ЛІТОПИСЕЦЬ» ч.2/1996
БЮЛЕТЕНЬ ГРУПИ З ІСТОРІЇ ТА МУЗЕЙНИЦТВА
ПЛАСТУ — УКРАЇНСЬКОЇ СКАУТСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Редактор: Ольга СВИДЗИНСЬКА
Наша адреса: 290053 Львів, вул. Наукова, 4/81

ПОДОРОЖ СОЮЗУ НІМЕЦЬКИХ СКАВТІВ НА УКРАЇНУ (СХІДНЯ ГАЛИЧИНА)*

Вже від довшого часу існують приятні відносини між Українським Пластовим Уладом у Львові і Союзом Німецьких Скавтів; обі сторони зацікавлені в тому, щоби ці контакти затіснилися. На жаль українцям неможливо було взяти участь у Крайовій Зустрічі Союзу Німецьких Скавтів 1927 року через те, що польський уряд не дав їм дозволу на виїзд. Зате ми мали змогу скористати з запрошення від Українського Пласту і наша група поїхала на польську Україну. 28 серпня 1928 року ми, з особистими пашпортами, переступили границю. Наша група складалася з вісьмох студентів (три з Бреславу, три з Ользену і два з Берліну) та одного робітника з Гінденбургу. Польська амбасада видала нам візи без проблем.

В неділю, 18 серпня, ми були гістьми українських пластунів у Львові. На особливу увагу заслуговують наші відвідини Національного Музею і Товариства ім. Шевченка, де ми могли зацікавитися з українською народною культурою, старинною і модерною.

Ввечері відбулася зустріч з українськими пластунами і пластунками.

Від 19 до 22 серпня в полудні, ми перебували на пластовому таборі над Лімницею, на південь від Стрию. Стийка просигналізувала наш прихід і нас з парадом привітали в таборі. Наш крайовий прапор (золотий шпіц списа на синьому тлі) був вивішений на мшті під українським національним прапором, а ввечері при ватрі ми вимінювалися промовами і щирими привітами. Ми брали активну участь у таборовому житті, яке своєю дисциплінованістю нам дуже подобалося.

До середи в обід, 29 серпня, ми перебували на прогульці в Лісистих Карпатах, в супроводі двох пластунів (студентів), з якими ми тісно заприятіялися. Вони в живий і наглядний спосіб показали нам життя і культуру свого народу. Особливе вражіння зробила на нас Служба Божа гуцулів, цього мальовничого населення українських гір. Ми подивлялися українську солідарність і нам впало в очі, що Пласт вітшається великою повагою серед народу. Наприклад, вистарчило тільки попросити, і кожний священик чи лікар дав нам нічліг і прохарчування. Особливо приємним було для нас, що усі люди, які під час війни чи при інших нагодах мали контакти з німцями, з гордістю про це розповідали.

Шкода лише, що наші розмови обмежувалися на верству інтелігенції; трудно було говорити з ширшими колами народу, хоч ми

й тут робили що могли, щоби хоч трохи порозумітися: частинно польською, частинно російською, а іноді навіть українською мовою. В загальному українська інтелігенція володіє німецькою мовою.

У вівторок, 28 серпня, з нагоди нашого побуту у Львові, українці урядили свято, на яке запрошено, крім преси і представників різних організацій, також членів німецької колонії і Союз Німецьких Студентів, та багато інших. За це свято польська поліція покликана до відповідальности Голову Українських Пластунів, пана професора Левицького (який був несприятний як ми перший раз приїхали до Львова), але він з успіхом зумів себе оборонити. З огляду на те, що ми дещо змінили перебіг прогульки, ми не одержали своєчасно повідомлення про це свято і вернулися до Львова один день запізно. Очевидно, повторити таке саме свято, як воно відбулося без нас, було неможливо, але наступного дня все ж таки вдалося зорганізувати зустріч, де нас величаво вітали. Крім голови Українського Пластового Уладу промовляли також представники від преси, від ОУН і від Української Студентської Громади. У відповідь і ми виголосили промову. На пам'ятку наших відвідин ми одержали знамено з українською пластовою відзнакою (герб України Тризуб, переплетений пластовою лелійкою). Вечір перейшов в таку же щирій атмосфері, як ми її вже зазнали при нашій приїзді. Ми обмінювалися інформаціями і провадили невимушені дружні розмови.

В четвер, 30 серпня, ми поїхали на запрошення коменданта табору, професора Поліхи, до Перемишля. Ми оглянули місто в товаристві двох старших панів, від яких ми довідалися більше як від наших молодих товаришів про труднощі, серед яких живе нарід. Ми відвідали також руні замку.

Після цілоденного побуту в Кракові ми поїхали дальше до Катовиць і 1 вересня перейшли границю до Німеччини.

Тепер хочу зупинитися докладніше на поодиноких аспектах.

Контакти з німцями в східній Галичині. З двох причин ми не мали змоги переїжджати через ті численні німецькі села, які є в Галичині — поперше через брак часу, а подруге, нашу роту опрацьовували українці без нас. Та все ж таки нам вдалося відвідати німецьку оселю в Станіславові, а іменно німецько-євангелицьку парафію отця Цеклера. Над Черемошем (через який переходить границя до Буковини), ми зустріли селянина, що приїхав сюди після окупації Буковини румунами. Він розповів нам, що під поляками він має менше труднощів, як під румунами. Про причини, чому нам

не вдалося зустрітися з німецькими мешканцями Львова, я вже згадав перед тим. Треба також зазначити, що жида, які в усіх містах Галичини становлять більшість населення і які держать у своїх руках ціле купецтво, навіть і по селах, перед нами називали себе «німцями».

Як мені інший євангелицький священник в Станіславові розказував, німці й українці живуть у якнайкращих відносинах, хоча всі мусять бути дуже обережними. Їх лучить спільна доля національних меншин. Багатомовний є також факт, що між українцями зростає число тих, які переходять на протестантизм.

Положення українського Пласту. Український Пластовий Улад начислює 6 — 7000 членів, які походять з усіх верств населення. За винятком Галичини, Пласт є всюди заборонений, наприклад на Волині, хоча й тут пластова ідея далше живе. В основному Пласт на Україні побудований на тих самих засадах, що й у інших країнах. З поодиноких груп особливе місце займають «Лісові Чорти», їхні члени — це самі студенти, які напевно колись займатимуть чоловічі позиції в суспільстві. Вони в великій мірі подібні до нас, а своєю діяльністю і духовою поставою виходять далеко поза межі чистого скавтизму. Надзвичайно добре вражіння роблять всюди їхні провідники. При прийнятті нових членів вони так строго не перебирають, як ми в Німеччині, але Українському Пластовому Уладові залежить головню на тому, щоб охопити якнайбільше молоді в можливо найкоротшому часі.

Український Пласт стоїть безнастанно перед загрозою, що його заборонять. Коротко перед нашим приїздом якась польська банда, яка мусіла 40 кілометрів їхати, зробила напад на табір, хоч поліція про те знала. Пластова старшина стоїть постійно під поліційною охороною. Для кращої безпеки Пласт є включений у верховну організацію. Існує також ряд пластових гуртків у Карпатській Росії* (Чехословаччині).

Союз Українських Пластунів звертався частіше до Міжнародного Пластового Бюра в Лондоні з проханням про прийняття в члени, але не був прийнятий тому, що за статутом в кожній країні може існувати тільки одна пластова організація і українці мусіли б включитися в польський пласт. Та про такий крок, при українській настанові не співпрацювати з поляками, не може бути й мови. Тим легше можна зрозуміти, що українцям мусить дуже на тому залежати, щоб втримати зв'язок з німецькими скавтами. Ми були перша неукраїнська група, що після заключення мирного договору визнала своєю візитом існування

понад 4 000 000 українців у Польській Республіці (це за польським обчисленням; українці самі називають значно вище число). Без огляду на актуальну політичну ситуацію, це найкраща нагода для Союзу Німецьких Скавтів, щоб робити пропаганду для Німеччини серед цього народу, який знаходиться в стадії розбудови. Українці стараються всіма силами відлучитися від поляків. Так само вони борються проти большевизму. Їхньою ціллю є створення великої самостійної української держави, як вона існувала в 1919 році, а не злука з Українською Соціалістичною Радянською Республікою. Великим завданням для Союзу Німецьких Скавтів буде в майбутньому втримати і розбудувати контакти з українським Пластом.

Польський народ і наша подорож. Під час цілої нашої подорожі за нами їздили польські шпигуни, які українцям були дуже добре відомі. Особливих припадків не було, а ми з нашого боку старалися їх уникати.

Краківська газета «*Ilustrowany Kurier Codzienny*» помістив коротку замітку про нас, де сказано, що німецький і український пласт ніби має політичний характер.

В Кракові ми дістали без проблем вільний вступ на Вавель. Можливо тому, що вони нас не впізнали як німців з Райху; в деяких містах приміром нас мали за німців з Позену або зі східної частини Верховного Шлезьку. Ми могли всюди порозумітися німецькою мовою.

*Провідник подорожі Вільгельм ТРОЙЛЕР,
Бреслав, жовтень 1928р.*

Переклад з німецької пл.сен. Ірина СПЕХ.

В перекладі стисло дотримана термінологія автора.

** Автор говорить про Закарпатську Україну.
(примітка перекладача)*

фото з приватного архіву

3 ряд зліва: Жигмонд Процишин (1), Тарас Дурбак (3), Іван Мриц (4), Богдан Рибчак (5).

2 ряд зліва: Володимир Мурський (1), Анна Рибчак (6), Марта Герасимович (7), Софія Мойсейович (8), Володимир Врецьона (9).

1 ряд зліва: Володимир Янів (1), Дарія Навроцька (5), Северин Левицький (6), Степан Коржинський (7).

ЖУРНАЛИ ПЛАСТОВИХ КУРЕНІВ

Всі пластуни знають, що найстарші віком Улади в Українському Пласті — «старші пластуни» (УПС) та «сеніори» (УСП) — гуртуються в окремих групах, які називаються «Курені». Кожний такий Курінь вибирає собі якесь специфічне завдання, наприклад: Курінь «Лісові Чорти» займається табірництвом, Курінь «Чорноморців» — водним та морським пластуванням, Курінь «Чота крилатих» — літунським пластуванням, Курінь «Чортополохи» — бібліотекарством і так далі.

Члени кожного пластового Куреня є часто розкинені по різних місцевостях, а то й по різних країнах, чи навіть континентах. Наприклад, Курінь «Сіроманці», який займається видавничою справою, має своїх членів на трьох різних континентах: Європа та Північна і Південна Америки. Щоб вдержати сталий зв'язок поміж своїми членами, пластові Курені часто видають свої окремі журналики, чи листки зв'язку, в яких є поміщене листування поміж членами, звіти, різні повідомлення, вістки про життя членів та діяльність Куреня, тощо. Часто, в таких виданнях є поміщені також різні живі дискусії, репортажі, знімки, гумор, а часом навіть пісні, вірші та інша творчість.

Тому такі курінні видання є звичайно переповнені цікавими матеріалами, які є своєрідною хронікою різноманітного пластового життя і подій. Переглядаючи старі числа таких журналів, можна часто відтворити не лиш історію даного Куреня, але й цілого Пласту, а часами й цілого українського народу.

Багато з матеріалів, які є поміщені в курінних виданнях, заслуговують на це, щоб бути й ширше розповсюдженими — серед цілого пластового братства, а може й поміж людьми з-поза Пласту. Томи ми просимо й заохочуємо всі пластові Курені надсилати нам, Редакції «Пластового Шляху», свої курінні бюлетені й інші періодичні та неперіодичні видання — щоб ми могли вибирати з них для наших читачів матеріали, які надаються для ширшого круга читачів.

На сьогоднішній день, ми стало одержуємо три такі курінні журнали: «Комета», який вже від багато років видає Курінь «Ватага Бурлак», журнал «Стріла і Лук», який випускають пластуни з Куреня «Плем'я Перші Стежі», а також місячник «Аву-у-у!», який випускає Курінь «Плем'я Сіроманців». Всім трьом Куреням сердечно дякуємо за пам'ять та дозвіл передруковувати їхні матеріали на сторінках нашого загально-пластового журналу. Інші Курені присилають нам свої видання більш спорадично; закликаємо усі Курені присилати нам свої журнали.

«КОМЕТА»

Бурлацька «Комета», яка виходить ще із 1940-их років (відколи в таборах втікачів в Німеччині засновано пластовий Курінь «Бурлаки»), це прекрасно-ілюстрований (членом Гогом Купчинським) «неперіодичний кварталник» (об'ємом яких 60 сторінок), в якому є переважно листування, репортажі з мандрівок, гумор і т.д. Із цього журналу ми часто беремо матеріали — як наприклад, спомини про участь у Міжнародному Сквартському Джемборі, в Муассон, Франції, в 1940-их роках.

«Комета», як і взагалі Курінь «Бурлак», має свій дуже оригінальний та своєрідний стиль «бурлацького гумору». Курінь «Бурлаки» займається головно мандрівництвом, а специфічно альпіністикою та лещетарством, часто уряджує зимові та лещетарські, або мандрівні табори. «Бурлаки» — це переважно товариські, веселі, безжурні пластуни — то ж не дивно, що і їхній журнал є написаний легко, цікаво й весело.

Поодинокі «Бурлаки» завжди називають себе псевдами. Тому, щоб задержати бурлацькі секрети, подаємо тут лиш псевда теперішніх редакторів «Комети». Головний Редактор — Дзюньо, Редколегія: Сват, Куба й Гого.

«Комета» має підзаговок: «Листи Бурлак до Бурлак». Але напевно і багатьом іншим пластунам є цікаво прочитати кожне число цього прегарного пластового журналу.

ПЛАСТУН-ЛІТОПИСЕЦЬ

«АВУ-У-У!!!»

Курінь «Сіроманці» був заснований вже в Америці, в ранніх 1950-их роках. Це Курінь, якого метою завжди було пластова видавниче діло: члени цього Куреня протягом років видавали, чи редагували такі пластові журнали, як: «Юнак» (який вони заснували), «В Дорогу з Юнацтвом», «Пластовий Шлях», «Цвіт України», «Форум», а також різні однодівки, пластові книжки, підручники, брошурки, навіть платівки із пластовою музикою.

То ж не дивно, що «Сіроманці» є також широко знані із своїх внутрішньо-курінних видань. Вже від 1952-го року вони випускають в світ свої внутрішньо-курінні видання, які появлялись під різними назвами: «Ікс», «Там-Там» та «Аву-у-у!». Тепер, вже від понад 30 років появляється в світ

ЖУРНАЛИ ПЛАСТОВИХ КУРЕНІВ

Всі пластуни знають, що найстарші віком Улади в Українському Пласті — «старші пластуни» (УПС) та «сеніори» (УСП) — гуртуються в окремих групах, які називаються «Курені». Кожний такий Курінь вибирає собі якесь специфічне завдання, наприклад: Курінь «Лісові Чорти» займається табірництвом, Курінь «Чорноморців» — водним та морським пластуванням, Курінь «Чота крилатих» — літунським пластуванням, Курінь «Чортополохи» — бібліотекарством і так далі.

Члени кожного пластового Куреня є часто розкинені по різних місцевостях, а то й по різних країнах, чи навіть континентах. Наприклад, Курінь «Сіроманці», який займається видавничою справою, має своїх членів на трьох різних континентах: Європа та Північна і Південна Америки. Щоб вдержати сталий зв'язок поміж своїми членами, пластові Курені часто видають свої окремі журналики, чи листки зв'язку, в яких є поміщене листування поміж членами, звіти, різні повідомлення, вістки про життя членів та діяльність Куреня, тощо. Часто, в таких виданнях є поміщені також різні живі дискусії, репортажі, знімки, гумор, а часом навіть пісні, вірші та інша творчість.

Тому такі курінні видання є звичайно переповнені цікавими матеріалами, які є своєрідною хронікою різноманітного пластового життя і подій. Переглядаючи старі числа таких журналів, можна часто відтворити не лиш історію даного Куреня, але й цілого Пласту, а часами й цілого українського народу.

Багато з матеріалів, які є поміщені в курінних виданнях, заслуговують на це, щоб бути й ширше розповсюдженими — серед цілого пластового братства, а може й поміж людьми з-поза Пласту. Томи ми просимо й заохочуємо всі пластові Курені надсилати нам, Редакції «Пластового Шляху», свої курінні бюлетені й інші періодичні та неперіодичні видання — щоб ми могли вибирати з них для наших читачів матеріали, які надаються для ширшого круга читачів.

На сьогоднішній день, ми стало одержуємо три такі курінні журнали: «Комета», який вже від багато років видає Курінь «Ватага Бурлак», журнал «Стріла і Лук», який випускають пластуни з Куреня «Плем'я Перші Стежі», а також місячник «Аву-у-у!», який випускає Курінь «Плем'я Сіроманців». Всім трьом Куреням сердечно дякуємо за пам'ять та дозвіл передруковувати їхні матеріали на сторінках нашого загально-пластового журналу. Інші Курені присилають нам свої видання більш спорадично; закликаємо усі Курені присилати нам свої журнали.

«КОМЕТА»

Бурлацька «Комета», яка виходить ще із 1940-их років (відколи в таборах втікачів в Німеччині засновано пластовий Курінь «Бурлаки»), це прекрасно-ілюстрований (членом Гогом Купчинським) «неперіодичний кварталник» (об'ємом яких 60 сторінок), в якому є переважно листування, репортажі з мандрівок, гумор і т.д. Із цього журналу ми часто беремо матеріали — як наприклад, спомини про участь у Міжнародному Сквартському Джемборі, в Муассон, Франції, в 1940-их роках.

«Комета», як і взагалі Курінь «Бурлак», має свій дуже оригінальний та своєрідний стиль «бурлацького гумору». Курінь «Бурлаки» займається головно мандрівництвом, а специфічно альпіністикою та лещетарством, часто уряджує зимові та лещетарські, або мандрівні табори. «Бурлаки» — це переважно товариські, веселі, безжурні пластуни — то ж не дивно, що і їхній журнал є написаний легко, цікаво й весело.

Поодинокі «Бурлаки» завжди називають себе псевдами. Тому, щоб задержати бурлацькі секрети, подаємо тут лиш псевда теперішніх редакторів «Комети». Головний Редактор — Дзюньо, Редколегія: Сват, Куба й Гого.

«Комета» має підзаговок: «Листи Бурлак до Бурлак». Але напевно і багатьом іншим пластунам є цікаво прочитати кожне число цього прегарного пластового журналу.

ПЛАСТУН-ЛІТОПИСЕЦЬ

«АВУ-У-У!!!»

Курінь «Сіроманці» був заснований вже в Америці, в ранніх 1950-их роках. Це Курінь, якого метою завжди було пластова видавниче діло: члени цього Куреня протягом років видавали, чи редагували такі пластові журнали, як: «Юнак» (який вони заснували), «В Дорогу з Юнацтвом», «Пластовий Шлях», «Цвіт України», «Форум», а також різні однодівки, пластові книжки, підручники, брошурки, навіть платівки із пластовою музикою.

То ж не дивно, що «Сіроманці» є також широко знані із своїх внутрішньо-курінних видань. Вже від 1952-го року вони випускають в світ свої внутрішньо-курінні видання, які появлялись під різними назвами: «Ікс», «Там-Там» та «Аву-у-у!». Тепер, вже від понад 30 років появляється в світ

«LICENTIA PICTORE»

Є вже звичним для істориків пластового руху на Україні реставрувати втрачені персоналії. Переважно це особи, які колись офіційно належали до Пласту і є в реєстрах пластових куренів, станиць. Не менш важливими є відомості про поширення пластового духу поза пластові частини.

З кожним роком більшає кількість пластунів, які колись склали Пластове слово чести, але вже не є пластунами. Набагато менше тих, котрі його не склали, але все життя провадили згідно пластових приписів. Вестимемо мову про пластуна-прихильника 1935 р. Дениса-Лева Іванцева.

Відомий 86-літній івано-франківський художник, будучи в той час студентом Краківської Академії Мистецтв, відбув пластовий літній табір поблизу села Делева Тлумацького повіту як інструктор фізичних вправностей (переводили львівські пластуни).

Бажання змагати до поступу і досконалостей було автохтонним пластовим приписам. Здоровий і активний спосіб життя молодого мистця отримав визначення «Велика гра». Після табору Денис-Лев по велінню долі з Пластом більше не мав зв'язку.

Проте чітка позиція українського державотворця і натура «скобиного лету» знайшли відображення і в студентському житті в Кракові (де він став одним із ініціаторів та на певний час керівником спілки українських мистців «Зарево») і в подальшому мистецькому житті. Весь час мистець не покидав фізичні вправи, не палив, не зловживав алкоголем.¹ Згодом, проживаючи у Львові, Іванцев активно долучався до творення і пропагування новітніх напрямків і стилів справжнього українського національного мистецтва, у 30-х роках належав до Асоціації Незалежних Українських мистців.

У 1992 р. був удостоєний премії «Міжнародна людина року», присудженої Консультативною радою Міжнародного Біографічного Центру у м. Кембріджі (Англія).

В сучасній мистецькій періодиці друкувалося кілька аналітичних оглядів-статей про його творчість. Тема, подана автором цього допису, торкається невивченої ділянки.

Малозгадувана у вітчизняному мистецтвознавстві монументальна малярська спадщина Д.-Л. Іванцева криє в собі цікаві зразки олійних розписів в українських церквах на Галичині. Цей маляр доклав пензля в живописне оздоблення церков сіл Стінка, Коропець Тернопільської області, Делева Івано-Франківської області, Вороблячин і Немирів у Львівській області; також храмів у Івано-Франківську.

Оздоблення церков у Галичині на початку 20 століття і аж до 1947 року мало характер контрольованого процесу, як з боку Галицької митрополії, так із боку мистців-професіоналів у цій галузі сакрального мистецтва.²

Термін «контрольований» не несе в собі змісту наслідування якимсь чітко означеним іконописним традиціям, проте загальна згармованість естетичної концепції інтер'єру та самої споруди передбачалась як обов'язкова.³

Перша чверть 20-го століття — епоха модернізму, де відшукування нових конструкцій і їх побудова диктують стильову монолітність навіть у витворі немистецькому. Тож тенденція до впорядкованості процесу мистецького була природньою.

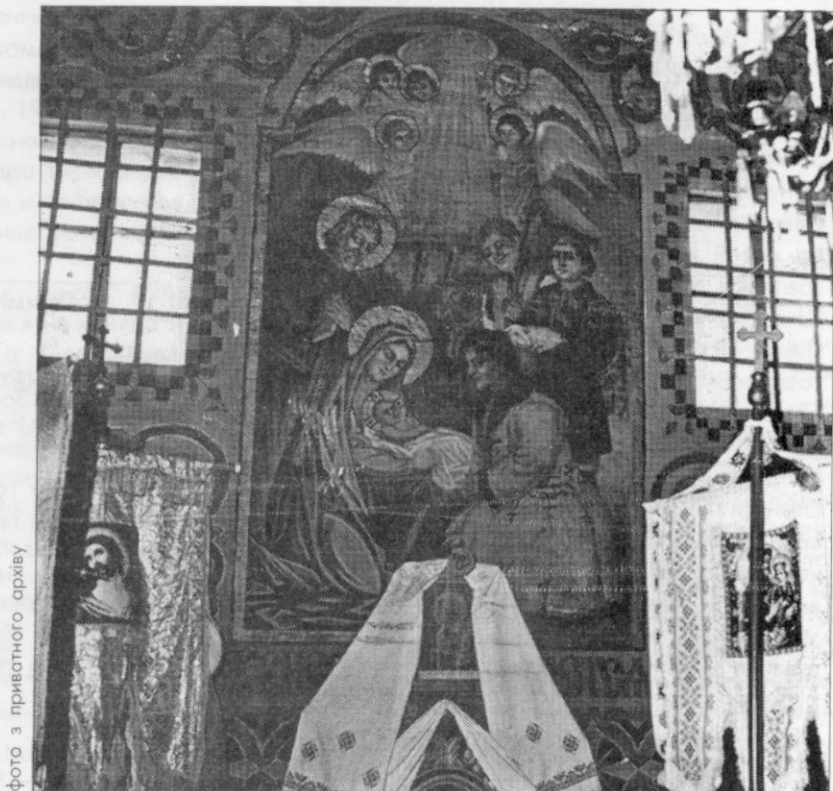

фото з приватного архіву

«Різдво Христове».

Бічний образ на північній стіні нави. З поліхромії церкви в с. Делева Тлумацького району Івано-Франківської області.

фото з приватного архіву

«Воскресіння Христове».

Бічний образ на південній стіні головної нави.
З поліхромії церкви в с.Делева Тлумацького району
Івано-Франківської області.

З'являються нові стилі, навіть напрямки у монументальній іконографії. Здебільшого це пошуки універсального національного стилю, урбанізовані на новий кшталт зразки візантизму і барокко. У контексті останніх дали про себе чути у свій час Школа Михайла Бойчука та її послідовники у Львові: Петро Холодний, Михайло Осінчук, Святослав Гординський, Павло Ковжун та багато інших. Оригінальністю новітніх пошуків позначена творчість Дениса Іванцева тих років. Філософські погляди, оперті на космоцентричне європейське світобачення, сприяли творенню авангардових станкових полотен, котрі послужили ілюстрацією авторських естетичних концепцій. Вже згодом позиція Д.-Л. Іванцева впродовж багатьох років совіцької окупації збагатилась рисами національної проблематики і виявилась, таким чином, на площині монументального розпису. Заідеологізованість офіційного мистецтва і заборона сакрального у совіцькі часи не стали на заваді образотворення.

Іконографічний комплекс розписів церкви в селі Делева Тлумацького повіту є вдалим зразком стильової еkleктики. За свідченням автора, ідея композиційно була швидше продиктована часом і

обставинами, а не бажанням створити якийсь оригінальний видиво.⁴

Це не зупинило адепта малярської справи у пошуках якоїсь своєї іконографії, свого трактування зображень. Автор розписів згадуваної церкви сам обирає сюжети і форму подання сакральних атрибутів. Так, скажімо, у бабинці над просвітом на місці традиційно зображуваної «Покрови» зображений ангел. А над цим же просвітом у наві на місці традиційного для зрубових храмів Західної України та Закарпаття «Древа від кореня Ісееєвого»⁵; зображено оригінальну авторську композицію «Народився в Вифлеємі — вмер на Україні». Її сюжет був з деякими змінами повторений у «олії» під такою ж назвою у 1993 році (57x78мм). В плафоні вітлярної частини храму поміщено зображення Святої Трійці. Іванцев вжив «антропоморфне» зображення. До нього в церквах Галичини Східного обряду такого трактування ніхто не використовував (іконографічна новість 16 століття)⁶.

Малі розміри дерев'яної церкви обмежили можливості автора у поданні біблійних сюжетів, тому в церкві містяться тільки дві з дванадцяти традиційних композицій на святкові теми. Це «Різдво Христове» і «Воскресіння». Лиш ці дві роботи заслуговують неабиякої уваги мистецтвознавців. Сюжети виповнені національним змістом як за формою подання біблійної теми, так і за стилістикою. Licentia pictore — «права автора» на зміни, слугує виключно збагаченню іконописної традиції. Зважаючи на те, що розпис здійснено у 1958 році за умов гоніння сакрального мистецтва та фантастично коротких термінів щодо виконання подібних замовлень, ця праця видається насправду рутинною, і гідна називатися першунським вчинком.

ст.пл. Богдан МИСЮГА,
м. Івано-Франківськ

(Далі буде)

Примітки:

1. У приватній колекції родини івано-франківського художника М.Зоря є світлина, де Іванцев, Зорій і ще один студент КАМу зазнимкованіз голим торсом (атлетична будова тіла).

2. У 1912 р. з ініціативи Митрополита Андрея Шептицького при Галицькій Митрополії була створена комісія по оздобленню храмових споруд. Офіційно діяла до 1914р., проте контроль за цим процесом здійснювався аж до заборони Греко-Католицької Церкви в Україні окупаційною владою.

3. Д.-Л.Іванцев. (З усної розмови) 20.05.1996р.

4. Там же.

5. П.М.Жолтовський. // Монументальний живопис на Україні. — К, Наукова думка, — 1988р. — с.86.

6. Микола Голубець. //Нариси з історії українського мистецтва. — Л, — Накладом фонду «Учітєся, брати мої». — Ч.1. — 1922р. — с.195.

ПЛАСТОВІ ФІЛАТЕЛІСТИЧНІ ВИПУСКИ В УКРАЇНІ

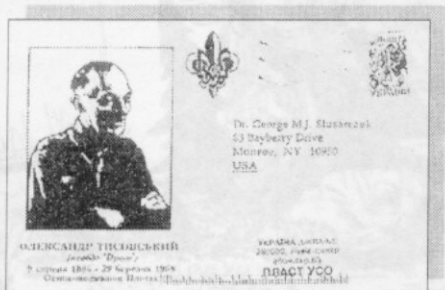
Останніми часами в Україні появились деякі новинки із української пластової філателії, про що хочемо повідомити наших шановних читачів, звичайно, пластово-скавтської тематики.

По-перше, пошта України (Міністерство зв'язку) затвердила випущення в 1996-му році трьох пропам'ятних погашень із пластовою тематикою. Перше таке погашення (печатка) вже з'явилося. Дня 28.02.96 в Ужгороді на Закарпаттю вживано гарний касівник, присвячений пам'яті активного пластуна-діяча, пл.сен. Леоніда Бачинського (1896-1989). З нагоди цих святкувань видавництво «Дивосвіт» у Львові випустило прегарну та дуже інформативну конверту із портретом покійного Леоніда Бачинського в молодих роках, на тлі пластового табору. Ззаду, на клапані конверту, є подана коротка біографія сеніора Бачинського в двох мовах (українській та англійській).

Другі два пропам'ятні гашення мають невдовзі появитись: перше, дня 9.8. 1996, у Львові, в соту річницю від дня народження Основоположника Українського Пласту, др. Олександра Тисовського (Дрота), а друге — дня 11.11.1996, в місті Берегове Закарпатської області, в 75-у річницю заснування Організації Пласт на Закарпаттю.

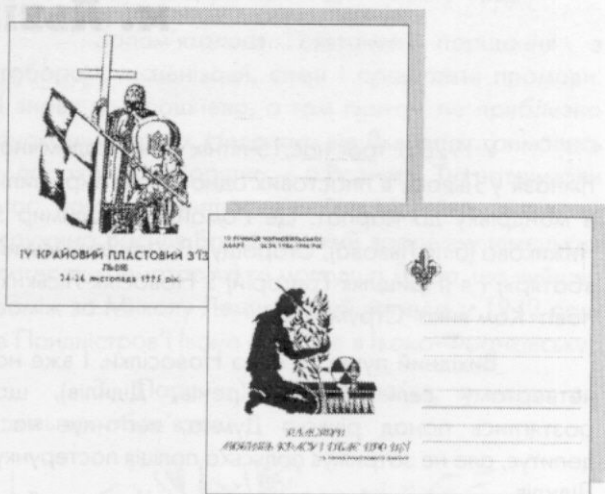
З нагоди першої річниці мають бути випущені також спеціальні пропам'ятні конверти Пошти України з портретом др-а Тисовського. Напевно, з обох цих нагод будуть випущені також конверти підприємства «Дивосвіт», а може й інші пластові конверти, чи наліпки. Сподіваємось, що будуть також випущені різні філателістичні матеріали з нагоди Першого Всеукраїнського Джемборі в серпні цього року.

Хочемо пригадати збирачам, що підприємство «Дивосвіт» ще дня 29.04.95 випустило було в світ два конверти, зі спеціальною печаткою та марками-наліпками в честь річниці бою під Маківкою. Хоч це було загальноукраїнське святкування, все ж таки, печатка та марки мали пластовий характер.

В Україні також вийшли недавно конверти з пластовою тематикою, випущені пластовим куренем «Вовкулаки».

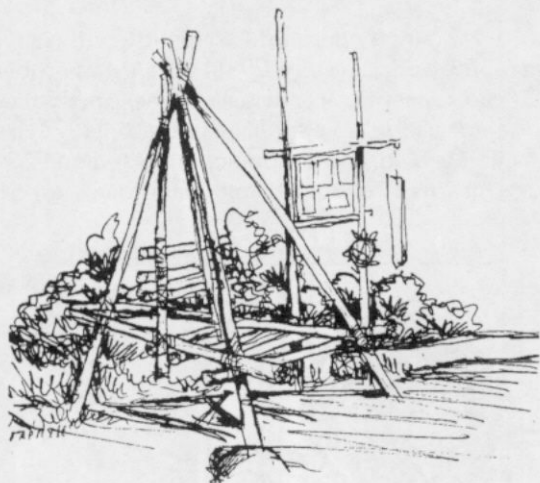

На цьому місці хочемо також зазначити, що на філателістичному ринку останніми часами продаються (за дуже високу ціну — \$45.00 за комплект) марки-наліпки, з пластовою тематикою, передруки на старих ужиткових марках ССРСР. Існує щонайменше 14 різних аркушів тих «марок». На них, дуже чисто й професійно, надруковано копії старих пластових марок (в тому числі й цілої серії «писанок»), а також портрети Сірого Лева та Дрота та різні лілейки, написи, тощо.

Ці марки були нелегально видруковані філателістичними спекулянтами і не мають нічого до діла з Пластом, чи якими-небудь пластовими з'єднаннями. Тому радимо Вам їх вистерігатись — бо ж вони насправді зовсім не належать до пластової філателії, хоч і мають пластову тематику.

Обережно!

СІРОМАНЕЦЬ-ФІЛАТЕЛІСТ

СПОГАДИ ПЕРШИХ ПЛАСТУНІВ

(з майбутньої книги)

**Григорій ПРИШЛЯК,
51 пластовий курінь
м. Львів, 1928 р.**

У 1928 р. троє нас, 15-літніх учнів Академічної гімназії у Львові, в пластових одностроях вирушили в мандрівку до Карпат. Це Романів Володимир з Чижикова (біля Львова), Сторощук Роман (львівський «батар») і я (Пришляк Григорій) з Новосілк-Ліських, повіт Кам'янка Струмилова.

Вихідний пункт — село Новосілки. І вже на четвертому селі (Убине, Хренів, Дідилів), що розтяглись понад річкою Думна, легітинує нас, допитує, але не затримує польська поліція постерунку Дідилів.

Пішки добрались до Львова, де перепочили та переночували в пластовій домівці на вулиці Бляхарській. Запаси харчів в нас — це хліб і сухарі, трошки круп, трішки солі, поташу і цукерайку — це для роблення содової води. В кожного з нас наплечник і палиця пластова 1 м 80 см, пластовий капелюх, на ногах черевики. В наплічнику білизна, коц. У Романа казан для варива. Грошей — ні гроша. У мене на руці вуйків годинник, якого позичив без дозволу. Родичі наші не знають куди і як на довго ми пішли.

В Стрийській пластовій домівці порожньо. Тут ночуємо і відпочиваємо на своїх харчах та пробиваємось далше. На відпочинках опалюємось, купаємось в Свічі та інших річках.

Станція Брошнів. Ночуємо в stodолі українця, небагатого дідича. Наймичка приносить нам скромний харч, вечерю і сніданок. Подякувавши, подались вузькою колією понад Лімницею, до табору Сокіл біля Підлютого.

В таборі примістились скраю в лісі, недалеко жилих куренів. Поставили свій намет і на довгій тичці повісили нашу пластову хустку малинового кольору (51-го куреня)... У таборі ми зустріли і свого зв'язкового — старшого пластуна Шаня-Старосольського. Табір платний, а ми без оплати — от так собі окремо. Трохи бідуємо з харчуванням.

Стараємось ловити рибу, але без успіхів. Володя заходить в столову табору і часом з успіхом. Табір оголошує набір на три різні прогульки: на Говерлу, Сивулю і Високу. Найважче на Говерлу, але там мене не приймають, бо замало крепкий. Ображений, погоджуюсь йти на Сивулю. Одержав дві буханки хліба, якусь (не пам'ятаю) консерву до хліба. Для нашого відділу виділили крупу та цукор і здорові юнаки по черзі це несли. Отак розв'язалася наша харчова проблема. Роман і Володя лишилися в Таборі, їх перевели в курені на нічліг і харчування. Відділ на Сивулю вів старший пластун зі Станіславова. Нас, 22 юнаків, переправили через Лімницю по «понтонному» мосту (з пластових палиць), дехто пройшов вброд, бо міст тріщав. Прогулька, в початках жартівлива, скоро нас замучила. Подорож в горах для долинян незвична. Скоро втомлюємось, а тут в додатку напали на нас дощі. Коли опинились на Сивулі — мряка і хмари були нижче нас, а як тільки почало гриміти, то ми стрімголов кинулись по каменистих схилах, а відтак через комодевицю (карликові кущі, сосни) подались вниз. Зупинились в лісовому господарстві. Там під оборогами ми розмістились на відпочинок і нічліг. Ранком розігріла нас сонячна погода, а відтак пісні, жарти й спроби створити жартівливу пісню про подорож і несолодкий чай, бо цукор розтанув на дощі. Підкріпившись харчами, вирушили даліше. Вертаючись до табору купались в холодній Лімниці чи принагідних потічках.

Якось в табір зайшла польська поліція. На прохідній варті поліцаї зробили ревізію, пошкодили телефонне сполучення з табором (куренями), сконфіскували журнали, таборову літературу. Та в нас все одно даліше йшли заплановані заняття, пластові іспити другої проби, деякі розривкові інсценізації, походи до церкви в Підлютому, де часто бував і митрополит А.Шептицький і декілька

десятків відпочиваючих сімей з дітьми. В таборі були і курені з Волині.

В початках була в нас пригода — підмочило нас в шатрі. Ми не знали спочатку, що творять гірські зливи й потоки, а тому мусили вдруге ставити наше шатро у відповідному місці, обкопавши його рівчаком для спуску води.

Запам'яталося святочне прощання з табором, інсценізації, співи і прощальні промови. І знову до Брошнева, а там пішком по приблизно знайомих шляхах. Недалеко від Львова затримались у пароха села Поршна — о.Возняка. Тут затримали нас його дочки-пластунки — Марійка (з часом дружина Василя Бандери, який загинув у німецьких лагерах-кremаторіях) та молодша Люба, що вийшла заміж за Миколу Лемика, який загинув у 1942 році в Придністров'ї (вона ще живе в Івано-Франківську).

З Поршни подались додів, а відтак до шкільних обов'язків.

* ПЛАСТУН ЗАВЖДИ ДОБРОЇ ГАДКИ *

ПІСНЯ ПРО КОТА- ПЛАСТУНА

Ой, в таборі на Соколі
Новина повстала:
Що Котові-пластунові
Ковбаса пропала!

Ковбасу він тую скрито
З дому притаскав
І на причі, під рюкзаком
Десять днів тримав!

Рано, вранці, до схід сонця
Кіт ся пробуджає, —
Зглядає сюди-туди:
Ковбаси немає!

І не знав бідний Кіт,
Що має робити
І рішив він ту ковбасу
В звіті зголосити!

Вислухав цілої справи
Комендант Чмола
І обозного питає:
Де є ковбаса?

Ой не знає бідний Ярко,
Що має діяти —
Мурмурандо був дижурний —
Треба го слитати.

Мурмурандо, як побачив,
Що це не є жарти,
Перед звіт поставив Піка,
Коменданта варті.

Пік голосить: як же варта
Має теє знати,
Як засіпа на цілу ніч
В карти фербля граті!

І не знав комендант,
Що має робити
І рішив він тую справу
Хитро прослідити.

Кухареві дов наказ
Добре уважати,
Хто найбільшу кромку хліба
Перший буде брати.

Другого дня ісполудня
Ясна справа стала,
Як Котові-пластунові
Ковбаса пропала.

Розсудив цілую справу
Комендант Чмола:
Що ковбасу з'їв кошовий
Стрийського коша!

Летить ворон із Сиглусу,
Над табором кричє.
Сидить Кіт на пеньку,
За ковбасов плаче!

РОМАН БАРАНОВСЬКИЙ

Пластун-сеніор, живе в Кергонксон, Нью Йорк, США. За фахом лікар. Дуже активний в українському громадському житті, а зокрема в Пласті. Довголітній редактор «Сеніорського Слова», а тепер редактор сеніорської частини в «Пластовому Шляху». Член бурави УПС при ГПБ.

СТАРІЙ ВОВК

Псевдонім пластуна-сеніора зі США, члена куреня «Сіроманці». Заснував пластовий журнал «Юнак» та був його першим редактором. Редагував курінні журнали «Там-Там», «Аву-у-у!», «Ікс». Був співредактором журналу «В Дорогу з Юнацтвом». Пластовий виховник та вчитель у школі українознавства.

ЮРІЙ ЛОСЬ

Пластун-сеніор з США, член куреня «Сіроманці». За фахом інженер-науковець, менеджер. Активний у Пласті як виховник та в різних пластових проводах, а також в пластовій пресі. Дописує до загальноукраїнської преси в Україні та діаспорі.

МИХАЙЛО МОХНАТИЙ

Пластун-сеніор, живе біля Нью Йорку в США. Член куреня «Сіроманці». За фахом технічний редактор. Активний в Пласті. Редагував та дописував до численних технічних публікацій, як теж до філателістичних журналів. Активний і в пластовій пресі, автор численних дописів в українській пресі.

ЛАРИСА ОНИШКЕВИЧ

Пластунка-сеніорка, живе в Принстон, Нью Джерсі, США. Член куреня «Перші Стежі». Спеціаліст з української літератури. В цій ділянці видала багато праць та книг. Була редактором та співредактором пластових журналів «Юнак», «В Дорогу з Юнацтвом», «Пластовий Шлях». Працює як літературний редактор в журналі «Сучасність».

ЛЮБОМИР ОНИШКЕВИЧ

Пластун-сеніор, живе в Принстон, Нью Джерсі, США. Член куреня «Сіроманці». Інженер та менеджер. Читав лекції з менеджменту у Львівському університеті. Готує до друку підручник з менеджменту українською мовою. Активний в ділянці пластової преси. Головний редактор «Пластового Шляху».

ЛЮБОМИР РОМАНКІВ

Пластун-сеніор, живе біля Нью Йорку, США. Член куреня «Сіроманці». Металургіст-хемік, світовознааний винахідник, нагороджений багатьма різними науковими товариствами. Дуже активний в Пласті, був кількакратно вибраний на Голову ГПБ та на Голову ГПР. Тепер є діловодом Міжнародних Зв'язків в ГПБ.

ВОЛОДИМИР СОХАНІВСЬКИЙ

Пластун-сеніор, живе в Торонті, Онтаріо, Канада. За фахом лікар. Активний в пластовому житті, зокрема у видавничій ділянці. Довгі роки був Відповідальним редактором «Пластового Шляху», тепер є членом редакції від Канади.

СЕРГІЙ ЮЗИК

Старший пластун, живе в Тернополі, Україна. Член куреня «Сіроманці». За фахом психолог. Активний в молодіжному русі, а також у Пласті як зв'язковий юнацького куреня. Член КПС-Україна у 1993 — 1995 рр. Тепер є референтом видавництва КПС-Україна, а також співредактором журналу «Пластовий Шлях» і газети «Ukrainian Scouting».

АНДРІЙ ЧЕМЕРИНСЬКИЙ

Старший пластун, живе в Ямниці біля Івано-Франківська, Україна. Член куреня «Сіроманці». Студіює історію в Прикарпатському державному Університеті. Активний у Пласті як зв'язковий юнацького куреня. Член КНР-Україна. Працює в групі дослідження історії Пласту. Дописує до рубрики «Літописець» у «Пластовому Шляху».

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ PLASTOVY SHLIAKH

Видає Головна Пластова Булава

ч.2 (110) 1996

Виходить кварталньо

Редакція	
Головний редактор	пл.сен. Любомир Онишкевич
Співредактори	ст.пл. Сергій Юзик
	пл.сен. Володимир Соханівський
	пл.сен. Лариса Онишкевич
Представник Булави УСП	ст.пл. Андрій Ганкевич
Представники Булави УПС	пл.сен. Тоня Горохович
	пл.сен. Роман Барановський
Представники країв	
США	ст.пл. Галя Кузишин-Голуб
УКРАЇНА	ст.пл. Сергій Юзик
ПОЛЬЩА	ст.пл. Петро Тима
БРАЗИЛІЯ	пл.сен. Корнелій Шмулик
АВСТРАЛІЯ	пл.сен. Ольга Дудинська
ЛАТВІЯ	ст.пл. Людмила Бублик
Діловод видань при ГПБ:	пл.сен. Юрій Сеньків
Мовні редактори-коректори	Надія Олейнюк, Оксана Бурбеза
Художнє оформлення, макет і верстка	ст.пл. Сергій Юзик

Адреса Редакції Любомир С. Онишкевич
9 Dogwood Dr., Lawrenceville
NJ 08648, USA
(609) 883-2488
fax (609) 883-2470

Адреса Адміністрації Plastovyi Shliakh
в США: P.O.Box 303
Southfields, New York, 10975-0303, USA

Статті підписані прізвищем, псевдонімом або ініціалами автора, висловлюють погляди автора, які не завжди збігаються з думками редакції чи пластового проводу і не конечно є офіційним становищем Організації ПЛАСТ. Редакція застерігає собі право виправляти мову, стиль, а теж часом скорочувати надіслані статті та відсилати авторам до заміни ті листи, які, на думку редакції, могли б бути для когось образливі.

Просимо своєчасно повідомляти про зміни адреси адміністрацію в США. Журнали, які повернулися не з вини адміністрації, висилатимемо вдруге на нову адресу тільки за додаткову оплату.

На першій сторінці обкладинки — емблема Першого Українського Джемборі, Невицьке, 15 - 25 серпня 1996 р.
Проект обкладинки Сергія Юзика.